

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, Вељка Млађеновића бб Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341 E-mail: slglasnikrs@blic.net slgl.finanse@blic.net slgl.oglasi@blic.net	Понедељак, 22. фебруар 2010. године БАЊА ЛУКА Број 13 Год. XIX www.slglasnik.org	Жиро-рачуни: НЛБ Развојна банка а.д. Бања Лука 562-099-00004292-34 Volksbank а.д. Бања Лука 567-162-10000010-81 Нова бањалучка банка АД Бања Лука 551-001-00029639-61 Комерцијална банка а.д. Бања Лука 571-010-00001043-39
---	---	--

236

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ И ПОСТУПАЊУ СА ДЈЕЦОМ И МАЛОЉЕТНИЦИМА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Проглашавам Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесет петој сједници, одржаној 25. и 26. јануара 2010. године - а Вијеће народа 8. фебруара 2010. године потврдило да усвојеним Законом о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-113/10
10. фебруара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др Рајко Кузмановић, с.р.

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ И ПОСТУПАЊУ СА ДЈЕЦОМ И МАЛОЉЕТНИЦИМА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет и примјена Закона

Члан 1.

Овим законом се утврђују посебна правила поступања према дјецом која се налазе у сукобу са законом, млађим пунољетним лицима и дјецом која су жртве или свједоци, по којима су дужни да поступају судови, тужилаштва, укључујући овлашћена службена лица, органи старатељства, породице, школе, институције на свим нивоима друштвене заједнице, као и други учесници укључени у кривичну процедуру на начин којим се без дискриминације унапређује осјећај достојанства и личне вриједности дјетета, узима у обзир узраст дјетета, најбољи интереси дјетета, његово право на живот, опстанак и развој, омогућава да дијете у складу са узрастом и зрелошћу изрази своје мишљење по свим питањима која се на њега односе, при чему сва залагања треба да воде рехабилитацији и социјалној реинтеграцији дјетета и његовом преузимању конструктивне улоге у друштву.

Дефиниција дјетета и примјена кривичних санкција

Члан 2.

(1) Дијете је, у складу са овим законом, свако лице које није навршило 18 година живота.

(2) Према дјетету које у вријеме извршења кривичног дјела није навршило 14 година (у даљем тексту: дијете) не могу се изрећи кривичне санкције нити примирјени други мјере предвиђене овим законом.

(3) Малољетник је дијете које је у вријеме извршења кривичног дјела навршило 14 година, а није навршило 18 година живота (у даљем тексту: малољетник) и према коме се могу изрећи кривичне санкције и друге мјере предвиђене овим законом.

Узраст малољетника у сврху овог закона

Члан 3.

(1) Млађи малољетник је малољетник који је у вријеме извршења кривичног дјела навршио 14, а није навршио 16 година живота.

(2) Старији малољетник је малољетник који је у вријеме извршења кривичног дјела навршио 16, а није навршио 18 година живота.

(3) Млађе пунољетно лице је лице које је у вријеме извршења кривичног дјела навршило 18, а није навршило 21 годину живота.

Недискриминација

Члан 4.

Према малољетницима и млађим пунољетним лицима у свим фазама поступка поступа се на исти начин без обзира на: расу, боју коже, пол, језик, вјероисповијест, политичко или друго увјерење, национално, етничко или социјално поријекло, имовинско стање, статус стечен рођењем или други статус малољетника, његовог родитеља, усвојеноца или стараоца, као и друге облике различитости.

Минимална права малољетника у поступку

Члан 5.

Малољетнику припадају минимална права која се поштују у свим фазама кривичног поступка и она се односе на право малољетника да му се јасно каже због чега се оптужује, да се сматра невиним док се не докаже супротно, да се брани ћутањем, да му се признање не изнуђује силом, право на правну помоћ адвоката, право на присуство родитеља или стараоца, право на спровођење поступка "без одлагања", право да унакрсно испитује свједоке супротне странке и позове и саслуша властите свједоке под једнаким условима и право на дјелотворан правни лијек.

Језик и писмо

Члан 6.

Уколико малољетник не познаје језик и писмо на ком се води кривични поступак, суд му одређује тумача. Разумљивост језика подразумијева и употребу терминологије прилагођене узрасту и степену развијености дјетета.

Заштита приватности**Члан 7.**

Право на приватност малолетног учиниоца кривичног дјела се поштују у свим фазама поступка, тако да се у медијима неће објавити име и други подаци који откривају идентитет малолетника.

Преусмјеравање од редовног поступка**Члан 8.**

Обавеза је тужиоца за малолетнике (у даљем тексту: тужилац) и судије за малолетнике (у даљем тексту: судија) да, у складу са принципима и правилима прописаним законом и подзаконским актима, не прибјегавају вођењу формалног кривичног поступка, него да случај малолетног учиниоца кривичног дјела ријеше примјеном васпитних препорука.

Принцип сразмјерности**Члан 9.**

Потенцирајући добробит малолетника који се налази у сукобу са законом, овај закон прописује могућност избора и примјене законом предвиђене санкције и мјера које су прилагођене личним својствима, средини и приликама у којима малолетник живи и у сразмјери са околностима и тежином учињеног кривичног дјела и уважавањем права лица оштећеног кривичним дјелом.

Садржај Закона**Члан 10.**

(1) Овај закон садржи одредбе које се примјењују према малолетним учиниоцима кривичних дјела које се односе на материјално кривично право, одредбе о органима који га примјењују, кривични поступак и извршење кривичних санкција, као и одредбе о кривичноправној заштити дјеча на чију штету је извршено кривично дјело.

(2) Одредбе овог закона примјењују се и у пунољетна лица када им се суди за кривична дјела која су учинила као малолетници, а испуњени су услови које предвиђа овај закон, као и на лица која су кривично дјело учинила као млађа пунољетна лица.

Сходна примјена одредаба других закона**Члан 11.**

Одредбе Кривичног закона Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06 и 68/07), (у даљем тексту: Кривични закон), Закона о кривичном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 50/03, 111/04, 115/04, 29/07, 68/07 и 119/08), закона којим се уређује извршење кривичних санкција и други општи прописи примјењују се ако овим законом није друкчије прописано.

Основни појмови**Члан 12.**

Осим ако овим законом није другачије одређено, поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

а) "**посебна правила**" се односе на уређење система малолетничког правосуђа који чине бројне компоненте: лица која су у њега укључена, начин на који раде, процедуре, објекти итд. Аспекти спровођења малолетничког правосуђа односе се и на начин на који полицијски орган дјецу лишава слободе; како се дјеча испитују; начин поступања тужилаца, судија и бранилаца; начин на који судије доносе и изричу санкције и друге мјере; начин на који особље у институцијама спроводи третман, смјештај, образовање, рекреативне и безбедносне услове у институцијама, као и програме рехабилитације и реинтеграције. Израз "малолетничко правосуђе" означава правосудни систем успостављен за дјецу за коју постоје основи сумње да су учинила неко кривично дјело и на општи начин дефинише заштиту и промовише права дјетета на праведан третман,

б) "**малолетник**" је дијете или младо лице са којим се према важећим правним системима, сходно учињеном дјелу, може поступати на начин који се разликује од начина поступања са одраслим лицима,

в) "**млађе пунољетно лице**" је лице које је навршило 18, а није навршило 21 годину живота и чији развој није на том нивоу да би се могло сматрати пунољетним лицем,

г) "**дјеча у сукобу са законом**" је термин који показује да су дјеча у контакту са кривичноправним системом због тога што су осумњичена, оптужена или осуђена за кривично дјело; "млади у сукобу са законом" је алтернативни термин којим могу бити обухваћена и млађа пунољетна лица, јер ријеч: "млади" нема јасно одређену добну границу,

д) "**малолетни учинилац кривичног дјела, малолетник у сукобу са законом и малолетни преступник**" су изрази који се односе на малолетника без обзира на то да ли је он осумњичен, оптужен или осуђен за кривично дјело,

ђ) "**тужилац за малолетнике**" је тужилац који посједује афинитет за рад са дјецом и специјална знања о правима дјетета и преступничтву младих, као и друга знања и вјештине који га чине компетентним за рад на случајевима малолетничког преступничтва,

е) "**судија за малолетнике**" је судија који посједује афинитет за рад са дјецом и специјална знања из области права дјетета и преступничтва младих, као и друга знања и вјештине који га чине компетентним за рад на случајевима малолетничког преступничтва,

ж) "**стручни савјетници**" суда и тужилаштва су социјални педагози - дефектолози, социјални радници, специјални педагози - дефектолози и психолози који имају активну улогу у предметима малолетничког преступничтва: дају стручно мишљење, прикупљају потребне податке, воде евиденције и обављају и друге послове по налогу тужиоца или судије,

з) "**орган старатељства**" је центар за социјални рад, а гдје нема центра за социјални рад, одговарајућа општинска служба социјалне заштите која има иста права и дужности према дјецу у сукобу са законом и спречавању друштвено неприхватљивог понашања,

и) "**центар за социјални рад**" је орган старатељства и социјалне заштите,

ј) "**социјална анамнеза**" представља налаз и мишљење које социјални радник доставља на захтјев тужиоца или судије и она садржи податке о идентитету и личности малолетника, разлоге због којих је дошло до прикупљања података, анализу прикупљених података, податке о породици, социјалну дијагнозу и прогнозу, као и приједлог мјера које треба предузети,

к) "**физички развој**" појединца означава степен усклађености висине, тежине и других физичко-физиолошких карактеристика појединца са утврђеним нормама за циљани узраст,

л) "**ментални развој**" се односи на промјене у менталном функционисању од оживљавања фетуса до смрти јединке или неки дио тих промјена. Ментални развој посљедица је учења и сазријевања, с тим што на ранијим узрастима преовладава сазријевање, а на старијим учење,

љ) "**когнитивни развој**" подразумева психички процес којим личност постаје свјесна чињеница из своје спољашње и дјелимично унутрашње стварности. Одвија се кроз перципирање, пажњу, расуђивање, меморисање и репродукцију опаженог,

м) "**осјетљива група дјече**" подразумева дјецу којој треба обезбједити посебан третман, активности и мјере заштите, као што су дјеча у сукобу са законом, бескућници, дјеча без родитеља, дјеча са посебним потребама, дјеча припадника мањина, имиграната итд.,

н) "**васпитне препоруке**" представљају облик алтернативних мјера које тужиоци или судије, на основу принципа опортунитета, примјењују према малолетном учиниоцу кривичног дјела, вршећи тако скретање (диверзију) са уобичајеног кривичног поступка,

њ) "**медијација**" је процес посредовања у коме неутрално треће лице (медијатор) помаже жртви и учиниоцу

кривичног дјела да кроз комуникацију постигну обострано прихватљиво рјешење спора,

о) **“лишење слободе”** је облик затварања или притварања или смјештаја у јавну или приватну затворену институцију наредбом суда, управног или другог органа власти, лица које је млађе од 18 година. У овом смислу, лишењем слободе сматра се и смјештај малолетног учиниоца кривичног дјела у здравствену или социјалну установу,

п) **“припремни поступак”** обухвата активности предузете од стране тужиоца или овлашћеног службеног лица у складу са овим законом, укључујући прикупљање и чување изјава и доказа,

р) **“прихватилиште за дјецу и малолетнике”** је установа социјалне заштите чији је основни задатак прихват, привремено збријавање и опсервација, а у коју малолетни учинилац кривичног дјела може бити смјештен по одлуци суда умјесто притвора,

с) **“ресоцијализација”** означава процес који подразумева предузимање систематске, планске и организоване активности друштва са циљем оспособљавања малолетника да убудуће поштује друштвене норме и правила како више не би долазио у сукоб са законом и како би постао користан члан друштвене заједнице,

т) **“рехабилитација”** означава престанак свих негативних, штетних дејстава која наступају у вези и као последица кривичне одлуке, односно осуде, тако да се малолетнику омогућава потпуна реинтеграција и повратак у друштво и

ћ) **“реинтеграција”** означава потпуно укључивање малолетника у живот као пуноправног, равноправног члана друштвене заједнице тако да ужива статус неосуђиваности, а тиме и сва права као други пуноправни грађанин. Кривично дјело малолетника се заборавља, а у службеној евиденцији се не спомиње његов судски третман и осуђиваност.

II - ОРГАНИ У ПОСТУПКУ ПРЕМА МАЛОЉЕТНИЦИМА

Општа одредба

Члан 13.

У кривичним предметима малолетника поступак воде судови одређени овим законом.

Узраст учиниоца

Члан 14.

Надлежност судова за суђење малолетнику и млађем пунолетном лицу престаје с навршеном 23. годином живота.

Стварна надлежност

Члан 15.

(1) За сва кривична дјела учињена од стране малолетника надлежан је да одлучује суд првог степена.

(2) Суд другог степена надлежан је да одлучује о жалбама против одлука првостепених судова, а у случајевима из члана 79. став 2. овог закона суди у првом степену.

(3) Трећестепено вијеће Врховног суда Републике Српске састављено од трију судија суди у случају предвиђеном чланом 17. став 4. овог закона.

Судија за малолетнике и вијеће за малолетнике

Члан 16.

(1) У судовима првог степена формира се одјељење за малолетнике, које се састоји од једног или више судија и стручних савјетника.

(2) У судовима првог и другог степена формира се вијеће за малолетнике састављено од трију судија (ванпретресно вијеће).

Састав суда

Члан 17.

(1) У првом степену за кривична дјела учињена у вријеме малолетства, без обзира на прописану казну, суди судија као појединац.

(2) Када суди у другом степену у складу са чланом 15. став 2. овог закона, вијеће за малолетнике другостепеног суда састављено је од трију судија, одређених распоредом послова у том суду, који имају посебна знања из области права дјетета и преступништва младих (у даљем тексту: посебна знања).

(3) Вијеће састављено од три судије који имају посебна знања, одлучује о жалбама против одлука судије и доноси друге одлуке изван сједнице или главног претреса када је то одређено овим законом и прописано одредбама Закона о кривичном поступку (ванпретресно вијеће).

(4) Вијеће састављено од три судије који имају посебна знања, у трећем степену одлучује поводом жалбе изјављене на одлуку другостепеног суда из члана 118. овог закона.

(5) Ако није могуће у потпуности саставити вијеће три судије са посебним знањем из члана 18. овог закона, обезбједиће се да најмање један судија има посебна знања, а који ће истовремено бити предсједник вијећа за малолетнике.

(6) Састав вијећа за малолетнике, по правилу, чине судије које нису истог пола.

Посебна знања

Члан 18.

Судија и тужилац морају имати изражену склоност за васпитање, потребе и интересе младих и посебна знања.

Одјељење за малолетнике при тужилаштву

Члан 19.

У тужилаштвима се формирају одјељења за малолетнике, која се састоје од једног или више тужилаца и једног или више стручних савјетника.

Постављање на одређени период и распоређивање

послова

Члан 20.

(1) Судију поставља на вријеме од пет година општа сједница суда, а тужиоца на вријеме од пет година - колегијум тужилаца. Након истека пет година судија, односно тужилац, може бити поново постављен на исту функцију.

(2) Судије које суде у вијећу за малолетнике одређују се годишњим распоредом послова и уз узимање у обзир заинтересованости и склоности.

Стручни савјетници

Члан 21.

(1) Судови и тужилаштва, у правилу, имају стручне савјетнике: социјалне педагоге - дефектологе, специјалне педагоге - дефектолог, социјалне раднике и психологе.

(2) Стручни савјетник тужилаштва може у току припремног поступка прикупљати податке који се тичу личности малолетника; прикупљати податке и давати мишљење тужиоцу за доношење одлуке о цјелисходности покретања поступка; прикупљати податке који се односе на примјену васпитних препорука; давати мишљење о потреби предузимања мјера смјештаја малолетника у прихватилиште и предузимања других мјера за обезбјеђење присуства малолетника током поступка; обилазити притворене малолетнике и тужиоцу подносити извјештаје и, ако је потребно, предлагати предузимање потребних мјера; давати мишљење о оправданости примјене конкретних васпитних препорука, васпитних мјера и мјера безбједности и њиховој замени другим мјерама или обустави поступка; водити евиденције и прикупљати статистичке и друге податке и мишљења по налогу и захтјеву тужиоца.

(3) Стручни савјетник суда може у току поступка прикупљати податке потребне за доношење одлуке о примјени васпитних препорука; прикупљати податке који се односе на примјену васпитних препорука; давати мишљење о потреби смјештаја малолетника у прихватилиште и предузимања других мјера за обезбјеђење присуства малолетника током поступка; обилазити притворене малолетнике и судији подносити извјештаје и, ако је

потребно, предложити предузимање потребних мјера; присуствовати сједници или главном претресу и давати стручно мишљење о потреби предузимања одређених мјера према дјецима која су жртве или свједоци учињеног кривичног дјела; водити евиденције и прикупљати статистичке и друге податке по налогу и захтјеву судије и давати мишљење о другим питањима када постоји сагласност странака и браниоца или суд оцијени да је то неопходно.

(4) Стручни савјетник тужилаштва или суда прикупља податке из ст. 2. и 3. овог члана у сарадњи са надлежним органом старатељства, а по потреби може обавјештавајући директно од родитеља, односно стараоца или усвојоца малолетника, установа, других лица, а када је неопходно, и од малолетника.

(5) Тужилац у току припремног поступка и суд током поступка могу одлучити да стручни савјетник присуствује радњама које се предузимају у присутности малолетног учиниоца кривичног дјела, а нарочито током његовог испитивања. Суд одређује присуство стручног савјетника у складу са чланом 184. овог закона када се у кривичним поступцима врши испитивање дјетета и малолетника на чију штету је учињено кривично дјело или су били свједоци учињеног дјела.

(6) Уколико тужилаштва или судови немају стручне савјетнике, судија и тужилац ће затражити да податке из ст. 2. и 3. овог члана прикупе стручна лица органа старатељства, а у сврху испитивања дјетета и малолетника могу ангажовати стручно лице (социјалне педагоге - дефектологе, социјалне раднике и психологе) из других одговарајућих установа.

III - МЈЕРЕ, ВАСПИТНЕ ПРЕПОРУКЕ И КРИВИЧНЕ САНКЦИЈЕ КОЈЕ СЕ ПРЕДУЗИМАЈУ ПРЕМА МАЛОЉЕТНИКУ

1. Мјера упозорења и васпитне препоруке

Полицијско упозорење

Члан 22.

(1) Према малолетном учиниоцу кривичног дјела може се изрећи полицијско упозорење за кривична дјела за која је прописана новчана казна или казна затвора до три године, ако су испуњени услови из члана 88. овог закона и ако је то сазмјерно околностима и тежини учињеног кривичног дјела у складу са чланом 9. овог закона.

(2) Полицијско упозорење се може изрећи под следећим условима:

- а) да малолетник признаје кривично дјело,
- б) да је признање дато слободно и добровољно,
- в) да постоји довољно доказа да је малолетник учинио кривично дјело и
- г) да према малолетнику није раније изрицано полицијско упозорење, примјенењена васпитна препорука или изрицана кривична санкција.

(3) Полицијско упозорење изриче овлашћено службено лице са посебним знањима уз одобрење тужиоца.

(4) Сврха изрицања полицијског упозорења одређена је чланом 25. овог закона.

Евиденција изречених мјера

Члан 23.

Полицијски органи воде евиденцију изречених мјера упозорења која нема карактер кривичне евиденције о осуђиваности малолетника и не може се употребити на било који начин који би штетио малолетнику.

Услови примјене васпитних препорука

Члан 24.

(1) Према малолетном учиниоцу кривичног дјела могу се примјенити васпитне препоруке за кривична дјела за која је прописана новчана казна или казна затвора до пет година, а за кривична дјела за која је прописана казна тежа од пет година - ако су испуњени услови из члана 89. став 1. овог закона и ако је то сразмјерно околностима и

тежини учињеног кривичног дјела у складу са чланом 9. овог закона.

(2) Васпитне препоруке могу се примјенити уз услов:

- а) да малолетник признаје кривично дјело,
- б) да је признање дато слободно и добровољно,
- в) да постоји довољно доказа да је малолетник учинио кривично дјело,
- г) да малолетник у писаној форми изражава спремност за помирење са оштећеним,
- д) да малолетник у писаној форми да пристанак за примјену васпитне препоруке, а млађи малолетник и уз пристанак родитеља или стараоца и
- ђ) да у писаној форми пристанак да и оштећени у случају када се то по закону захтијева.

Сврха васпитних препорука

Члан 25.

Васпитне препоруке имају сврху:

- а) да се не покреће кривични поступак према малолетнику и
- б) да се примјеном васпитних препорука утиче на правилан развој малолетника и јачање његове личне одговорности како убудуће не би чинио кривична дјела.

Врсте васпитних препорука

Члан 26.

(1) Васпитне препоруке су:

- а) лично извињење оштећеном,
- б) накнада штете оштећеном,
- в) редовно похађање школе или редовно одлажење на посао,
- г) укључивање у рад, без накнаде, у хуманитарне организације или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја,
- д) лијечење у одговарајућој здравственој установи (болничко или амбулантно) и
- ђ) укључивање у појединачни или групни третман васпитних, образовних, психолошких и других савјетовалица.

(2) Тужилац или судија могу за конкретни случај одредити примјену једне или више васпитних препорука из става 1. овог члана.

(3) Приликом примјене васпитне препоруке из става 1. т. а) и б) овог закона, поред малолетника, свој пристанак у писаној форми даје и лице оштећено кривичним дјелом. У овом случају посредовање (медијацију) врши службено лице органа старатељства оспособљено за спровођење поступка посредовања, праћења и извјештавања.

(4) Ако у оквиру надлежног органа старатељства нема оспособљеног лица за спровођење поступка посредовања (медијације), тужилац или судија може одредити да поступак посредовања између малолетника и оштећеног спроведе организација овлашћена за спровођење медијације.

(5) Ако поступак медијације спроводи организација из става 4. овог члана, службено лице органа старатељства је обавезно да прати процес медијације и о постигнутом споразуму и његовој примјени обавјештава тужилаштво, односно суд.

(6) У случајевима из става 1. т. а) и б) овог члана примјенују се одредбе Закона о поступку медијације ("Службени гласник БиХ", број 37/04).

Избор васпитних препорука

Члан 27.

(1) При избору васпитних препорука тужилац или судија узимају у обзир мишљење и свеукупне интересе малолетника, као и интересе оштећеног, водећи рачуна да се примјеном васпитних препорука не омета редовно школовање или рад малолетника.

(2) Васпитне препоруке могу трајати најдуже једну годину и изричу се на пуне часове, дане и мјесеце.

(3) Васпитне препоруке се могу током њиховог трајања замијенити другом васпитном препоруком или укинути.

(4) Избор и примјењивање васпитних препорука врши се у сарадњи са родитељима, усвојоцем или старацем малолетника и надлежним органом старатељства. Малолетнику се омогућава савјетовање и са браниоцем.

Евиденција васпитних препорука

Члан 28.

Евиденције о изреченим васпитним препорукама које воде тужилаштва и судови немају карактер казнене евиденције о осуђиваности малолетника и не могу се употребити на било који начин који би штетио малолетнику.

2. Кривичне санкције према малолетницима

Поступност у изрицању кривичних санкција

Члан 29.

Ако није поступано по принципу опортунитета и нису примјењене васпитне препоруке, у складу са чланом 9. овог закона, предност у изрицању васпитних мјера увијек ће имати мјере упозорења, затим мјере појачаног надзора, заводске мјере и казна малолетничког затвора.

Врсте санкција и њихова примјена

Члан 30.

(1) Малолетницима се за учињена кривична дјела могу изрећи васпитне мјере, казна малолетничког затвора и мјере безбједности.

(2) Према млађем малолетнику могу се изрећи само васпитне мјере, а према старијем малолетнику, осим васпитних мјера, изузетно се може изрећи казна малолетничког затвора.

(3) Под условима из чл. 61. и 62. овог закона малолетнику се могу изрећи мјере безбједности.

(4) Малолетнику се не могу изрећи судска опомена и условна осуда.

Сврха васпитних мјера и казне малолетничког затвора

Члан 31.

(1) У оквиру опште сврхе кривичних санкција, сврха кривичних санкција према малолетницима је да се пружањем заштите, бриге, помоћи и надзора, као и обезбјеђењем општег и стручног оспособљавања утиче на развој и јачање личне одговорности малолетника, обезбјеђи васпитање и правилан развој његове личности, како би се обезбједило поновно укључивање малолетника у друштвену заједницу.

(2) Сврха малолетничког затвора је и вршење појачаног утицаја на малолетног учиниоца кривичног дјела да у будуће не врши кривична дјела, као и на друге малолетнике да не врше кривична дјела.

3. Васпитне мјере

Врсте васпитних мјера

Члан 32.

(1) Васпитне мјере су:

а) мјере упозорења и усмјеравања: судски укор, посебне обавезе и упућивање у васпитни центар,

б) мјере појачаног надзора: појачани надзор од стране родитеља, усвојоца или староца; појачани надзор у другој породици и појачани надзор надлежног органа социјалног старања и

в) заводске мјере: упућивање у васпитну установу, упућивање у васпитно-поправни дом и упућивање у посебну установу за лијечење и оспособљавање.

(2) Мјере упозорења и усмјеравања изричу се када је потребно и довољно таквим мјерама утицати на личност и понашање малолетника.

(3) Мјере појачаног надзора изричу се када за васпитање и развој малолетника треба предузети трајније мјере васпитања и преваспитања, уз одговарајући стручни надзор и помоћ, а није потребно потпуно одвајање малолетника из дотадашње средине.

(4) Заводске мјере изричу се малолетнику према коме треба предузети трајније и интензивније мјере васпитања или лијечења, уз његово потпуно одвајање из дотадашње средине. Заводске мјере примјењују се као последње средство у смију трајати у границама одређеним овим законом само колико је потребно да би се остварила сврха васпитних мјера.

Избор васпитне мјере

Члан 33.

При избору васпитне мјере суд узима у обзир узраст и зрелост малолетника, друга својства његове личности и степен поремећаја у друштвеном понашању, његове склоности, тежину дјела, побуде из којих је дјело учинио, средину и прилике у којима је живио, дотадашње васпитање, његово понашање након извршења кривичног дјела, посебно да ли је спријечио или покушао да спријечи наступање штетне последице, накнадио или покушао накнадити причињену штету, да ли је према њему раније била изречена кривична санкција, као и све друге околности које могу бити од утицаја на избор оне васпитне мјере којом се може најбоље остварити сврха васпитних мјера.

Судски укор

Члан 34.

(1) Судски укор се изриче ако се из односа малолетника према учињеном кривичном дјелу и његове спремности да у будуће не чини кривична дјела може закључити да ће се и пријекором постићи сврха васпитних мјера.

(2) При изрицању судског укора суд малолетнику указује на друштвену неприхватљивост и штетност његовог понашања, последице које такво понашање може на њега имати, као и да му у случају поновног извршења кривичног дјела може бити изречена друга санкција.

Посебне обавезе

Члан 35.

(1) Суд може малолетнику изрећи једну или више посебних обавеза ако оцијени да је одговарајућим налозима или забранама потребно утицати на малолетника и његово понашање.

(2) Суд малолетнику може изрећи обавезу:

а) да редовно похађа школу,

б) да не изостаје с посла,

в) да се оспособљава за занимање које одговара његовим способностима и склоностима,

г) да се укључи у рад хуманитарних организација или послове социјалног, локалног или еколошког садржаја,

д) да се уздржи од посјеђивања одређених локала, односно приредби и клони друштва и одређених лица која на њега могу штетно утицати,

ђ) да се малолетник уз сагласност законског заступника подвргне стручном медицинском поступку или поступку одвикавања од дроге или других врста зависности,

е) да се укључи у појединачни или групни рад у савјетовалишту за младе,

ж) да похађа курсеве за стручно оспособљавање или да се припрема и полаже испите на којима се провјерава одређено знање,

з) да се укључи у одређене спортске и рекреативне активности и

и) да без посебне сагласности суда не може да напусти мјесто пребивалишта или боравишта.

(3) При избору појединих обавеза суд води рачуна о спремности малолетника да сарађује у њиховом остваривању, као и о томе да оне буду прилагођене њему и условима у којима малолетник живи.

(4) Изречене обавезе могу трајати најдуже једну годину.

(5) У оквиру обавезе из става 2. тачка г) овог члана малолетник може радити највише 120 часова у периоду од шест мјесеци, колико може трајати ова посебна обавеза, али тако да се не омета његово школовање или запослење и не штети његовом здрављу.

(6) Надзор над извршењем посебних обавеза врши суд, који о томе може тражити извјештај и мишљење органа старатељства.

(7) Суд може, док траје извршење, обавезу накнадно измијенити или је обуставити од извршења.

(8) Када изриче ову мјеру, суд посебно указује малолетнику, његовим родитељима или усвојоцу, односно стараоцу да се у случају немогућности испуњења једна или више посебних обавеза могу замијенити другим обавезама, а у случају када малолетник посебне обавезе не извршава без оправданог разлога, да може бити упућен у васпитни центар.

(9) Правилник о примјени посебних обавеза према малолетним учиниоцима кривичних дјела доноси министар правде (у даљем тексту: министар).

Упућивање у васпитни центар

Члан 36.

(1) Суд изриче мјеру упућивања у васпитни центар када је потребно да се одговарајућим краткотрајним мјерама утиче на личност и понашање малолетника.

(2) Малолетника коме је изречена мјера из става 1. овог члана суд може упућити у васпитни центар:

а) на одређени број часова током дана у трајању од најмање 14 дана, а најдуже 30 дана и

б) на непрекидни боравак у трајању од најмање 15 дана, али не дуже од три мјесеца.

(3) При изрицању мјере из става 1. овог члана суд ће водити рачуна да због њеног извршења малолетник не изостане с редовне школске наставе или посла.

(4) Боравак малолетника у васпитном центру мора бити испуњен дјелатностима примјереним његовим особинама, учењем, корисним радом који одговара његовим способностима и интересима, као и другим васпитним садржајима усмјереним на развијање осјећаја одговорности.

(5) Уз одлуку о упућивању у васпитни центар суд може изрећи и неку од мјера појачаног надзора.

(6) Ако малолетник неоправдано одбија или на други начин омета извршење изречених посебних обавеза, суд може одлучити да га због тога упути у васпитни центар на непрекидни боравак у трајању од најдуже мјесец дана.

Појачани надзор родитеља, усвојоца или стараоца

Члан 37.

(1) Мјеру појачаног надзора родитеља, усвојоца или стараоца суд изриче ако су родитељи, усвојилац или стараоца пропустили да врше бригу и надзор над малолетником, а у могућности су да овакву бригу и надзор врше.

(2) При изрицању мјере из става 1. овог члана суд може родитељу, усвојоцу или стараоцу дати потребна упутства и наложити му одређене дужности у погледу мјера које треба предузети ради васпитања малолетника, његовог лијечења и отклањања штетних утицаја на њега.

(3) При изрицању мјере из става 1. овог члана, суд одређује да надлежни орган старатељства провјерава њено извршавање и указује помоћ родитељу, усвојоцу или стараоцу.

(4) Ова мјера може да траје најмање шест мјесеци, а највише двије године, с тим да суд накнадно одлучује о њеном престанку.

(5) Када орган старатељства задужен за спровођење ове мјере утврди да родитељ, усвојилац или стараоца не поступа по посебним упутствима и не сарађује са стручним лицем, мора о томе обавијестити тужиоца. У том случају тужилац суду подноси приједлог ради поступања у складу са чланом 45. овог закона.

Појачани надзор у другој породици

Члан 38.

(1) Ако родитељ, усвојилац или стараоца малолетника нису у могућности да над њим врше надзор или ако се од њих оправдано не може очекивати да такав надзор врше, малолетник ће се смјестити у другу породицу која је вољна да га прими и која има могућности да над њим врши појачани надзор.

(2) Мјера појачаног надзора у другој породици може да траје најмање шест мјесеци, а најдуже двије године, с тим да суд накнадно одлучује о њеном престанку. Извршење ове мјере обуставиће се када родитељи, усвојилац или стараоца малолетника стекну могућност да над њим врше појачани надзор или када према резултату извршења мјере престане потреба за појачаним надзором.

(3) При изрицању васпитне мјере из става 1. овог члана, суд одређује да орган старатељства провјерава њено извршавање и указује потребну помоћ породици у којој је малолетник смјештен.

(4) Када орган старатељства задужен за спровођење мјере појачаног надзора у другој породици утврди да породица у којој је малолетник смјештен не поступа по посебним упутствима и не сарађује са стручним лицем, мора о томе обавијестити тужиоца. У том случају тужилац суду подноси приједлог ради поступања у складу са чланом 45. овог закона.

Појачани надзор надлежног органа социјалног старања

Члан 39.

(1) Ако родитељи, усвојилац, односно стараоца малолетника нису у могућности вршити појачани надзор, а не постоје услови за изрицање васпитне мјере појачаног надзора у другој породици, малолетник ставља се под појачани надзор органа старатељства.

(2) Док траје ова мјера малолетник остаје код својих родитеља, усвојоца, односно код других лица која се о њему старају, а појачани надзор над њим врши одређено лице надлежног органа старатељства или друго стручно лице које одреди орган старатељства.

(3) Орган старатељства брине се о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лијечењу и сређивању прилика у којима живи.

(4) Ова мјера може да траје најмање шест мјесеци, а највише двије године, с тим да суд накнадно одлучује о њеном престанку.

(5) Када орган старатељства задужен за спровођење мјере појачаног надзора утврди да родитељ не поступа по посебним упутствима и не сарађује са стручним лицем, мора о томе обавијестити тужиоца. У том случају тужилац суду подноси приједлог у складу са чланом 45. овог закона.

Посебне обавезе уз мјере појачаног надзора

Члан 40.

(1) При изрицању неке од васпитних мјера појачаног надзора из чл. 37, 38. и 39. овог закона, суд може малолетнику одредити једну или више посебних обавеза из члана 35. овог закона ако је то потребно за успјешно извршење изречене васпитне мјере.

(2) Посебне обавезе из члана 35. став 2. т. од в) до и) трају колико и изречена мјера појачаног надзора, с тим да суд може у том времену измијенити или обуставити обавезе које је изрекао.

Упућивање у васпитну установу

Члан 41.

(1) Суд изриче мјеру упућивања у васпитну установу када је потребно малолетника издвојити из средине у којој живи и обезбиједити му помоћ и стални надзор стручних васпитача у установи за васпитање малолетника.

(2) У васпитној установи малолетник остаје најмање шест мјесеци, а најдуже двије године, с тим да суд сваких шест мјесеци разматра да ли има основа за обуставу извршења мјере или замјену неком другом васпитном мјером према члану 45. став 2. тачка б) овог закона.

Упућивање у васпитно-поправни дом**Члан 42.**

(1) Суд изриче мјеру упућивања у васпитно-поправни дом малолетнику када га је неопходно издвојити из дотадашње средине и ако је потребно примјенити појачане мјере и стручне програме преваспитања.

(2) При одлучивању хоће ли изрећи мјеру из става 1. овог члана, суд посебно узима у обзир тежину и природу учињеног кривичног дјела и околности да ли је према малолетнику раније била изречена нека васпитна мјера или казна малолетничког затвора.

(3) У васпитно-поправном дому малолетник остаје најмање шест мјесеци, а најдуже четири године, с тим да суд сваких шест мјесеци разматра да ли постоје основи за обуставу извршења ове мјере или за њену замјену неком другом васпитном мјером према члану 45. став 2. тачка в) овог закона.

Условни отпуст**Члан 43.**

(1) Када је малолетнику изречена заводска васпитна мјера, суд га може условно отпустити из заводске установе ако је у тој установи провео најмање шест мјесеци и ако се на основу успеха постигнутог у васпитању може оправдано очекивати да малолетник убудуће неће чинити кривична дјела и да ће се у средини у којој буде живио добро понашати.

(2) Суд може одлучити да се према малолетнику за вријеме условног отпуста изрекне мјера појачаног надзора уз могућност примјене једне или више посебних обавеза предвиђених чланом 35. овог закона.

(3) Условни отпуст траје најдуже до истека законског рока трајања изречене заводске мјере или док суд ову мјеру не обустави од извршења или је замијени неком другом мјером.

(4) Ако за вријеме трајања условног отпуста малолетник учини ново кривично дјело или ако одређена мјера појачаног надзора не постиже сврху или малолетник не испуњава посебне обавезе које су му одређене уз васпитну мјеру појачаног надзора, суд може опозвати условни отпуст. Вријеме проведено на условном отпусту се неће урачунати у вријеме законског трајања изречених заводских васпитних мјера из члана 32. став 1. тачка в) овог закона.

Упућивање у посебну установу за лијечење и оспособљавање**Члан 44.**

(1) Малолетнику ометеном у психичком или физичком развоју суд може умјесто васпитне мјере упућивања у васпитну установу или васпитне мјере упућивања у васпитно-поправни дом, изрећи мјеру упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање.

(2) Малолетник коме је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења може се упутити у посебну установу за лијечење и оспособљавање малолетника само ако се у тој установи може обезбиједити чување и лијечење и остварити сврха мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења.

(3) Малолетник остаје у посебној установи за лијечење и оспособљавање док је то потребно ради његовог лијечења или оспособљавања, али не дуже од три године, с тим да ће суд свака три мјесеца испитати да ли постоје основи за обуставу извршења ове мјере или њену замјену другом мјером. Ако малолетник у току извршења ове мјере постане пунолетан, испитује се потреба његовог даљњег задржавања у тој установи, а када наврши 23 године живота, извршење мјере се наставља у установи у којој се извршава мјера безбједности.

Обустава извршења и замјена изречене васпитне мјере другом васпитном мјером**Члан 45.**

(1) Ако се, послједице доношења одлуке о изрицању посебне обавезе, мјере појачаног надзора или заводске мјере појаве околности којих није било у вријеме доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би значајно утицале на из-

бор мјере или ако се одлука не може извршити услед одбијања малолетника или његових родитеља, усвојенога, односно стараоца да поступи по изреченој васпитној мјери или по налогу онога ко мјеру извршава или наступе друге околности предвиђене законом, а оне би биле од утицаја за доношење одлуке, суд може обуставити извршење или изречену мјеру замијенити другом мјером.

(2) Осим у случајевима из става 1. овог члана, уколико за поједине мјере није шта друго прописано, суд може током извршења посебних обавеза, мјера појачаног надзора или заводских мјера, с обзиром на постигнути успех у васпитању, обуставити их или замијенити другом таквом мјером којом се боље постиже сврха васпитних мјера, с тим што се:

а) извршење мјере појачаног надзора не може обуставити прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овог рока замјена мјере се може вршити према члану 35. став 7. овог закона,

б) извршење мјере упућивања у васпитну установу не може обуставити прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овог рока може се замијенити само мјером из чл. 36. или 44. овог закона и

в) извршење мјере упућивања у васпитно-поправни дом не може обуставити прије истека рока од шест мјесеци, а до истека овог рока може се замијенити само мјером из члана 44. овог закона.

Поновно одлучивање о васпитним мјерама**Члан 46.**

(1) Ако је од правоснажности одлуке којом је изречена нека од посебних обавеза, мјера појачаног надзора или заводска васпитна мјера, прошло шест мјесеци, а извршење није започето, суд поново цијени потребу извршења изречене мјере. При томе суд може одлучити да се раније изречена мјера изврши, не изврши или да се замијени неком другом мјером.

(2) Ако је од правоснажности одлуке којом је изречена васпитна мјера упућивања у васпитни центар прошло више од шест мјесеци, а извршење није започето, суд поново цијени потребу извршења изречене мјере. При томе суд може одлучити да се раније изречена мјера изврши, не изврши или да се замијени неком од мјера појачаног надзора.

Дејство казне на васпитне мјере**Члан 47.**

(1) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне старијем малолетнику казну малолетничког затвора, васпитна мјера престаје када малолетник започне издржавање те казне.

(2) Ако за вријеме трајања васпитне мјере суд изрекне пунолетном лицу казну малолетничког затвора или казну затвора најмање шест мјесеци, васпитна мјера престаје када то лице започне издржавање казне.

(3) Ако суд у случају из става 2. овог члана изрекне казну малолетничког затвора или затвора у трајању краћем од шест мјесеци, суд у пресуди одлучује хоће ли се по издржаној казни наставити извршење изречене васпитне мјере или се извршење мјере обуставља.

Изрицање васпитних мјера за кривична дјела у стицају**Члан 48.**

(1) Ако је малолетник учинио више кривичних дјела у стицају, а суд одлучи да изрекне васпитну мјеру, цијени јединствено сва дјела и изриче само једну васпитну мјеру, осим у случају предвиђеном у члану 40. став 1. овог закона.

(2) По одредби става 1. овог члана суд поступа и када послједице изречене васпитне мјере утврди да је малолетник прије или послједице њеног изрицања учинио неко кривично дјело.

Евиденција о изреченим васпитним мјерама**Члан 49.**

(1) Евиденцију о изреченим васпитним мјерама воде надлежни органи старатељства на основу прописа које доноси министарство надлежано за послове социјалне заштите.

(2) Подаци о изреченим васпитним мјерама могу се дати само тужилаштву, суду, органима унутрашњих послова и органима старатељства у вези са кривичним поступком који се води против лица коме је изречена васпитна мјера. Лица која су на било који начин дошла до ових података не смију употребити те податке на начин који би био од штете за рехабилитацију лица против кога је вођен кривични поступак.

(3) Подаци о изреченој васпитној мјери бришу се из евиденције након протеча рока од три године од дана када је престало извршење васпитне мјере, а у сваком случају када евидентирано лице напуни 23 године живота.

(4) Ако евидентирано лице буде у међувремену осуђено на казну затвора или малољетничког затвора, подаци о васпитној мјери бришу се из евиденције када протекну рехабилитацијски рокови утврђени овим законом.

4. Малољетнички затвор

Кажњавање старијих малољетника

Члан 50.

Казнити се може само кривично одговоран старији малољетник који је учинио кривично дјело с прописаном казном затвора тежом од пет година, а због тешких посљедица дјела и високог степена кривичне одговорности не би било оправдано изрећи васпитну мјеру.

Одмјеравање казне малољетничког затвора

Члан 51.

(1) Казна малољетничког затвора која се изриче малољетном учиниоцу кривичног дјела не може бити дужа од пет година, а изриче се на пуне године или на мјесеце. За кривично дјело за које је прописана казна дугогтрајног затвора или за стицај најмање два кривична дјела за која је прописана казна затвора тежа од 10 година, малољетнички затвор може трајати до 10 година.

(2) При одмјеравању казне старијем малољетнику за кривично дјело, суд не може изрећи казну малољетничког затвора у трајању дужем од казне затвора прописане за то кривично дјело, а није везан за најмању прописану мјеру те казне.

(3) При одмјеравању казне малољетничког затвора старијем малољетнику суд узима у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа у складу са чланом 37. ст. 1. и 2. Кривичног закона, имајући посебно у виду степен зрелости малољетника и вријеме потребно за његово васпитање и стручно оспособљавање.

Изрицање казне малољетничког затвора за кривична дјела у стицају

Члан 52.

(1) Ако старији малољетник учини више кривичних дјела у стицају, а суд нађе да за свако кривично дјело треба изрећи казну малољетничког затвора, одмјериће по слободној оцјени за сва дјела једну казну у границама предвиђеним у члану 51. овог закона. Ако суд нађе да би за неко дјело у стицају старијег малољетника требало казнити, а за друга кривична дјела изрећи васпитну мјеру, за сва дјела у стицају изриче само казну малољетничког затвора.

(2) Ако је суд за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора и малољетничког затвора, изриче затвор као јединствену казну примјеном општих правила за стицај кривичних дјела.

(3) Ако суд нађе да за нека кривична дјела у стицају треба изрећи васпитну мјеру, а за друга казну затвора, изриче само казну затвора.

(4) Суд поступа у складу са ст. 1, 2. и 3. овог члана и у случају ако последице изречене казне утврди да је осуђени прије или последице њеног изрицања учинио друго кривично дјело.

Условни отпуст из малољетничког затвора

Члан 53.

(1) Лице осуђено на казну малољетничког затвора може бити условно отпуштено ако је издржало најмање тре-

ћину изречене казне и ако се на основу постигнутог успјеха извршења може оправдано очекивати да ће се на слободи добро понашати и да неће вршити кривична дјела, али не прије него што је провело шест мјесеци у казнено-поправној установи. Уз условни отпуст суд може изрећи неку од васпитних мјера појачаног надзора, уз могућност примјењивања једне или више посебних обавеза предвиђених чланом 35. овог закона.

(2) За опозивање условног отпуста примјењују се опште одредбе Кривичног закона.

Одгођено изрицање казне малољетничког затвора

Члан 54.

(1) Суд може изрећи казну малољетничког затвора и истовремено одредити да је неће извршити када се оправдано може очекивати да се и пријетњом накнадног изрицања казне може утицати на малољетника да убудуће не врши кривична дјела. Уз казну малољетничког затвора суд може изрећи неку од васпитних мјера појачаног надзора и одредити уз ту мјеру једну или више посебних обавеза предвиђених чланом 35. овог закона.

(2) Суд накнадно може изрећи извршење изречене казне малољетничког затвора ако малољетник за вријеме које суд одреди, а које не може бити краће од једне ни дуже од три године (вријеме провјеравања), учини ново кривично дјело или ако одбија да поступи по изреченој васпитној мјери појачаног надзора или извршењу посебних обавеза.

(3) Након што протекне најмање једна година времена провјеравања суд може, након што прибави извјештај органа старатељства, изрећи коначни одустанак од изрицања казне, ако нове чињенице потврђују увјерење да малољетник неће учинити нова кривична дјела.

Накнадно изрицање казне малољетничког затвора

Члан 55.

(1) Ако малољетник којем је одгођено изрицање казне малољетничког затвора из члана 54. овог закона буде осуђен или буде изречена васпитна мјера због новог кривичног дјела учињеног прије истека времена провјеравања, суд изриче казну за раније учињено дјело, ако би то, с обзиром на новоизречену казну или васпитну мјеру, било потребно ради одвраћања малољетника од извршења кривичних дјела. Казна за раније учињено дјело може се изрећи и ако малољетник и поред изреченог упозорења суда одбија да поступи по изреченој васпитној мјери или извршењу посебних обавеза.

(2) При изрицању јединствене казне, поступа се у складу са чланом 52. овог закона.

(3) Ако суд у случају из става 1. овог члана не изрекне казну, одлучује остају ли на снази већ изречене мјере или изриче друге мјере.

(4) Казна се може изрећи најкасније шест мјесеци након протеча времена провјеравања или након окончања поступка због новог кривичног дјела.

Застарјелост извршења казне малољетничког затвора

Члан 56.

Казна малољетничког затвора неће се извршити када од дана правоснажности пресуде којом је казна изречена протекне:

а) пет година ако је изречена казна малољетничког затвора у трајању дужем од пет година,

б) три године ако је изречена казна малољетничког затвора у трајању дужем од три године и

в) двије године ако је изречена казна малољетничког затвора у трајању до три године.

Давање података из казнене евиденције о осудама на казну малољетничког затвора

Члан 57.

(1) Подаци о осуди на казну малољетничког затвора могу се дати само када то тражи суд, тужилаштво, поли-

цијски орган и орган старатељства, а у вези са кривичним поступком који се води против лица коме је изречена казна малољетничког затвора.

(2) Лица која су на било који начин дошла до података из става 1. овог члана не смију употријебити те податке на начин који би био од штете за рехабилитацију лица против кога је вођен кривични поступак.

Дејство васпитних мјера и казне малољетничког затвора Члан 58.

Васпитне мјере и казна малољетничког затвора не могу имати правне посљедице осуде које се састоје у забрањивању стицања одређених права, и то:

а) забрану обављања одређених послова или функција у органима власти, привредним друштвима или другим правним лицима,

б) забрану иступања у штампи, на радију, телевизији или јавним скуповима,

в) забрану стицања одређених звања, позива или занимања или унапређења у служби и

г) забрану стицања одређених дозвола или одобрења која се издају одлуком органа власти.

Брисање осуде Члан 59.

(1) Осуда на казну малољетничког затвора брише се из казнене евиденције у року од једне године од дана издржане, застарјеле или опроштене казне, ако за то вријеме осуђени малољетник не учини ново кривично дјело.

(2) Осуда се не може брисати док траје примјена мјере безбједности.

(3) Ако је у току рока за брисање осуде малољетнику изречена казна малољетничког затвора или затвора преко пет година, не брише се ни ранија ни каснија осуда.

(4) Ако малољетник има више осуда, може се из казнене евиденције брисати свака осуда појединачно или истовремено ако постоје услови за брисање сваке од тих осуда.

Рехабилитација Члан 60.

Послије издржане, опроштене или застарјеле казне малољетничког затвора, малољетници уживају сва права утврђена уставом, законом и другим прописима, осим ако та права нису ограничена извршењем мјера безбједности из члана 61. т. од а) до г) овог закона.

5. Мјере безбједности

Врсте мјера безбједности Члан 61.

Према малољетнику се могу изрећи слjedeће мјере безбједности:

- а) обавезно психијатријско лијечење,
- б) обавезно лијечење од зависности,
- в) обавезно амбулантно лијечење на слободи,
- г) забрана управљања моторним возилом и
- д) одузимање предмета.

Изрицање мјера безбједности Члан 62.

(1) Малољетнику у млађем пунољетном лицу којем је изречена васпитна мјера или казна малољетничког затвора могу се, под условима прописаним законом, изрећи једна или више мјера безбједности.

(2) Када је год могуће мјере лијечења на слободи имају предност над смјештајем малољетника у здравствену установу ради спровођења мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и обавезног лијечења од зависности.

Обавезно психијатријско лијечење Члан 63.

(1) Када су испуњени услови из члана 58. став 1. Кривичног закона малољетнику изриче се мјера безбједности

обавезног психијатријског лијечења, која траје док не престану разлози због којих је изречена, али најдуже до истека трајања васпитне мјере или казне малољетничког затвора или док траје одгођено извршење ове казне или условни отпуст из завода или установе.

(2) Умјесто мјере обавезног психијатријског лијечења, малољетнику се на основу налаза и мишљења вјештака може изрећи васпитна мјера упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање или мјера безбједности обавезног амбулантног лијечења на слободи ако се на такав начин може обезбиједити лијечење и постићи сврха мјере безбједности умјесто које се изриче.

(3) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности не може се изрећи уз васпитну мјеру судског укора и посебних обавеза.

Обавезно лијечење од зависности Члан 64.

(1) Када су испуњени услови из члана 59. став 1. Кривичног закона, малољетнику се изриче мјера безбједности обавезног лијечења од зависности у складу са чланом 63. овог закона.

(2) Умјесто мјере обавезног лијечења од зависности, малољетнику се на основу налаза и мишљења вјештака може изрећи мјера амбулантног лијечења на слободи ако постоји опасност да ће малољетник због зависности од алкохола или опојних дрога и убудуће чинити кривична дјела, а за отклањање те опасности је довољно његово амбулантно лијечење на слободи.

Обавезно лијечење на слободи Члан 65.

(1) Мјера обавезног амбулантног лијечења на слободи може се изрећи малољетнику умјесто мјера обавезног психијатријског лијечења и обавезног лијечења од зависности када су испуњени услови за њихово изрицање и када се на основу налаза и мишљења вјештака утврди да за спровођење тих мјера није потребно задржавање и лијечење у здравственој установи и да је довољно амбулантно лијечење на слободи.

(2) Када суд одлучи да у складу са ставом 1. овог члана изрекне мјеру обавезног амбулантног лијечења, суд изриче кривичну санкцију у складу са чл. 63. и 64. овог закона.

Забрана управљања моторним возилом Члан 66.

(1) Према малољетнику у млађем пунољетном лицу суд може изрећи мјеру безбједности забране управљања моторним возилом у складу са чланом 61. ст. 1, 2. и 3. Кривичног закона.

(2) Ако учинилац кривичног дјела којем је забрањено управљање моторним возилом не поступи по тој забрани, мјера безбједности се замјењује једном или више посебних обавеза из члана 35. овог закона, односно у складу са чланом 109. Кривичног закона врши се опозив условног отпуста.

Одузимање предмета Члан 67.

Према малољетнику може се изрећи мјера безбједности одузимање предмета у складу са чланом 62. Кривичног закона.

6. Примјена одредаба о малољетницима на пунољетна и млађа пунољетна лица

Суђење пунољетним лицима за дјела која су учинила као млађи малољетници Члан 68.

Пунољетном лицу које је навршило 21 годину живота не може се судити за кривично дјело које је учинило као млађи малољетник.

Изрицање кривичних санкција пунољетним лицима за дјела која су учинила као малољетници

Члан 69.

(1) Пунољетном лицу које је кривично дјело учинило као малољетник, а у вријеме суђења није навршило 23 године живота, може се изрећи одговарајућа васпитна мјера (посебна обавеза, мјера појачаног надзора надлежног органа старатељства и заводска мјера упућивања у васпитно-поправни дом), а из разлога предвиђених чланом 50. овог закона и казна малољетничког затвора. При оцјени да ли ће изрећи васпитну мјеру или малољетнички затвор, суд узима у обзир све околности случаја, а нарочито тежину учињеног кривичног дјела, вријеме које је протекло од његовог извршења, породичне прилике, понашање извршиоца, како се извршилац укључио у редовни живот, као и сврху коју жели постићи примјеном ове санкције.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, пунољетном лицу које је у вријеме суђења навршило 23 године живота, суд може, умјесто малољетничког затвора, изрећи казну затвора или условну осуду. Казна затвора изречена у овом случају има у погледу рехабилитације, застарјелости, условног отпуста и правних посљедица осуде исто правно дејство као и казна малољетничког затвора.

(3) Пунољетним лицима из ст. 1. и 2. овог члана уз изречену санкцију може се изрећи одговарајућа мјера безбједности под условима предвиђеним овим законом.

7. Млађа пунољетна лица

Примјена одредаба о малољетницима на млађа пунољетна лица

Члан 70.

У односу на млађе пунољетне учиниоце кривичних дјела важе одредбе Кривичног закона, а под условима прописаним овим законом, на њих се примјењују и одредбе за малољетне учиниоце.

Изрицање васпитних мјера млађим пунољетним лицима

Члан 71.

(1) Лицу које је као пунољетно учинило кривично дјело, а у вријеме суђења није навршило 23 године живота, суд може изрећи било коју мјеру посебних обавеза, мјеру појачаног надзора надлежног органа старатељства или одговарајућу заводску васпитну мјеру ако се, с обзиром на његову личност и околности под којима је кривично дјело учинило, може очекивати да ће се и васпитном мјером постићи сврха која би се остварила изрицањем казне.

(2) Млађем пунољетном лицу коме је изречена васпитна мјера суд може, под условима прописаним овим законом, изрећи одговарајуће мјере безбједности.

(3) Изречена васпитна мјера може трајати најдуже док учинилац не наврши 23 године живота.

IV - КРИВИЧНИ ПОСТУПАК ПРЕМА МАЛОЉЕТНИЦИМА

1. Опште одредбе

Примјена закона

Члан 72.

(1) Одредбе овог закона примјењују се у поступку према лицима која су учинила кривично дјело као малољетници, а у вријеме покретања поступка, односно суђења нису навршила 23 године живота, као и одредбе Закона о кривичном поступку ако нису у супротности с одредбама овог закона.

(2) Одредбе члана 76, члана 81. став 3, и чл. 82, 94, 111. и 112. овог закона не примјењују се у поступку према учиниоцу који је у вријеме покретања поступка, односно суђења напунио 21 годину живота.

Примјена одредаба према дјечи

Члан 73.

(1) Када овлашћено службено лице утврди да лице за које постоје основи сумње да је учинило кривично дјело није навршило 14 година, неће га испитати него о томе

одмах обавјештава тужиоца и орган старатељства. Овлашћено службено лице испитује дијете и тужиоцу подноси службени извјештај само у случају када се ради о кривичном дјелу које је имало за посљедицу тешко нарушавање тјелесног интегритета другог лица или је учињена знатна материјална штета.

(2) Када тужилац утврди да лице за које се основано сумња да је учинило кривично дјело није навршило 14 година, доноси наредбу о непокретању кривичног поступка, а додатке о дјелу и учиниоцу доставља органу старатељства ради предузимања мјера заштите у оквиру његове надлежности.

(3) Када суд у току поступка утврди да малољетник у вријеме извршења кривичног дјела није навршио 14 година живота, кривични поступак се обуставља и рјешење доставља органу старатељства ради предузимања мјера заштите у оквиру његове надлежности.

(4) О поступању у складу са ст. 2. и 3. овог члана обавјештава се подносилац пријаве и општењени, уз правну поуку да свој имовинскоправни захтјев могу остваривати у парничном поступку.

Изричита забрана поступања

Члан 74.

Одредбе Закона о кривичном поступку о казненем налогу, изјашњењу о кривици, разматрању изјаве о признању кривице и преговарању о кривици, не примјењују се у кривичном поступку према малољетницима.

Покретање поступка према малољетнику

Члан 75.

Кривични поступак према малољетнику покреће се наредбом за покретање припремног поступка коју доноси тужилац.

Обазриво поступање

Члан 76.

(1) При предузимању радњи којима је присутан малољетник, а нарочито при његовом испитивању, поступа се обазриво, водећи рачуна о зрелости, другим личним својствима и заштити приватности малољетника како вођење кривичног поступка не би штетно утицало на његов физички, ментални и когнитивни развој.

(2) Органи који учествују у поступку упозорењем или удаљењем на одређени период, спријечавају свако недисциплиновано понашање малољетника.

(3) Ако малољетник и након упозорења настави са недолучним понашањем, судија, односно председник вијећа може одлучити да се малољетник удаљи из суднице за одређени временски период, а поступак се наставља у присутности браниоца. Након повратка малољетника у судницу, бранилац га обавјештава о радњама спроведеним у његовом одсуству.

Обавезна одбрана

Члан 77.

(1) Малољетник мора имати браниоца приликом првог испитивања од стране тужиоца или овлашћеног службеног лица, као и током цијелог поступка.

(2) Малољетник има браниоца и онда када овлашћено службено лице изриче полицијско упозорење из члана 23. овог закона и када тужилац условљава непокретање поступка према малољетнику испуњењем васпитне препоруке из члана 26. овог закона.

(3) Ако малољетник, његов законски заступник или сродници малољетника не узму браниоца, о томе се обавјештава судија, који на приједлог тужиоца или овлашћеног службеног лица поставља браниоца по службеној дужности.

(4) Бранилац из става 3. овог члана мора имати посебна знања.

Ослобађење од дужности свједочења

Члан 78.

(1) Нико не може бити ослобођен дужности свједочења о околностима потребним за оцјенивање зре-

лости малолетника, упознавање његове личности и прилика у којима живи.

(2) Дужности свједочења ослобођени су само родитељ, старалац, усвојилац, вјерски службеник, односно исповједник и бранилац.

(3) Када свједочи социјални радник органа старатељства, његово испитивање се не може односити на околности учињеног дјела о којима је сазнао испитујући малолетника у поступку сачињавања социјалне анамнезе из члана 87. овог закона и других извјештаја по захтјеву тужилаштва или суда.

Спајање и раздвајање поступка

Члан 79.

(1) Када је малолетник учествовао у извршењу кривичног дјела заједно са пунолетним лицем, поступак према њему се раздваја и спроводи по одредбама овог закона.

(2) Изузетно, након окончаног припремног поступка, а на образложен приједлог тужиоца, поступак према малолетнику може се спојити с поступком против пунолетног лица и спровести по одредбама овог закона само ако је спајање поступка неопходно за свестрано разјашњење ствари. О спајању поступка одлучује судија за малолетнике.

(3) У јединственом поступку суђење се спроводи пред судијом надлежног суда, односно пред вијећем од троје судија којим председава судија за малолетнике.

(4) До завршетка главног претреса судија, односно вијеће може одлучити да се из разлога цјелисходности или других оправданих разлога поступак раздвоји.

(5) Против рјешења којим је одлучено о спајању или раздвајању поступка жалба није допуштена.

(6) Када се спроводи јединствен поступак за малолетника и пунолетне учиниоце, у погледу малолетника увијек се примјењују одредбе чл. од 76. до 78, од 81. до 86, 89, 90, 92, од 94. до 103, 110. став 3, 111, 112, 115. и 119. овог закона, а остале одредбе овог закона уколико њихова примјена није у супротности с вођењем јединственог поступка.

Спровођење јединственог поступка

Члан 80.

(1) Када је лице учинило неко кривично дјело као малолетно, а неко дјело као пунолетно, спроводи се јединствен поступак и пунолетном лицу се суди по одредбама овог закона.

(2) У јединственом поступку суђење се спроводи пред судијом за малолетнике надлежног суда, односно пред вијећем од троје судија, од којих је најмање један судија за малолетнике, уколико то лице у вријеме покретања поступка није навршило 23. годину.

Улога органа старатељства

Члан 81.

(1) У поступку према малолетницима, поред овлашћења која су изричито предвиђена у одредбама овог закона, орган старатељства има право да се упозна с током поступка, да у току поступка ставља приједлоге и да указује на чињенице и доказе који су од важности за доношење правилне одлуке.

(2) О сваком покретању поступка према малолетнику тужилац обавјештава надлежни орган старатељства.

(3) Тужилаштва и судови извјештавају орган старатељства када у кривичном поступку утврђене чињенице и околности упућују на потребу предузимања мјера ради заштите права и добробити малолетника.

Позивање и достављање писмена

Члан 82.

(1) Малолетник се позива преко родитеља, односно законског заступника, осим ако то није могуће због потребе хитног поступања или других околности, и тада судија на приједлог тужиоца у интересу малолетника име-

нује посебног стараоца до окончања поступка. Посебног стараоца до окончања поступка именује орган старатељства.

(2) Достављање одлука и других писмена малолетнику врши се сходно одредбама Закона о кривичном поступку, с тим да се малолетнику писмена не достављају истицањем на огласној табли суда, а не примјењује се ни одредба Закона о кривичном поступку о усменом саопштавању одлуке. Одлуке и друга писмена се достављају и родитељима, односно стараоцу малолетника.

Довођење малолетника

Члан 83.

Мјеру довођења којом се обезбјеђује присуство малолетника и успјешно вођење кривичног поступка спроводе припадници судске полиције у цивилној одјећи, водећи рачуна да то чине на неупадљив начин, осим у случајевима опасних учинилаца или најтежих кривичних дјела.

Објављивање тока кривичног поступка

Члан 84.

(1) Не смије се објавити ток кривичног поступка према малолетнику, ни одлука донесена у том поступку, нити се може у сврху објављивања вршити видео и аудио снимање тока поступка.

(2) Правоснажна одлука суда може се објавити, али без навођења имена малолетника и других података из којих би се могао утврдити његов идентитет.

Дужност хитног поступања

Члан 85.

Органи који учествују у поступку према малолетнику, као и други органи и установе од којих се траже обавјештења, извјештаји или мишљења дужни су да поступају најхитније како би се поступак што прије завршио.

Мјесна надлежност

Члан 86.

За поступак према малолетнику, по правилу, мјесно је надлежан суд његовог пребивалишта, а ако малолетник нема пребивалишта или оно није познато - суд боравишта малолетника. Поступак се може спровести пред судом боравишта малолетника или пред судом мјеста завршења кривичног дјела, односно пред судом на чијем се подручју налази завод или установа за извршење кривичних санкција у којој се малолетник налази, ако је очигледно да ће се пред тим судом поступак лакше спровести.

2. Поступање прије покретања припремног поступка

Социјална анамнеза

Члан 87.

(1) Прије покретања припремног поступка за дјело које се малолетнику ставља на терет тужилац је дужан од надлежног органа старатељства прибавити податке који се тичу узраста, зрелости и других особина личности малолетника, о средини и приликама у којима он живи, како би могао одлучити да ли ће за конкретни случај поступати примјеном начела опортунитета, поступак обуставити или приступити поступку примјене васпитне препоруке или ће донијети наредбу за покретање припремног поступка.

(2) Анамнезу из става 1. овог члана прибавља и овлашћено службено лице када су испуњени услови из члана 23. овог закона.

Радње поступања овлашћеног службеног лица приликом изрицања полицијског упозорења

Члан 88.

(1) У правилу, испитивање малолетника врши тужилац, а овлашћено службено лице испитивање врши уз одобрење тужиоца.

(2) За кривична дјела са прописаном новчаном казном или казном затвора до три године, овлашћено службено лице које има посебна знања, уз прибављено одобрење

тужиоца, испитује малолетника. Комуникације са малолетником, позивање и обавјештавање о правима врши се у складу са чланом 96. ст. 2, 3, 4. и 5. овог закона.

(3) Овлашћено службено лице испитује малолетника у присуству његовог браниоца, родитеља, староца, односно усвојиоца. Када су родитељи, старалац, односно усвојилац малолетника спријечени да присуствују испитивању малолетника, односно ако њихово присуство не би било у интересу малолетника овлашћено службено лице испитује малолетника у присуству представника органа старатељства или представника установе за смјештај малолетника.

(4) Овлашћено службено лице након што у року од 24 часа испита малолетника и прикупи доказе, уз службени извјештај може тужиоцу доставити и образложен приједлог да се малолетник за конкретни случај само упозори. Ако тужилац након разматрања приједлога утврди да постоје докази да је малолетник учинио кривично дјело и да, с обзиром на природу кривичног дјела и околности под којима је учињено, ранији живот малолетника и његова лична својства, покретање кривичног поступка не би било цијелиходно, тужилац може дати тражено одобрење и предмет доставити овлашћеном службеном лицу да малолетнику изрекне полицијско упозорење.

(5) Ако тужилац не одобри изрицање полицијског упозорења о томе обавјештава овлашћено службено лице и прије покретања припремног поступка разматра могућности и оправданост изрицања васпитне препоруке из члана 90. овог закона или доноси наредбу за покретање припремног поступка у складу са чланом 91. став 1. овог закона.

(6) У случају из става 2. овог члана овлашћено службено лице најдаље у року од три дана од достављања предмета малолетнику изриче полицијско упозорење и том приликом указује на друштвену неприхватљивост и штетност његовог понашања, посљедице које такво понашање може имати на њега, као и на могућност вођења кривичног поступка и изрицања кривичне санкције у случају поновног извршења кривичног дјела. На лица која присуствују саопштавању одлуке, примјењује се став 3. овог члана. Одлука се биљежи у спису.

(7) Овлашћено службено лице у року од три дана од дана доношења одлуке из ст. 5. и 6. овог члана о тој одлуци писмено обавјештава тужиоца, малолетника, његовог браниоца, родитеља, односно староца или усвојиоца малолетника, орган старатељства, као и оштећеног, уз навођење разлога за доношење ове одлуке.

(8) Признање малолетника да је учинио кривично дјело, не може бити коришћено против њега у било којем другом накнадном поступку.

Примјена начела опортунитета

Члан 89.

(1) За кривична дјела с прописаном новчаном казном или казном затвора до пет година, тужилац може одлучити да не покрене кривични поступак иако постоје докази да је малолетник учинио кривично дјело, ако сматра да не би било цијелиходно да се води поступак према малолетнику, с обзиром на природу кривичног дјела и околности под којима је учињено, ранији живот малолетника и његова лична својства. Тужилац може поступити на исти начин и случају кривичног дјела са прописаном казном затвора преко пет година ако је такво поступање у складу са принципом сразмјерности из члана 9. овог закона. Ради утврђивања ових околности, тужилац може затражити обавјештавање од родитеља, односно староца малолетника, других лица и установа, а када је то потребно, може ова лица и малолетника позвати ради непосредног обавјештавања. Тужилац тражи мишљење органа старатељства о цијелиходности покретања поступка према малолетнику.

(2) Ако је за доношење одлуке из става 1. овог члана потребно да се испитају лична својства малолетника, суд може на образложен приједлог тужиоца упутити малолетника у прихватилице за дјецу и омладину или васпитну установу, али најдуже до 30 дана.

(3) Када је извршење казне или васпитне мјере у току, тужилац може одлучити да не захтијева покретање кривичног поступка за друго кривично дјело малолетника, ако с обзиром на тежину тог кривичног дјела, као и на казну, односно васпитну мјеру која се извршава, не би имало сврхе вођење поступка и изрицање кривичне санкције за то дјело.

(4) Када тужилац у случајевима из ст. 1. и 3. овог члана нађе да није цијелиходно покретање поступка према малолетнику, обавјештава о томе, уз навођење разлога, малолетника, родитеља, односно староца или усвојиоца малолетника, орган старатељства, као и оштећеног.

Примјене васпитне препоруке

Члан 90.

(1) Прије доношења наредбе за покретање припремног поступка према малолетнику за кривична дјела из члана 89. став 1. овог закона, тужилац је дужан разматрати могућност и оправданост примјене васпитне препоруке, у складу са одредбама овог закона. Тужилац о таквој могућности рјешавања конкретног случаја, природи, садржају, трајању, посљедицама примјене васпитне препоруке, као и посљедицама одбијања сарадње, извршења и испуњења васпитне препоруке, обавјештава малолетника и његове родитеље, односно староца или усвојиоца.

(2) Када тужилац за кривична дјела из члана 89. став 1. овог закона не примијени васпитну препоруку, обавезно образлаже разлоге за доношење такве одлуке.

(3) Тужилац доноси наредбу којом се изриче васпитна препорука када малолетник пристане да испуни своју обавезу преузету васпитном препоруком. Док траје примјена васпитне препоруке орган старатељства тужиоцу доставља извјештај о њеној примјени.

(4) Ако су испуњени услови за примјену васпитне препоруке и након што уз сарадњу и надзор органа старатељства малолетник испуни обавезу преузету васпитном препоруком, тужилац доноси наредбу о непокретању припремног поступка према малолетнику и о томе по потреби обавјештава оштећеног и упућује га да свој имовинскоправни захтјев може остварити у парничном поступку и обавјештава подносиоца пријаве.

(5) Ако малолетник дјелимично испуни обавезу преузету васпитном препоруком, односно када није остварена потпуна компензација примјеном васпитне препоруке, тужилац одлучује у складу са ставом 4. овог члана када нађе да покретање припремног поступка не би било цијелиходно.

(6) Ако се на основу извјештаја органа старатељства утврди да малолетник без оправданог разлога одбија да испуни обавезу преузету васпитном препоруком или је неуредно извршава, тужилац доноси наредбу о покретању припремног поступка.

(7) Приликом разматрања могућности примјене васпитне препоруке, признање малолетника да је учинио кривично дјело не може бити коришћено против њега у било којем другом накнадном поступку.

3. Припремни поступак

Наредба за покретање и вријеме трајања припремног поступка

Члан 91.

(1) Ако постоје основи сумње да је малолетно лице учинило кривично дјело, те након разматрања у складу са чланом 90. став 1. овог закона нађе да нема могућности нити оправданости за примјену васпитних препорука, или ако малолетник неоправдано одбије или неуредно извршава васпитну препоруку тужилац доноси наредбу за покретање припремног поступка, о чему обавјештава орган старатељства.

(2) У фази припремног поступка судија за малолетнике има иста овлашћења која по Закону о кривичном поступку припадају судији за претходни поступак.

(3) Тужилац окончава припремни поступак у року од 90 дана од дана доношења наредбе из става 1. овог члана, а ако се припремни поступак не заврши у овом року, важи супсидијарна примјена одредаба чл. 224. и 225. Закона о кривичном поступку.

Прибављање података о личности малолетника

Члан 92.

(1) У припремном поступку, поред чињеница које се односе на кривично дјело, тужилац, ако је потребно, у складу са чланом 87. овог закона, прибавља и друге податке које се тичу личности малолетника и његовог понашања, као и средине и прилика у којима живи.

(2) О околностима из става 1. овог члана тужилац прибавља извјештај и саслушава лица која могу дати потребне податке, изузев лица из члана 78. став 2. овог закона. О тим околностима обавезно се прибавља мишљење органа старатељства, а ако је према малолетнику била изречена васпитна мјера - прибавља се извјештај о примјени те мјере. Ако је према малолетнику била изречена заводска мјера, тужилац прибавља извјештај завода или установе о примјени те мјере.

(3) Тужилац може прикупљање података из ст. 1. и 2. овог члана повјерити стручном савјетнику тужилаштва.

(4) Када је за утврђивање здравственог стања малолетника, степена зрелости и других својстава личности потребно да малолетника прегледају вјештаци, за овај преглед одређују се љекари, психолози или педагози. Оваква испитивања малолетника могу се обавити у здравственој или другој установи.

Лица која присуствују радњама у припремном поступку

Члан 93.

(1) Тужилац сам одређује начин извођења појединих радњи држећи се одредаба Закона о кривичном поступку, и то у оној мјери која обезбјеђује права малолетника на одбрану, права оштећеног и прикупљање доказа потребних за одлучивање.

(2) Радњама у припремном поступку присуствује малолетник, осим ако постоје разлози из члана 111. став 4. овог закона и бранилац. Испитивање малолетног лица, када је то потребно, обавља се уз помоћ педагога или другог стручног лица.

(3) Тужилац може одобрити да радњама у припремном поступку присуствују представник органа старатељства и родитељ, односно старалац малолетника. Када су наведена лица присутна наведеним радњама, могу стављати приједлоге и упућивати питања лицу које се испитује, односно саслушава.

(4) Тужилац може ускратити присуство родитељима, односно стараоцу или усвојоцу малолетника ако је таква одлука у интересу малолетника и тада тужилац радње спроводи у присуству представника органа старатељства или представника установе за смјештај малолетника.

Привремени смјештај малолетника у току припремног поступка

Члан 94.

(1) Судија може на приједлог тужиоца одредити да се малолетник у току припремног поступка привремено смјести у прихватилиште или сличну установу за прихват малолетника ако је то потребно ради издвајања малолетника из средине у којој је живио или ради пружања помоћи, заштите или смјештаја малолетника, а посебно ако је то потребно ради отклањања опасности од понављања кривичног дјела.

(2) Против рјешења о привременом смјештају малолетника жалбу могу уложити у року од 24 часа малолетник, родитељ, усвојилац, односно старалац и бранилац. О жалби одлучује вијеће за малолетнике истог суда у року од 24 часа од часа пријема жалбе, с тим да жалба не задржава извршење.

(3) Извршење мјере привременог смјештаја спроводи се према одредбама које вриједе за установе, а у погледу

дужине трајања, контроле оправданости трајања овог смјештаја и других права примјењују се одредбе овог закона које се односе на малолетнике у притвору.

(4) Трошкови смјештаја малолетника исплаћују се из буџетских средстава тужилаштва и чине саставни дио трошкова кривичног поступка.

4. Мјере за обезбјеђење присуства малолетника и успјешно вођење кривичног поступка

Мјере забране

Члан 95.

(1) Када су испуњени услови из члана 189. став 1. т. а), б) и в) Закона о кривичном поступку, суд може на приједлог странака или браниоца или по службеној дужности према малолетнику умјесто одређивања и продужења притвора одредити мјере забране, и то:

а) забрану напуштања боравишта и забрану путовања без одобрења,

б) забрану посјећивања одређених мјеста или подручја,

в) забрану састајања с одређеним лицима,

г) наредити да се повремено јавља одређеном државном органу и

д) наредити да се млађој пунољетном лицу привремено одузме путна исправа уз забрану издавања нових исправа, као и забранити коришћење личне карте за прелазак државне границе Босне и Херцеговине.

(2) Када одређује мјере забране, суд сходно примјењује одредбе чл. 183, 183а, 183б, 183в. и 183г. Закона о кривичном поступку.

Лишење слободe

Члан 96.

(1) Овлашћено службено лице може малолетно лице лишити слободe ако постоје основи сумње да је извршило кривично дјело и ако постоје разлози предвиђени из члана 189. став 1. т. а), б) и в) Закона о кривичном поступку.

(2) Приликом лишења слободe и током боравка малолетника у надлежној организационој јединици Министарства унутрашњих послова сви контакти овлашћеног службеног лица са малолетником се обављају на начин који у пуној мјери поштује личност малолетника и подржава његову добробит. Било који поступци који нарушавају физичко и ментално здравље малолетника су забрањени.

(3) О лишењу слободe овлашћено службено лице одмах обавјештава родитеље, односно стараоца или усвојоца малолетника, браниоца и надлежни орган старатељства. Уколико родитељи или стараоци малолетника нису доступни, они се обавјештавају у што краћем року.

(4) Испитивање малолетника врши тужилац или уз одобрење тужиоца овлашћено службено лице, који обезбјеђују присуство родитеља, односно стараоца или усвојоца.

(5) Када се малолетник први пут испитује, прије почетка испитивања тужилац или овлашћено службено лице обавјештава малолетника у писаној форми, а након тога и усмено на матерњем језику на њему разумљив начин о правима из члана 142. став 2. Закона о кривичном поступку, а посебно о праву да у присуству браниоца, родитеља, односно стараоца или усвојоца, или представника органа старатељства буде испитан од стране тужиоца или овлашћеног службеног лица.

(6) Овлашћено службено лице је дужно малолетно лице без одлагања, а најкасније у року од 12 часова довести тужиоцу и обавјестити га о разлозима и времену лишења слободe. Ако малолетник лишен слободe не буде доведен тужиоцу у овом року, пушта се на слободу.

Посебна правила поступања током лишења слободe

Члан 97.

(1) Малолетник лишен слободe за вријеме док се налази у надлежној организационој јединици Министарства

унутрашњих послова и током задржавања у тужилаштву, смјешта се у просторију тако да није у контакту са одршима.

(2) Довођење малолетника се обавља на начин који штити његово достојанство и претпоставку невиности.

(3) Малолетнику се приликом лишења слободе и стављања у притвор одузимају предмети у вези са кривичним дјелом и предмети које не смије имати у притвору према правилима кућног реда, а има право да задржи личне ствари и право на одговарајућу медицинску његу која укључује и љекарски преглед након лишавања слободе.

Одлучивање тужиоца након довођења малолетника лишеног слободе

Члан 98.

Након што му је малолетно лице доведено, тужилац је дужан без одлагања, а најкасније у року од 12 часова од довођења, испитати малолетника ако већ није испитан и одлучити да ли ће судији ставити приједлог за изрицање мјера забране из члана 95. овог закона или привременог смјештаја у складу са чланом 94. овог закона или приједлог за одређивање притвора или ће га пустити на слободу. Приликом предлагања тужилац увијек даје предност мјерама забране, а потом мјери привременог смјештаја, док притвор као крајњу мјеру предлаже само ако се претходним мјерама не може обезбиједити присуство малолетника током суђења.

Одређивање притвора

Члан 99.

(1) Ако постоји основана сумња да је малолетник учинио кривично дјело, судија може одредити притвор када постоје разлози предвиђени чланом 189. став 1. т. а), б) и в) Закона о кривичном поступку.

(2) Прије доношења рјешења о одређивању притвора судија малолетника одмах упознаје са приједлогом из члана 98. овог закона, саслушава на те околности и најкасније у року од 12 часова од пријема приједлога тужиоца одлучује о одређивању притвора или малолетника пушта на слободу.

(3) Ако постоје околности због којих не може поступати судија за малолетнике, о притвору ће одлучује судија са посебним знањима кога одреди предсједник суда, о чему се обавјештава судија за малолетнике.

(4) Против рјешења којим је одређен притвор допуштена је жалба вијећу из члана 17. став 3. овог закона у року од 24 часа од часа пријема овог рјешења. Жалба не задржава извршење рјешења.

(5) Ако судија не прихвати приједлог тужиоца за одређивање притвора, доноси рјешење којим се приједлог одбија и малолетника одмах пушта на слободу. Тужилац на ово рјешење може уложити жалбу, али жалба не задржава извршење рјешења.

(6) У случајевима из ст. 4. и 5. овог члана вијеће је дужно одлуку о жалби донијети у року од 24 часа.

Трајање притвора

Члан 100.

(1) По рјешењу судије притвор може трајати најдуже 30 дана од дана лишења слободе, уз обавезу вијећа да врши контролу неопходности притвора сваких 10 дана, уз претходно изјашњење тужиоца о радњама предузетим за период који претходи контроли. Ако тужилац не поступи на овај начин обавјештава се главни тужилац окружног тужилаштва ради предузимања потребних мјера за испуњење захтјева из овог става.

(2) Притвор се одлуком вијећа из члана 17. став 3, по образложеном приједлогу тужиоца, може продужити за највише два мјесеца. Против рјешења вијећа допуштена је жалба о којој одлучује вијеће другостепеног суда у року од 24 часа по пријему жалбе.

(3) О притварању малолетника судија одмах обавјештава родитеља, староца или установу којој је малолетник повјерен на васпитање и чување, као и орган старатељства.

(4) У току припремног поступка, а прије истека трајања притвора, судија на приједлог тужиоца укида притвор и малолетника одмах пушта на слободу.

Трајање притвора након окончања припремног поступка

Члан 101.

Након достављања приједлога за изрицање кривичне санкције, притвор се на образложен приједлог тужиоца може продужити по одлуци вијећа из члана 17. став 3. овог закона за још 90 дана, уз контролу притвора сваких 30 дана и уз претходно изјашњење тужиоца о предузетим радњама за период који претходи контроли. Против тог рјешења допуштена је жалба вијећу другостепеног суда из члана 17. став 2. овог закона који о жалби одлучује у року од 24 часа од пријема жалбе. Жалба не задржава извршење рјешења.

Притвор након изрицања кривичне санкције

Члан 102.

(1) Притвор се одмах укида ако је суд донио рјешење да се према малолетнику обустави поступак из разлога предвиђених чланом 289. т. б), г) и д) и чланом 290. Закона о кривичном поступку или када суд нађе да није цијелиходно малолетнику изрећи заводску васпитну мјеру или казну, него малолетнику изрекне васпитну мјеру из члана 32. став 1. т. а) и б) овог закона.

(2) Послије изрицања заводске васпитне мјере или казне малолетничког затвора, притвор може трајати најдуже још два мјесеца. Ако за то вријеме не буде изречена другостепена одлука којом се потврђује или преиначује првостепена одлука, притвор се укида и малолетник одмах пушта на слободу. Ако у року од два мјесеца буде изречена другостепена одлука којом се првостепена одлука укида, притвор може трајати још 30 дана од изрицања другостепене одлуке.

(3) Ако се малолетник налази у притвору, а одлука којом му је изречена заводска васпитна мјера или казна малолетничког затвора постала правснажна, малолетник се може пустити на слободу до упућивања у установу за извршење заводске васпитне мјере или казне.

(4) Вријеме проведено у притвору или установама привременог смјештаја из чл. 94. и 112. овог закона, као и свако лишење слободе у вези са кривичним дјелом, урачунава се у вријеме трајања изречене заводске васпитне мјере и казне малолетничког затвора у складу са чланом 44. став 1. Кривичног закона.

Поступање према малолетнику у притвору

Члан 103.

(1) Малолетник се налази у притвору одвојено од пунолетних лица.

(2) Док се налази у притвору малолетнику се омогућавају услови корисни за његово васпитање и занимање.

(3) Судија има према притвореним малолетницима иста овлашћења која по Закону о кривичном поступку припадају судији за претходни поступак, односно судији за претходно саслушање, и може у свако доба обилазити притвореника, са њим разговарати и од њега примати притужбе.

(4) Обилазак малолетника у притвору врши и тужилац.

(5) По налогу судије и тужиоца обилазак притвореног малолетника може обавити сваких 20 дана стручни савјетник суда и тужилаштва. О обиласку притвореника сачињава се извјештај који је саставни дио списка.

5. Поступање након окончања припремног поступка

Образложени приједлог

Члан 104.

(1) Након што испита све околности које се односе на извршење кривичног дјела, зрелост и друге околности ко-

је се тичу личности малолетника и прилика у којима живи, тужилац је дужан у року од осам дана по окончању припремног поступка доставити судији образложен приједлог за изрицање васпитне мјере или казне. У случају да тужилац након окончања припремног поступка нађе да нема доказа да је малолетник учинио кривично дјело, доноси наредбу о обустави припремног поступка.

(2) Приједлог тужиоца садржи: име и презиме малолетника, његове године живота, опис и законски назив кривичног дјела, доказе из којих произилази да је малолетник учинио кривично дјело, образложење које треба да садржи оцјену степена зрелости малолетника, као и разлоге који оправдавају примјену предложене васпитне мјере или казне малолетничког затвора, а не примјену васпитне препоруке у складу са чланом 90. ст. 1, 4. и 5. овог закона.

(3) Битни садржај прикупљених података из члана 92. овог закона о личности малолетника образлажу се тако да то, колико је могуће, не дјелује штетно на његово васпитање.

(4) Приликом достављања приједлога за изрицање васпитне мјере или казне тужилац доставља и доказе којима поткрепљује наводе из приједлога.

Неслагање судије са приједлогом тужиоца Члан 105.

(1) Ако тужилац није дао образложене разлоге због којих није поступио у складу са чланом 89. став 3. или чланом 90. ст. 1. и 2. овог закона, судија може изразити своје неслагање са приједлогом тужиоца за изрицање санкције и затражити да вијеће из члана 17. став 3. у року од три дана о томе донесе одлуку. Вијеће одлуку доноси по саслушању тужиоца.

(2) Вијеће може одлучити да се предмет врати тужиоцу ради поступања у складу са чл. 89. и 90. овог закона или одлучити да судија поступи у складу са чланом 106. овог закона, а ако нису испуњени услови примјене члана 106. овог закона да поступи по приједлогу тужиоца за изрицање кривичне санкције.

Разматрање могућности и оправданости примјене васпитне препоруке Члан 106.

(1) Прије доношења одлуке о приједлогу тужиоца за изрицање васпитне мјере или казне малолетничког затвора за кривична дјела из члана 89. став 1. овог закона или након што је вијеће донијело одлуку у складу са чланом 105. став 2. овог закона, судија је дужан размотрити могућност и оправданост примјене васпитне препоруке. О таквом начину рјешавања конкретног случаја, природи, садржају, трајању, посљедицама примјене васпитне препоруке, као и посљедицама одбијања сарадње, извршења и испуњења васпитне препоруке, судија обавјештава малолетника и родитеље, односно стараоца или усвојоца.

(2) Ако судија нађе да с обзиром на природу кривичног дјела и околности под којима је извршено, ранији живот малолетника и његова лична својства, вођење поступка и изрицање васпитне мјере или казне малолетничког затвора према малолетнику не би било цијелисходно, поступа у складу са одредбама чл. 24, 25, 26. и 27. овог закона.

(3) Судија доноси рјешење којим се изриче васпитна препорука када малолетник пристане да испуни своју обавезу преузету васпитном препоруком. Док траје примјена васпитне препоруке орган старатељства судији доставља извјештај о њеној примјени.

(4) Ако су испуњени услови за изрицање васпитне препоруке и након што уз сарадњу и надзор органа старатељства малолетник испуни обавезу преузету васпитном препоруком, судија доноси рјешење о непоступању по приједлогу тужиоца за изрицање предложене кривичне санкције и о томе по потреби обавјештава општењеног и упућује га да свој имовинскоправни захтјев може остварити у парничном поступку. Против рјешења судије жалба није допуштена.

(5) Ако малолетник дјелимично испуни обавезу преузету васпитном препоруком, односно када није остварена потпуна компензација примјеном васпитне препоруке, судија одлучује на начин предвиђен у ставу 3. овог члана када нађе да изрицање кривичне санкције према малолетнику не би било цијелисходно.

(6) Ако се на основу извјештаја органа старатељства утврди да малолетник без оправданог разлога одбија да испуни обавезу преузету васпитном препоруком или је неуредно извршава, судија поступа у складу са чланом 108. овог закона.

(7) Приликом разматрања могућности изрицања васпитне препоруке, признање малолетника да је учинио кривично дјело не може бити коришћено против њега у било којем другом накнадном поступку.

Прихватање и поступање по приједлогу тужиоца Члан 107.

(1) Када судија прими приједлог тужиоца за изрицање васпитне мјере или казне малолетничког затвора, односно одлуку вијећа из члана 105. став 2. овог закона, приједлог тужиоца доставља малолетнику и његовом браниоцу.

(2) Малолетник и бранилац могу у року од три дана од дана уручења приједлога изјавити претходне приговоре из члана 241. став 1. Закона о кривичном поступку, о којима вијеће одлучује у року од осам дана. Рок за подношење претходних приговора може се на приједлог браниоца продужити, али не може бити дужи од 15 дана од дана уручења приједлога из става 1. овог члана.

(3) Након што буде одлучено о претходним приговорима, судија доказе из члана 104. став 4. овог закона доставља тужиоцу, а предмет судији ради заказивања сједнице или главног претреса.

(4) Судија који је као члан вијећа одлучивао о приговорима не може учествовати у суђењу. Против рјешења вијећа жалба није допуштена.

Заказивање сједнице или главног претреса Члан 108.

(1) Након што прими приједлог тужиоца за изрицање васпитне мјере или казне малолетничког затвора, односно након што вијеће одбије претходне приговоре или одлучи у складу са чланом 105. став 2. овог закона, судија је дужан у року од осам дана од дана пријема приједлога, односно доношења одлуке вијећа заказати сједницу или главни претрес.

(2) Казна малолетничког затвора и заводске мјере изричу се само по одржаном главном претресу. Остале васпитне мјере могу се изрећи на сједници.

(3) Судија саопштава малолетнику васпитну мјеру или казну која му је изречена.

Одлучивање о приједлогу тужиоца на сједници Члан 109.

(1) На сједницу се позивају тужилац, малолетник, бранилац, родитељи, усвојилац, односно старалац малолетника, а о сједници се обавјештава и може јој присуствовати представник органа старатељства.

(2) Сједници обавезно присуствују тужилац, малолетник и његов бранилац. Уколико тужилац или бранилац неоправдано изостану са сједнице, судија поступа сходно одредбама чл. 252. и 255. Закона о кривичном поступку.

(3) Недолазак родитеља, односно стараоца или усвојоца малолетника и представника органа старатељства не спречава суд да одржи сједницу.

(4) Када родитељ, односно старалац није у могућности да присуствује сједници или није способан или је непознат или када малолетнику није постављен посебни старалац, судија у интересу малолетника позива представника органа старатељства и тада је његово присуство обавезно све до правоснажног окончања поступка.

(5) На сједници тужилац чита приједлог и укратко излаже доказе који се односе на кривично дјело и подат-

ке о личности малолетника до којих је дошао током припремног поступка, као и разлоге који оправдавају стављање приједлога за изрицање кривичне санкције. Када излаже податке који се тичу личности малолетника, тужилац поступа обазриво, како изношење ових података не би штетило даљем развоју малолетника.

(6) На сједници малолетник и његов бранилац излажу одговор на приједлог тужиоца, а ако сједници присуствују родитељ, односно старалац или усвојилац малолетника и представник органа старатељства, они могу давати појашњења и стављати приједлоге.

(7) У овој фази поступка важи сходна примјена одредаба Закона о кривичном поступку о измјени оптужбе на главном претресу, с тим што је судија без приједлога тужиоца овлашћен да одлуку донесе на основу презентованих доказа и чињеничног стања које је утврђено на сједници.

Одлучивање на главном претресу

Члан 110.

(1) Када се одлучује на основу главног претреса, сходно се примјењују одредбе Закона о кривичном поступку о руковођењу главним претресом, о одлагању и прекидању главног претреса, о записнику и о току главног претреса, али судија може, увијек по саслушању странака, одступити од ових правила ако сматра да њихова примјена за конкретни случај не би била cjелисходна.

(2) Осим малолетника, главном претресу обавезно присуствују тужилац, бранилац и представник надлежног органа старатељства. Ако тужилац или бранилац неоправдано изостану са главног претреса, судија предузима мјере у складу са општим одредбама Закона о кривичном поступку. О неоправданом изостанку представника органа старатељства, обавјештава се руководиоца тог органа.

(3) Поред лица чије је присуство обавезно на главном претресу, на главни претрес позивају се родитељи малолетника и усвојилац, односно старалац малолетника. Када родитељ, односно старалац или усвојилац није у могућности да присуствује главном претресу или није способен или је непознат, судија може, ако нађе да је то у најбољем интересу малолетника, поставити посебног староца. Недолазак родитеља малолетника, усвојоца, односно староца или посебног староца малолетника не представља сметњу за одржавање главног претреса.

(4) У овој фази поступка сходно се примјењују одредбе Закона о кривичном поступку о измјени оптужбе на главном претресу, с тим што је судија без приједлога тужиоца овлашћен да одлуку донесе на основу презентованих доказа и чињеничног стања које је утврђено на главном претресу.

Искључење јавности

Члан 111.

(1) Када се суди малолетнику, јавност је увијек искључена.

(2) Судија може допустити да главном претресу буду присутна лица која се баве заштитом и васпитањем малолетника или сузбијањем преступништва младих, као и научни радници.

(3) У току главног претреса судија може наредити да се, осим тужиоца, браниоца и представника органа старатељства, са засједања удаље сва или поједина лица.

(4) За вријеме извођења појединих доказа или говора странака, судија може наредити да се малолетник удаљи са засједања, и то због могућег штетног утицаја на његово васпитање. Ако је то важно за одбрану малолетника, бранилац га обавјештава о садржају и току поступка за вријеме његове одсутности.

Привремени смјештај малолетника у току поступка

Члан 112.

(1) У току поступка судија може на приједлог тужиоца, браниоца или ако сам оцијени да је то неопходно, донијети рјешење о привременом смјештају малолетника у

складу са чланом 94. овог закона, а може и укинути рјешење које је о томе раније донесено.

(2) Трошкови смјештаја малолетника исплаћују се из буџетских средстава суда и чине саставни дио трошкова кривичног поступка.

Одлуке судије за малолетнике

Члан 113.

(1) Судија није везан за приједлог тужиоца при одлучивању хоће ли према малолетнику изрећи казну или примјенити васпитну мјеру.

(2) Судија рјешењем обуставља поступак у случајевима када суд на основу члана 289. т. б), г) и д) Закона о кривичном поступку доноси пресуду којом се оптужба одбија или којом се по члану 290. Закона о кривичном поступку оптужени ослобађа од оптужбе, као и када нађе да није cjелисходно изрећи малолетнику ни васпитну мјеру нити казну.

(3) Судија доноси рјешење и када изриче васпитну мјеру малолетнику. У изреци овог рјешења наводи се само која се мјера изриче, али се малолетник не оглашава кривим за кривично дјело које му се ставља на терет. У образложењу рјешења наводи се опис дјела и околности које оправдавају примјену изречене васпитне мјере.

(4) Разлози за одлуку из става 3. овог члана који би могли штетно утицати на васпитање малолетника неће се изложити.

(5) Када се доноси рјешење о обустави поступка, у образложењу се наводи опис дјела и околности које оправдавају такву одлуку, при чему се не излажу разлози који би могли штетно утицати на васпитање малолетника.

(6) Пресуда којом се малолетнику изриче казна малолетничког затвора доноси се у облику који прописује Закон о кривичном поступку за пресуду којом се оптужени оглашава кривим.

Контрола поступка

Члан 114.

(1) За свако продужење рока из члана 108. став 1. овог закона судија мора имати одобрење председника суда.

(2) Главни претрес се одлаже или прекида само изузетно. О сваком одлагању или прекидању главног претреса судија обавјештава председника суда и износи разлоге за одлагање, односно прекидање.

(3) Судија је дужан изградити рјешење, односно пресуду у писаном облику, и то у року од осам дана од дана саопштавања донесене одлуке, а у посебно сложеним случајевима у року од 15 дана.

(4) Судија обавјештава председника суда сваких 15 дана који предмети малолетника нису окончани и о разлозима због којих је по појединим предметима поступак још у току. Председник суда, по потреби, предузима мјере да се поступак убрза.

Трошкови поступка и имовинскоправни захтјев

Члан 115.

(1) Суд може малолетника обавезати на плаћање трошкова кривичног поступка и на испуњење имовинскоправног захтјева само ако је малолетнику изрекао казну малолетничког затвора.

(2) Ако је према малолетнику изречена васпитна мјера или је поступак обустављен, трошкови поступка падају на терет буџетских средстава суда, а оштећени се ради остваривања имовинскоправног захтјева упућује на парнични поступак.

(3) Ако малолетник има приходе или имовину, судија може одредити да плати трошкове кривичног поступка и испуни имовинскоправни захтјев и када према њему буде изречена васпитна мјера, односно када судија нађе да није cjелисходно према малолетнику изрећи казну малолетничког затвора, нити васпитну мјеру.

(4) Трошкови поступка посредовања (медијације) падају на терет буџетских средстава тужилаштва или суда.

6. Правни лијекови

Жалба против пресуде и рјешења

Члан 116.

(1) Против пресуде којом је малолетнику изречена казна малолетничког затвора, против рјешења којим је малолетнику изречена васпитна мјера и против рјешења о обустави поступка из члана 113. став 2. овог закона могу поднијети жалбу сва лица која имају право на жалбу против пресуде из члана 299. Закона о кривичном поступку, и то у року од осам дана од дана пријема пресуде, односно рјешења.

(2) Бранилац, тужилац, брачни, односно ванбрачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојилац, старалац, брат, сестра и хранилац могу поднијети жалбу у корист малолетника и без његове воље.

(3) Лица која су поднијела жалбу у корист малолетника могу одустати од жалбе само уз његову сагласност.

(4) Жалба против рјешења којим се изриче васпитна мјера која се издржава у установи или пресуде којом је изречена казна малолетничког затвора задржава извршење одлуке ако судија, уз сагласност са родитељима малолетника и по саслушању малолетника, не одлучи другачије.

(5) На сједницу вијећа другостепеног суда увијек се позива тужилац, малолетник, бранилац, родитељи, усвојилац, односно старалац малолетника. О сједници се обавјештава и може јој присуствовати представник органа старатељства. Недолазак странака и браниоца, који су уредно обавјештени о сједници не спречава другостепени суд да одржи сједницу.

Одлуке вијећа за малолетнике другостепеног суда и забрана *reformatio in peius*

Члан 117.

(1) Вијеће другостепеног суда може преиначити првостепену одлуку изрицањем теже санкције према малолетнику само ако је то предложено у жалби тужиоца.

(2) Ако првостепеном одлуком није изречена казна малолетничког затвора или заводска мјера вијеће другостепеног суда може ту казну, односно мјеру изрећи само ако одржи претрес. Малољетнички затвор у дужем трајању или заводска мјера тежа од оне изречене првостепеном одлуком, може се изрећи и у сједници другостепеног вијећа за малолетнике.

Жалба на другостепену одлуку

Члан 118.

(1) Против одлуке другостепеног суда дозвољена је жалба у случајевима:

а) ако је вијеће за малолетнике другостепеног суда преиначило првостепену одлуку којом је према малолетнику обустављен поступак или изречена васпитна мјера из члана 32. став 1. т. а) и б) овог закона и након одржаног претреса изрекло казну малолетничког затвора или заводску васпитну мјеру из члана 32. став 1. тачка в) овог закона и

б) ако је вијеће за малолетнике другостепеног суда на сједници поводом жалбе изрекло казну малолетничког затвора у дужем трајању или заводску мјеру тежу од оне која је изречена првостепеном одлуком.

(2) О жалби против другостепене одлуке одлучује суд трећег степена, у вијећу састављеном од троје судија одређених распоредом послова у том суду који имају посебна знања из области права дјетета и преступништва младих.

(3) Одредбе члана 315. Закона о кривичном поступку примјењују се и на саопштеног који није изјавио жалбу против другостепене одлуке.

(4) Пред овим вијећем не може се одржати претрес.

Ванредни правни лијекови

Члан 119.

(1) Одредбе Закона о кривичном поступку о понављању кривичног поступка завршеног правоснажном

пресудом сходно се примјењу и на понављање поступка завршеног пресудом којом је према малолетнику изречена казна малолетничког затвора или донесено рјешење о примјени васпитне мјере, односно о обустави поступка.

(2) Одредбе Закона о кривичном поступку о захтјеву за заштиту законитости сходно се примјењују и на правоснажне одлуке којима је изречена казна малолетничког затвора или васпитне мјере.

7. Надзор суда над спровођењем мјера

Извјештај о понашању малолетника

Члан 120.

(1) Управа установе у којој се према малолетнику извршава казна малолетничког затвора и заводска васпитна мјера, дужна је да свака два мјесеца достави тужилаштву и суду који је изрекао васпитну мјеру извјештај о понашању малолетника. Стручни савјетници суда и тужилаштва, а тамо гдје савјетника нема, судија и тужилац обиласком завода или установе у којима се васпитна мјера извршава, прати извршење изречене васпитне мјере.

(2) Обилазак малолетника смјештених у заводе и установе из става 1. овог члана стручни савјетници, односно судија и тужилац обављају најмање два пута у току године.

(3) Надлежни орган старатељства је дужан сваких шест мјесеци доставити извјештај суду и тужилаштву о извршењу осталих васпитних мјера. Судија може, када нађе да је то потребно, тражити извјештај у крајем року.

(4) Извјештаји из ст. 1, 2. и 3. овог члана чине саставни дио списка.

Измјена одлуке и обустава извршења

Члан 121.

(1) Када су испуњени услови за измјену одлуке о изреченој васпитној мјери прописани чланом 45. овог закона, одлуку о измјени доноси судија који је донио рјешење о васпитној мјери ако сам нађе да је то потребно или на приједлог тужиоца, малолетника, његових родитеља, усвојилоца, односно староца, управника завода, односно установе или органа старатељства коме је повјерен надзор над малолетником.

(2) Прије доношења одлуке судија саслушава тужиоца, малолетника, родитеља, усвојилоца, односно староца малолетника или друга лица, а од завода или установе у којој се извршава заводска мјера, односно од органа старатељства или других органа и установе, прибавља и потребне извјештаје о понашању малолетника и достигнутом степену успјешности у спровођењу васпитне мјере.

(3) По одредбама ст. 1. и 2. овог члана доноси се и одлука о обустављању извршења васпитне мјере и о условном отпусту из члана 43. овог закона.

(4) Одлуку о измјени одлуке о васпитној мјери или о обустави извршења мјере или условном отпусту доноси судија на сједници којој обавезно присуствују малолетник и његови родитељи, односно старалац или усвојилац малолетника, тужилац, бранилац и представник органа старатељства, односно завода или установе гдје се васпитна мјера извршава.

Поступање у односу на мјере безбједности

Члан 122.

(1) Ако се малолетник без оправданог разлога током трајања одгођеног извршења казне малолетничког затвора или условног отпуста из завода или установе не подвргне амбулантном лијечењу на слободи, суд може на приједлог тужиоца или на приједлог установе или амбуланте у којој се малолетник лијечио или имао лијечити, органа старатељства или по службеној дужности, одредити да се мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења или обавезног лијечења од зависности принудно изврши у здравственој или некој другој специјализованој установи или ће обуставити извршење мјере безбједности ако утврди да је престала потреба за лијечењем малолетника.

(2) Прије доношења одлуке из става 1. овог члана суд, ако је то потребно, прибавља и мишљење одговарајућег љекара - вјештака.

Поступак за накнадно изрицање казне малољетничког затвора
Члан 123.

(1) Малољетнику којем је одгођено изрицање казне малољетничког затвора из члана 54. овог закона ова казна на приједлог тужиоца може бити накнадно изречена у складу са чланом 55. овог закона.

(2) О приједлогу тужиоца одлучује суд који је надлежан да одлучује о новоучињеном кривичном дјелу. Ако малољетник не испуњава посебне обавезе или се супротставља извршењу изречене васпитне мјере, о приједлогу тужиоца одлучује суд који је одложио извршење казне. Главни претрес и пресуда ограничавају се на питање одмјеравања казне и разлоге за њено накнадно изрицање, односно неизрицање.

(3) Против одлуке о одбијању приједлога за накнадно изрицање казне тужилац има право жалбе, а против одлуке о изреченој казни лица из члана 116. ст. 1. и 2. овог закона.

(4) Ако казна не буде изречена најкасније у року од шест мјесеци од дана престанка времена провјеравања или од завршетка поступка због новог кривичног дјела на основу члана 55. став 4. овог закона, првостепени суд који је одложио изрицање казне малољетничког затвора доноси рјешење којим се утврђује брисање те осуде. Рјешење се доставља осуђеном, његовом родитељу, односно староцу или усвојоцу, браниоцу, тужиоцу и органу надлежном за вођење казнене евиденције.

**V - ПРИМЈЕНА МЈЕРЕ УПОЗОРЕЊА,
ВАСПИТНИХ ПРЕПОРУКА И ИЗВРШЕЊЕ
КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА**

1. Примјена мјере упозорења, васпитних препорука и извршење кривичних санкција

Посебни подзаконски акти
Члан 124.

(1) Примјена мјере упозорења из члана 22. овог закона регулише се посебним подзаконским актом који доноси министар унутрашњих послова.

(2) Примјена васпитних препорука из члана 26. овог закона регулише се посебним подзаконским актом који доноси министар.

Примјена одредаба о извршењу кривичних санкција
Члан 125.

Одредбе о извршењу кривичних санкција према малољетницима примјењују се и на пунољетне учиниоце кривичних дјела којима је изречена васпитна мјера или казна малољетничког затвора, као и на лица која за вријеме извршења тих санкција постану пунољетна.

Индивидуални приступ
Члан 126.

(1) У току извршавања кривичних санкција према малољетнику треба поступати на начин који одговара његовом узрасту, степену зрелости и другим својствима личности, уз поштовање достојанства малољетника, подстицање његовог цјеловитог развоја и учешћа у сопственој ресоцијализацији, придржавајући се савремених педагошких, психолошких и педолошких знања и искустава.

(2) Малољетнику се омогућавају услови за стицање основног и средњег стручног образовања и радног оспособљавања, као и слободно креативно изражавање и изражавање вјерских осјећаја и вршење вјерских обреда.

Здравље малољетника
Члан 127.

(1) Брига о здрављу малољетника према коме се извршава заводска васпитна мјера или казна малољетничког

затвора обезбјеђује се у складу са прихваћеним медицинским стандардима који се примјењују према малољетницима у широј заједници.

(2) Малољетници према којима се извршава заводска васпитна мјера или казна малољетничког затвора подвргавају се најмање једном годишње систематском прегледу од стране одговарајуће здравствене установе. Извјештај о здравственом стању се доставља судији и тужиоцу, родитељу, односно староцу или усвојоцу малољетника, као и стручним савјетницима или органу старатељства.

(3) Посебна пажња посвећује се потребама трудних малољетница и мајки са бебама, наркомана, алкохоличара и малољетника са посебним потребама.

(4) Најмање два пута годишње саставља се извјештај о психичком стању малољетника и доставља судији који врши надзор, односно има увид у извршење кривичне санкције из става 1. овог члана, тужиоцу, родитељу, односно његовом староцу или усвојоцу, као и органу старатељства.

Програми поступања
Члан 128.

(1) Извршење васпитне мјере и казне малољетничког затвора заснива се на појединачном програму поступања са малољетником који је прилагођен његовој личности и у складу је са савременим достигнућима науке, педагошке и педолошке праксе.

(2) Појединачни програми се израђују на основу циљовитог сагледавања зрелости и других својстава личности малољетника, његовог узраста, нивоа образовања, ранијег живота малољетника и понашања у социјалној средини, облика поремећаја понашања, врсте кривичног дјела и околности под којима је учињено.

(3) Појединачним програмом посебно се утврђују: ниво зрелости малољетника, друга својства његове личности, могућност укључења у процес образовања и радног оспособљавања, коришћење и организација слободног времена, рад са родитељем, усвојоцем или староцем малољетника и другим члановима његове породице, као и други облици психосоцијалног, педагошког и педолошког утицаја на малољетника.

Трошкови извршења кривичних санкција
Члан 129.

(1) Трошкови извршења кривичних санкција према малољетнику падају на терет буџета Републике Српске.

(2) Родитељ, усвојилац или старац малољетника, односно друго лице које је по закону обавезно да издржава малољетника, као и малољетник који има приходе или имовину, у правилу нису дужни али могу да снесу дио трошкова извршења посебних обавеза, мјера појачаног надзора у другој породици, упућивања у васпитну установу, упућивања у васпитно-поправни дом и казне малољетничког затвора.

(3) О висини подмирења дијела трошкова, исхране и задовољавања других личних потреба малољетника одлучује суд на приједлог лица из става 2. овог члана и она може бити у висини износа минималне плате на нивоу Републике Српске коју утврђује Завод за статистику Републике Српске за мјесец који претходи мјесецу одлучивања или у висини коју предложи подносилац приједлога. У овом случају суд најприје доноси одлуку о изрицању кривичне санкције, а након тога наставља поступак за одлучивање о подмирењу дијела трошкова и о томе доноси посебно рјешење.

Измјена одлуке о трошковима
Члан 130.

(1) На приједлог лица из члана 129. став 2. овог закона, односно на приједлог органа старатељства, друге породице, завода или установе у којој се кривична санкција извршава, судија може посебним рјешењем измијенити одлуку о подмиревању дијела трошкова исхране и задовољавања других личних потреба малољетника смје-

штеног у заводу или установи, односно трошкова насталих извршењем васпитних мјера, посебних обавеза или појачаног надзора у другој породици.

(2) Подмиривање трошкова кривичних санкција лица из члана 129. става 2. овог закона траје док, у односу на та лица, траје њихова законска обавеза издржавања малолетника, а у односу на малолетника док је у могућности да сноси трошкове извршења кривичне санкције.

Предузимање мјера ради заштите права малолетника Члан 131.

Када судија у току извршења кривичне санкције утврди да постоје чињенице и околности које упућују на потребу предузимања мјера ради заштите права малолетника, дужан је да о томе обавијести надлежни орган старатељства по мјесту пребивалишта или боравишта малолетника.

Право на приговор Члан 132.

(1) Малолетник који сматра да је лишен одређених права или да су му она повријеђена, као и да су учињене друге незаконитости или неправилности у току извршења заводске васпитне мјере или казне малолетничког затвора, има право приговора руководиоцу установе у којој се та кривична санкција извршава.

(2) Поводом приговора малолетника, руководилац установе у којој се васпитна мјера, односно казна малолетничког затвора извршава, доноси у року од три дана образложено рјешење којим се приговор одбија као неоснован или се утврђује његова потпуна или дјелимична основаност, у ком случају се хитно предузимају одговарајуће мјере за отклањање учињених повреда или лишавање права малолетника, односно других незаконитости или неправилности. Рјешење мора садржати поуку о правном лијеку.

(3) Против рјешења руководиоца установе о приговору малолетник може, у року од осам дана од пријема рјешења, поднијети жалбу судији суда који врши надзор над извршењем васпитне мјере, односно који је изрекао казну малолетничког затвора.

2. Извршење васпитних мјера

Извршење Члан 133.

(1) Васпитна мјера се извршава по правоснажности одлуке и када извршење нема законских сметњи, осим ако овим законом није друкчије одређено.

(2) За извршење васпитних мјера надлежан је орган старатељства, ако овим законом није друкчије одређено.

Надзор и контрола извршења Члан 134.

Надзор над извршењем и контролу извршења васпитне мјере врши судија који је изрекао васпитну мјеру.

Непосредни надзор Члан 135.

(1) Судија и тужилац најмање једном годишње врше непосредни надзор и контролу извршења васпитних мјера.

(2) Извјештаји о току и резултатима извршења васпитних мјера прибављају се и достављају у складу са чланом 120. овог закона.

2.1. Извршење мјера посебних обавеза

Надзор над извршењем Члан 136.

(1) На захтјев судије надлежни орган старатељства дужан је да достави извјештај о току и резултатима извршења изречене мјере посебне обавезе из члана 35. став 2. овог закона.

(2) Прибављање извјештаја из става 1. овог члана судија може повјерити и стручном савјетнику из члана 22. овог закона.

(3) Извршење мјере посебних обавеза регулише се посебним подзаконским актом из члана 35. став 9. овог закона.

2.2. Извршење мјере упућивања у васпитни центар

Надлежност и спровођење Члан 137.

(1) Орган старатељства надлежан према мјесту пребивалишта или боравишта малолетника у вријеме када је одлука којом је изречена мјера упућивања у васпитни центар постала извршна, надлежан је и за извршење ове васпитне мјере.

(2) Орган старатељства из става 1. овог члана стара се о спровођењу мјере дневног боравка у центру.

Боравак малолетника у васпитном центру Члан 138.

(1) Малолетник за вријеме извршења ове мјере остаје код својих родитеља, усвојиоца или староца и наставља да похађа школу или одлази на посао.

(2) Извјештај о току и резултатима спровођења мјере доставља се, на захтјев судији, тужиоцу и органу старатељства у току самог трајања мјере и по њеном истеку, а у случају трајања мјере из члана 36. став 2. тачка б), сваких 15 дана.

(3) Одредбе овог закона којим се уређује извршење васпитне мјере појачаног надзора родитеља, усвојиоца или староца примјењују се и на извршење васпитне мјере упућивања у васпитни центар.

2.3. Извршење васпитних мјера појачаног надзора

2.3.1. Извршење мјере појачаног надзора родитеља, усвојиоца или староца

Почетак извршења Члан 139.

Извршење васпитне мјере појачани надзор родитеља, усвојиоца или староца почиње даном када се родитељу, усвојиоцу или староцу малолетника достави извршна судска одлука којом је изречена васпитна мјера.

Провера извршења мјере Члан 140.

Родитељ, усвојилац или старалац малолетника дужан је да извршава налоге и упутства судије и да надлежном органу старатељства омогући провјеру извршења васпитне мјере и прихвати указану помоћ у циљу њеног извршења.

Обавјештавање суда Члан 141.

(1) Родитељ, усвојилац или старалац малолетника, односно орган старатељства, у роковима прописаним чланом 120. овог закона, обавјештавају суд о току и резултатима извршења васпитне мјере.

(2) Орган старатељства без одлагања обавјештава суд и тужиоца о разлозима који отежавају извршење мјере.

2.3.2. Извршење мјере појачаног надзора у другој породици

Упућивање у другу породицу Члан 142.

(1) Васпитна мјера појачаног надзора у другој породици извршава се у породици коју је одредио суд који је судио, на приједлог надлежног органа старатељства.

(2) По пријему извршне судске одлуке, која је претходно достављена малолетнику, надлежни орган старатељства упућује малолетника у породицу која је одређена судском одлуком.

Извршење мјере Члан 143.

(1) Надлежни орган старатељства и породица у коју се малолетник смјешта закључују уговор у писаном облику којим се регулишу међусобна права и обавезе.

(2) Породица у којој је малолетник смјештен дужна је надлежном органу старатељства да омогући провјеру извршења васпитне мјере и прихвати понуђену помоћ ради остваривања сврхе васпитне мјере.

(3) За вријеме извршења ове васпитне мјере малолетник одржава везе са својом породицом, ако суд који прати и контролише извршење васпитне мјере, на приједлог органа старатељства, друкчије не одлучи.

Измијењене околности

Члан 144.

Суд који је изрекао васпитну мјеру појачаног надзора у другој породици може по службеној дужности или на приједлог тужиоца, односно органа старатељства, да одреди смјештај малолетника у неку другу породицу, ако се прилике у породици у којој је малолетник смјештен толико измијене да отежавају извршење васпитне мјере.

Сходна примјена одредаба

Члан 145.

Одредбе овог закона којима се уређује извршење васпитне мјере појачаног надзора од стране родитеља, усвојиоца или стараоца примјењују се сходно и на извршење васпитне мјере појачаног надзора у другој породици.

2.3.3. Извршење мјере појачаног надзора надлежном органу социјалног старања

Орган социјалног старања

Члан 146.

(1) За извршење васпитне мјере појачаног надзора органа старатељства надлежан је орган пребивалишта, односно боравишта малолетника у вријеме када је одлука којом је мјера изречена постала извршна.

(2) Орган старатељства дужан је да по пријему извршне одлуке којом је васпитна мјера појачаног надзора изречена одреди службено лице органа старатељства или друго стручно лице које ће мјеру спроводити и о томе одмах обавјештава судију.

Обавезе стручног лица органа старатељства, државних органа и других установа

Члан 147.

(1) Стручно лице коме је повјерено извршење васпитне мјере сачињава програм рада са малолетником, у складу са упутствима суда и надлежног органа старатељства.

(2) Државни органи, васпитне, образовне, здравствене и друге установе дужни су да стручном лицу које спроводи ову васпитну мјеру пруже помоћ, а родитељ, усвојилац или старалац дужан је да обавијести стручно лице о приликама које отежавају извршење мјере.

(3) На остала питања у вези са извршењем васпитних мјера појачаног надзора надлежног органа старатељства сходно се примјењују одредбе овог закона којим се уређује извршење васпитне мјере појачаног надзора родитеља, усвојиоца или стараоца.

3. Извршење заводских васпитних мјера

3.1. Опште одредбе

Васпитне установе и васпитно-поправни дом

Члан 148.

Заводске мјере извршавају се у васпитним установима, васпитно-поправном дому и посебној установи за лијечење и оспособљавање малолетника.

Доставља документације и одлуке органу надлежном за извршење

Члан 149.

(1) Суд који је судио извршну одлуку са документацијом коју чини извод из матичне књиге рођених, исправама или доказима о дотадашњем школовању и оспособљавању, налазом о здравственом стању, подацима о ранијем вршењу кривичних дјела, вођеним поступцима и извјештајима органа старатељства, заједно са на-

логом, доставља органу надлежном за упућивање ради извршења заводске мјере у року од три дана од дана када је одлука постала извршна.

(2) Орган коме је одлука достављена на извршење дужан је да приступи извршењу кривичне санкције у року од осам, а најдуже у року од 15 дана од дана пријема одлуке и документације из става 1. овог члана.

Пријем малолетника у установу

Члан 150.

(1) Пријем малолетника у установу врши се на основу налога о извршењу санкције који издаје суд.

(2) Након пријема у установу, малолетнику се на језику и на начин који разумије објашњавају правила установе, права и обавезе које има, а у року од 24 часа обавља се и медицински преглед малолетника.

(3) Малолетнику се обезбјеђује копија правилника установе у којој се налази. За малолетнике који су неписмени или не разумију језик, информације преносе на начин који обезбјеђује њихово потпуно разумијевање.

(4) Досијеи малолетника који садрже податке о идентитету, чињеницама и разлозима упућивања у установу, органу који је то одредио, дану и сату пријема, податке о премјештању и отпуштању, детаље о физичком и менталном здрављу малолетника, као и обавјештења родитељу, усвојиоцу или стараоцу, повјерљиве су природе и доступни су само овлашћеном особљу установе.

Права малолетника

Члан 151.

(1) Малолетник према коме се извршава заводска мјера има права на:

а) дозволу да носи властиту одјећу ако је погодна, а ако исту нема, установа је дужна да му се обезбиједи: доњи веш, сезонска одјећа и обућа примјерена локалним временским условима. Погодном одјећом се сматра и одјећа која није деградирајућа или понижавајућа и која не представља ризик за безбједност,

б) исхрану која је дијететски, хигијенски и здравствено прилагођена његовом узрасту, која га одржава у добром здрављу и снази и омогућава му нормалан психозички развој,

в) најмање три obroка дневно чија је укупна вриједност најмање 16.000 цула,

г) боравак изван затворених просторија у установи у слободно вријеме и на свјежем ваздуху у трајању најмање три часа дневно,

д) учествовање у организованим културним, спортским и другим прикладним активностима изван установе,

ђ) обезбијеђене услове за бављење физичком рекреацијом и спортом,

е) похађање наставе изван установе ако у тој установи није организована настава одређеног смјера или образовања и ако то оправдавају досадашњи успјеси у васпитању и школовању малолетника, под условом да то не штети извршењу васпитне мјере,

ж) неограничен пријем пакета чија се тежина и допуштена садржина одређују актом о кућном реду,

з) примање поште и по сопственом избору комуникарање у писаној форми или телефоном најмање два пута седмично,

и) примање информација праћењем штампе и других публикација, радио и телевизијског програма, играног филма, приступом библиотеци, Интернету или на други прихватљив начин који промовише добробит малолетника,

ј) посјете једном недељно родитеља, усвојилаца, старалаца, брачног друга, лица са којим је засновао ванбрачну заједницу, усвојеника, дјецe и осталих сродника у правој линији, а у побочној линији до четвртог степена сродства,

к) боравак са брачним другом или лицем са којим је засновао ванбрачну заједницу једном мјесечно до три ча-

са насамом у за ту сврху одређеној просторији у оквиру установе,

л) посјете два пута мјесечно и других лица која не ометају извршење васпитне мјере, с тим да забрану посјете ових лица може да изрекне руководилац установе који ће рјешењем дати образложење за доношење такве одлуке,

љ) посјете представника владиних и невладиних организација, институција и других који су заинтересовани за пружање помоћи малољетнику у облику образовања, запошљавања или смјештаја у сврху припреме за повратак у заједницу,

м) рад према својим могућностима у установи сагласно обавезама у похађању наставе. За малољетника који не похађа наставу, радно вријеме траје у складу са општим прописима. Малољетник се ван радног времена може радно ангажовати највише два часа дневно на одржавању чистоће и другим текућим пословима установе,

н) накнаду за рад и новчане награде за посебне успјехе у раду, чије најниже и највише износе одређује руководилац установе за извршење заводских санкција, као и право да половином накнаде и награде слободно располаже, а остатак му се ставља на штедњу, с тим да му, изузетно, руководилац установе може одобрити коришћење цијеле накнаде. Ни у ком случају интерес малољетника и његов рад не смију бити подређени циљевима остваривања профита установе или неког трећег,

њ) дневни и недељни одмор у складу са општим прописима,

о) годишњи одмор у трајању од 18 до 30 дана, а који се користи изван установе или у оквиру установе, с тим да о дужини, начину и мјесту коришћења одлучује руководилац установе на приједлог васпитача,

п) здравствену заштиту изван установе, ако установа не може да пружи одговарајућу здравствену заштиту. Вријеме проведено на лијечењу у одговарајућој здравственој установи урачунава се у трајање васпитне мјере,

р) обавјештавање породице малољетника о здравственом стању малољетника, а ако малољетник умре у року од шест мјесеци од отпуштања, да изврше увид у извјештаје спроведене истраге,

с) обавјештавање у најкраћем могућем року о смрти, озбиљној болести или повреди било ког члана уже породице и да се обезбиједи посјета члану породице или присуство сахране и

т) право, ако жели, да учествује у вјерској служби и у вези с тим да посједује и задржи потребне вјерске књиге и предмете за вјероисповиједање, као и право да одбије све облике учешћа у вјерским и религиозним службама и образовању.

Погодности

Члан 152.

(1) Малољетнику који се добро влада и залаже на раду руководилац установе васпитно-поправног дома може додијелити следеће погодности:

а) проширено право на пријем посјета,

б) слободне изласке из дома у град,

в) посјете спортским, културним и другим прикладним догађајима изван васпитно-поправног дома,

г) посјете породици, сродницима или другим блиским лицима за вријеме викенда и празника и

д) додатна одсуства из установе васпитно-поправног дома до 15 дана.

(2) Проширено право на пријем посјета подразумева и чешће посјете лица из члана 151. став 1. тачка л) овог закона.

(3) Руководилац установе у складу с посебним правилником може малољетнику додијелити и друге погодности које повољно утичу на извршење васпитне мјере.

Дисциплински прекршаји и поступак

Члан 153.

(1) Имајући у виду основне карактеристике, потребе и права малољетника, министар ће посебним правилником

прописати које понашање представља дисциплински прекршај, врсте санкција које се могу изрећи и њихово трајање, орган који је овлашћен да изриче те санкције, као и орган овлашћен да разматра жалбе.

(2) Ниједан малољетник неће бити кажњен за дисциплински прекршај о коме претходно није спроведена истрага и малољетник на њему разумљив начин претходно обавијештен о наведеном прекршају и дата му могућност да презентује своју одбрану, укључујући и право на жалбу.

Забрањене дисциплинске мјере

Члан 154.

Забрањене су дисциплинске мјере које укључују ускраћивање рада, смањење хране, ограничење комуникације малољетника са члановима породице, затварање у мрачне просторије и самике, колективно кажњавање малољетника, као и друге дисциплинске мјере које деградирaju и угрожавају физичко или ментално здравље малољетника.

Дисциплинске мјере

Члан 155.

(1) Због повреде одредаба овог закона које се односе на правила боравка у установи васпитно-поправног дома, правила кућног реда и радне дисциплине, обавеза и програма поступања и налога овлашћених лица малољетнику се могу изрећи дисциплинске мјере опомене и одузимања додијелиених погодности.

(2) Погодности предвиђене чланом 152. став 1. тачка г) овог закона могу се ограничити само ако би посјета породици, сродницима или другим блиским лицима угрозила физичко и ментално здравље малољетника или би се на други начин ометало извршење васпитне мјере, о чему руководилац установе доноси рјешење са разлозима за доношење такве одлуке.

(3) Ако се сврха дисциплинске мјере може постићи и без њеног извршења, извршење дисциплинских мјера одузимања додијелиених погодности може се условно одложити до 90 дана. Условно одлагање извршења дисциплинске мјере може се опозвати ако се малољетнику у року за који је одложено извршење изрекне ново одузимање додијелиених погодности.

Забрана ношења и употребе оружја и ограничења употребе силе и принуде

Члан 156.

(1) Забрањено је ношење и употреба оружја од стране запослених у установи у којима се извршавају заводске васпитне мјере.

(2) Употреба средстава силе и принуде из било ког разлога је забрањена, изузев у случајевима када су друге методе контроле исцрпљене или су биле неуспјешне, и то само на најкраће могуће вријеме и у складу са овлашћењима утврђеним законом и прописима установе.

(3) По наређењу руководиоца установе средства силе и принуде за привремено онеспособљавање могу се примјенити само ради спречавања малољетничког самоповређивања, спречавања физичког напада и повређивања службеног лица и других малољетника или уништења имовине већих размјера, а о чему се одмах обавјештавају суд, тужилаштво и Министарство правде (у даљем тексту: Министарство).

Правилник о кућном реду

Члан 157.

Ближе одредбе о организацији и начину извршења заводских васпитних мјера прописују се правилником о кућном реду установе.

Обилазак малољетника смјештеног у установи

Члан 158.

(1) Судија и тужилац најмање два пута у току године обилазе малољетника смјештеног у установи за извршење заводских мјера, гдје у непосредном контакту са мало-

љетником и стручним лицима која се старају о извршењу мјере, као и увидом у одговарајућу документацију, утврђују законитост и правилност поступања и цијене успјех постигнут у васпитању и правилном развоју личности малолетника.

(2) О уоченим пропустима и другим запажањима, лица из става 1. овог члана дужна су да без одлагања обавијесте Министарство, као и установу у којој се васпитна мјера извршава.

(3) По обавјештавању судије, односно тужиоца, Министарство, као и управа установе у којој се васпитна мјера извршава, дужни су да без одлагања изврше одговарајуће провјере и предузму мјере за отклањање незаконитости и неправилности и о томе обавијесте судију и тужиоца.

Одлагање извршења заводске мјере

Члан 159.

(1) На молбу малолетника, његовог родитеља, усвојоца или староца или на приједлог надлежног органа старатељства, судија може из разлога предвиђених Законом о извршењу кривичних санкција одложити извршење заводске мјере.

(2) О одлагању одлучује рјешењем судија који је изрекао васпитну мјеру у року од три дана од дана пријема молбе. Вријеме одлагања може бити одређено у трајању до године дана, а у случају болести малолетника док болест траје.

(3) Против рјешења судије, родитељ, усвојилац или старалац малолетника могу у року од три дана од дана пријема рјешења поднијети жалбу вијећу за малолетнике истог суда. Вијеће за малолетнике о жалби одлучује у року од три дана од дана пријема жалбе.

(4) Молба и приједлог из става 1. овог члана и жалба из става 3. овог члана задржавају извршење заводске мјере.

(5) Ако суд приликом поновног одбијања молбе за одлагање извршења утврди да се право на молбу злоупотребљава, одлучује да жалба не задржава извршење заводске мјере.

Прекид извршења заводске мјере

Члан 160.

(1) На молбу малолетника, његовог родитеља, усвојоца или староца, на приједлог органа старатељства или руководиоца установе у којој се заводска мјера извршава, судија може из разлога предвиђених Законом о извршењу кривичних санкција прекинути извршење васпитне мјере.

(2) Прекид извршења заводске мјере дозвољава се на захтјев тужиоца, осуђеног и браниоца ако је против рјешења о изрицању те мјере поднесен захтјев за заштиту законитости. О прекиду одлучује рјешењем судија који је изрекао васпитну мјеру и то у року од три дана од дана пријема молбе.

(3) Вријеме прекида извршења заводске мјере може бити одређено у трајању до годину дана, а у случају болести малолетника док болест траје.

(4) Против рјешења судије лица из става 1. овог члана могу изјавити жалбу вијећу за малолетнике у року од три дана од дана пријема рјешења. Вијеће за малолетнике о жалби одлучује у року од три дана од дана пријема жалбе.

(5) Вријеме прекида извршења не урачунава се у вријеме трајања мјере.

(6) Када престану околности због којих је одобрен прекид издржавања заводске мјере или се утврди да је прекид одобрен на основу лажних исправа и доказа или ако се прекид не користи у сврху за коју је дозвољен, судија који је изрекао заводску мјеру укида рјешење из став 1. овог члана и малолетнику налаже да се одмах, а најдуже у року од три дана од пријема рјешења јави установи ради извршења заводске мјере. Рјешење се доставља малолетнику, родитељима, односно староцу или усвојоцу и установи, с тим да жалба не задржава извршење заводске мјере.

(7) Против рјешења судије из става 6. овог члана жалбу могу изјавити малолетник, родитељи, односно старалац или усвојилац у року од три дана од пријема рјешења вијећу из члана 17. став 3. овог закона. Вијеће о жалби одлучује у року од три дана од пријема жалбе.

Сходна примјена Закона о извршењу кривичних санкција

Члан 161.

На сва остала питања у вези са одлагањем и прекидом извршења заводских мјера сходно се примјењују одредбе Закона о извршењу кривичних санкција којим се уређује одлагање извршења и прекид извршења казне затвора за учињено кривично дјело.

Отпуштање малолетника из установе

Члан 162.

(1) Малолетник се отпусти са извршења заводске мјере када протекне законом одређено најдуже трајање мјере или када суд донесе одлуку о обустављању њеног извршења, замјени изречене васпитне мјере другом мјером или условним отпустом.

(2) О условном отпусту из васпитне установе и васпитно-поправног дома, на молбу малолетника, одлучује судија суда који је изрекао мјеру упућивања у васпитну установу и васпитно-поправни дом.

(3) Када се малолетник налази у завршном разреду школе или при крају стручног усавршавања, а отпуштањем из установе у којој се мјера извршава би се онемогућио завршетак школовања или стручног оспособљавања, установа може, на молбу малолетника, омогућити завршетак школовања или стручног оспособљавања.

(4) У том случају на малолетника се не примјењују одредбе члана 163. став 4. и члана 168. став 4. овог закона.

3.2. Извршење мјере упућивање у васпитну установу

Упућивање у васпитну установу

Члан 163.

(1) Заводска мјера упућивања у васпитну установу извршава се у установи која обезбјеђује смјештај и задовољавање васпитних, здравствених, образовних, спортских и других развојних потреба малолетника.

(2) Заводска мјера упућивања у васпитну установу изречена лицу мушког пола извршава се у васпитној установи за та лица.

(3) Заводска мјера упућивања у васпитну установу изречена лицу женског пола извршава се у васпитној установи за малолетнице или у одвојеном женском одјељењу васпитне установе из става 2. овог члана.

(4) Малолетник коме је изречена ова васпитна мјера има иста права и обавезе као и остали малолетници у васпитној установи, с тим што му се у погледу поступања поклања посебна пажња, али тако да се у животу и раду у установи не издваја од осталих.

(5) О изреченој васпитној мјери малолетнику упознаје се само руководиоца установе, као и васпитно, образовно и друго стручно особље које је укључено у извршење васпитне мјере.

(6) Лице коме је изречена заводска мјера упућивања у васпитну установу може у њој остати до навршене 23 године.

Довођење малолетника у установу

Члан 164.

(1) Орган старатељства надлежан према мјесту пребивалишта, односно боравишта малолетника у вријеме када је одлука којом је васпитна мјера изречена постала извршна одређује лице које је дужно да малолетника доведе у васпитну установу.

(2) Васпитна установа обавјештава суд о пријему малолетника и дану почетка извршења васпитне мјере.

Пријем малолетника у установу**Члан 165.**

(1) Приликом ступања малолетника у васпитну установу, у складу са одредбом члана 150. овог закона најприје се утврђује идентитет малолетника, затим слиједи лекарски преглед, а потом испитивање личности у посебном одјељењу васпитне установе ради одређивања програма поступања. Ово испитивање може трајати најдуже 30 дана.

(2) Појединачни програм поступања с малолетником сачињава стручни тим установе.

(3) Послије испитивања из става 1. овог члана малолетник се распоређује у васпитну групу која се формира према узрасту, нивоу зрелости и другим личним својствима малолетника, као и одређеном програму поступања, у циљу примјене истоврсних васпитних поступака и утицаја.

(4) Васпитна група има највише 10 малолетника и посебног васпитача.

Немогућност отпочињања или наставка извршења васпитне мјере**Члан 166.**

(1) Ако извршење мјере не може да отпочне или се настави због одбијања или бјекства малолетника, орган старатељства, односно руководилац установе о томе обавјештава надлежну организациону јединицу Министарства унутрашњих послова која доводи малолетника у васпитну установу.

(2) Начин довођења не смије нарушавати достојанство малолетника, нити му наудити физички или ментално.

Премјештај малолетника у другу васпитну установу**Члан 167.**

На захтјев малолетника, родитеља, усвојоца или стараоца малолетника или на приједлог установе у којој се мјера извршава, односно на приједлог надлежног органа старатељства, суд може донијети одлуку о премјештају малолетника у другу васпитну установу када првобитни критеријуми за упућивање или даља потреба за реинтеграцијом у друштво могу бити ефикасније постигнати у другој установи или када образложени разлози безбједности пребацаивање чине неопходном мјером.

3.3. Извршење мјере упућивања у васпитно-поправни дом

Васпитно-поправни дом**Члан 168.**

(1) Заводска мјера упућивања у васпитно-поправни дом изречена лицу мушког пола извршава се у васпитно-поправном дому за та лица.

(2) Заводска мјера упућивања у васпитно-поправни дом изречена лицу женског пола извршава се у васпитно-поправном дому за малолетнице или у одвојеном женском одјељењу васпитно-поправног дома из става 1. овог члана.

(3) Пунољетно лице коме је изречена мјера из става 1. овог члана, као и малолетник који у васпитно-поправном дому док траје мјера постане пунољетан, смјешта се у посебно одјељење васпитно-поправног дома.

(4) Лице коме је изречена заводска мјера упућивања у васпитно-поправни дом, у њему може остати до навршене 23 године.

Упућивање малолетника**Члан 169.**

(1) За упућивање малолетника у васпитно-поправни дом надлежан је суд који је изрекао мјеру. Малолетнику се за припрему мора оставити најмање осам, а највише 15 дана.

(2) Малолетника који се налази у притвору у васпитно-поправни дом упућује суд на чијем је подручју сједиште установе у којој је малолетник притворен.

(3) Суд који упућује малолетника на извршење ове мјере доставља васпитно-поправном дому извршну одлуку о изреченој мјери са документацијом из члана 149. став 1. овог закона.

Довођење у васпитно-поправни дом**Члан 170.**

(1) Суд који је судио налаже малолетнику који није у притвору у писаном облику да се одређеног дана јави ради извршења изречене мјере или налаже родитељу, усвојоцу или стараоцу да малолетника одређеног дана доведе у васпитно-поправни дом.

(2) Суд из става 1. овог члана обавјештава васпитно-поправни дом о датуму када малолетник треба да се јави и уз то обавјештење доставља извршну одлуку о изрицању мјере са подацима о малолетнику прибављеним у току поступка из члана 149. став 1. овог закона.

(3) Ако се малолетник по налогу суда не јави у васпитно-поправни дом, суд наређује његово довођење, а ако се малолетник крије или је у бјекству, суд наређује издавање потјернице.

(4) У случају бјекства малолетника из васпитно-поправног дома, руководилац установе ће одмах обавјестити родитеља, односно стараоца малолетника и наређити издавање потјернице.

Пријем малолетника у васпитно-поправни дом**Члан 171.**

Пријем малолетника у васпитно-поправни дом врши се у складу са одредбама члана 150. овог закона.

3.4. Упућивање у посебну установу за лијечење и оспособљавање**Ометеност у психофизичком развоју****Члан 172.**

(1) Малолетник коме је због ометености у психофизичком развоју или због психичких поремећаја изречена мјера упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање на основу одредбе члана 44. овог закона, у тој установи има иста права као и остали малолетници смјештени у установу.

(2) Ако се у посебној установи за лијечење и оспособљавање не могу задовољити потребе малолетника са инвалидитетом, малолетник се премјешта у специјализовани завод или установу гдје се ове потребе могу задовољити.

Упућивање у посебну установу за лијечење и оспособљавање**Члан 173.**

(1) Упућивање малолетника у посебну установу за лијечење и оспособљавање врши орган старатељства према пребивалишту, односно боравишту малолетника у вријеме када је одлука којом је васпитна мјера изречена постала извршна.

(2) Орган старатељства из става 1. овог члана одмах обавјештава суд надлежан за извршење ове мјере и надлежну организациону јединицу Министарства унутрашњих послова када извршење мјере не може да започне или да се настави због одбијања или бјекства малолетника.

(3) Малолетник се доводи и спроводи у пратњи здравствених радника.

(4) Начин довођења и спровођења не смије нарушавати достојанство малолетника, нити му наудити физички или ментално.

Извјештавање**Члан 174.**

Посебна установа за лијечење и оспособљавање малолетника о резултатима извршења мјере доставља извјештај у складу са чланом 120. став 1. овог закона, а када малолетник постане пунољетан, посебно извјештава судију и тужиоца о здравственом стању малолетника ради испитивања потребе за доношењем једне од одлука предвиђених чланом 44. став 3. овог закона.

4. Извршење казне малољетничког затвора и мјера безбједности

Одвојени казнено-поправни заводи

Члан 175.

(1) Казна малољетничког затвора извршава се у посебном казнено-поправном заводу за малољетнике који не могу имати додир са казнено-поправном установом у којој одрасла лица издржавају казну затвора.

(2) Казна малољетничког затвора изречена лицима женског пола извршава се у посебном казнено-поправном заводу за малољетнице или посебном одјелу казнено-поправног завода за малољетнике из става 1. овог члана.

(3) Малољетници који за вријеме извршења казне малољетничког затвора постану пунољетни и даље настављају да бораве у заводу за малољетнике или у одјелу за млађа пунољетна лица, осим ако њихова друштвена реинтеграција неће имати већи ефекат ако се смјесте у завод за одрасле.

(4) Млађа пунољетна лица којима је изречена казна малољетничког затвора смјештају се у завод који има сличан режим као и завод за малољетнике.

Вријеме останка у казнено-поправном заводу ради школовања или стручног оспособљавања

Члан 176.

(1) Осуђени на казну малољетничког затвора у казнено-поправном заводу за малољетнике може остати најдуже до навршене 23 године, а ако до тада не издржи казну, поступа се у складу са чланом 175. овог закона.

(2) Изузетно, у казнено-поправном заводу за малољетнике осуђени може остати и након што је навршио 23 године, ако је то потребно ради завршавања школовања или стручног оспособљавања или ако остатак неиздржане казне није већи од шест мјесеци, али најдуже до навршених 25 година.

Одлучивање о условном отпусту

Члан 177.

(1) О условном отпусту осуђеног на казну малољетничког затвора одлучује судија првостепеног суда који је донио пресуду.

(2) Судија одлучује о условном отпусту на основу молбе малољетника.

(3) Прије доношења одлуке судија, по потреби, усмено саслушава малољетника, његове родитеље, представнике органа старатељства и друга лица и прибавља извјештај и мишљење казнено-поправне установе о оправданости условног отпуста. Усмено саслушање малољетника обавезно је ако се одлучује о условном отпусту последице двије трећине издржане казне, осим ако судија, на основу доступне документације, не оцијени да су испуњени услови за условни отпуст.

(4) Ако је малољетник издржао казну из става 3. овог члана, а његово понашање током издржавања казне указује да у складу са чланом 31. овог закона није постигнута сврха кажњавања, захтјев за условни отпуст се одбија и малољетник се о томе обавјештава.

(5) О опозивању условног отпуста, када се за то стекну услови, последице саслушања тужиоца и малољетника, одлучује суд који је донио одлуку о условном отпусту.

Сходна примјена одредаба овог закона и Закона о извршењу кривичних санкција

Члан 178.

(1) Одредбе чл. од 149. до 157. и чл. 158, 159. и 160. овог закона сходно се примјењују и у односу на малољетника коме је изречена казна малољетничког затвора.

(2) На остала питања у вези са извршењем казне малољетничког затвора сходно се примјењују одредбе Закона о извршењу кривичних санкција, уколико нису у супротности са одредбама овог закона.

Посебна одјелена за извршење мјера безбједности

Члан 179.

(1) Извршење мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и обавезног лијечења од зависности прилагођава се узрасту и личности малољетника.

(2) Мјера обавезног психијатријског лијечења, када постоје услови из члана 63. став 1. овог закона, и мјера безбједности обавезног лијечења од зависности, када постоје услови из члана 64. став 1. овог закона, извршавају се у посебном одјелу здравствене установе одређене за малољетнике или у другим специјализованим здравственим установама. Мјера безбједности амбулантног лијечења на слободи, када постоје услови из члана 65. став 1. овог закона извршава се у амбуланти која се одређује на приједлог органа старатељства који прати извршење мјера безбједности и о томе свака три мјесеца обавјештава тужиоца, родитеља, односно стараоца или малољетника и суд.

(3) Малољетник у здравственој установи или специјализованој установи или на амбулантном лијечењу остаје све док не престану разлози због којих је изречена мјера безбједности, али најдуже до истека трајања васпитне мјере или казне малољетничког затвора или док траје одгођено извршење ове казне или условни отпуст из завода или установе.

(4) Када су испуњени услови из члана 122. овог закона, суд предузима предвиђене мјере у сврху обезбјеђења спровођења изречених мјера безбједности.

5. Помоћ последице извршења заводских мјера и казне малољетничког затвора

Орган старатељства

Члан 180.

(1) Надлежни орган старатељства дужан је да током трајања заводске мјере и казне малољетничког затвора одржава сталну везу са малољетником, његовом породицом и установом у коју је малољетник смјештен, како би се малољетник и његова породица што боље припремили за враћање малољетника у ранију социјалну средину и његово укључивање у даљи друштвени живот.

(2) Установа у којој се извршавају заводске мјере и установа у којој се извршава казна малољетничког затвора дужни су да најмање 90 дана прије планираног отпуштања малољетника обавијесте о томе родитеље малољетника, усвојиоца или стараоца, односно блиске сроднике са којима је малољетник живио, као и надлежни орган старатељства, и предложи им мјере које би требало предузети за прихватање малољетника.

Обавјештавање органа старатељства и дужност пружања помоћи након извршења кривичне санкције

Члан 181.

(1) Родитељ, усвојилац или старалац, односно блиски сродник са којим је малољетник живио прије ступања на издржавање заводске мјере или казне малољетничког затвора, дужан је да о повратку малољетника у породицу обавијести надлежни орган старатељства.

(2) Надлежни орган старатељства дужан је да малољетнику последице извршења кривичне санкције из става 1. овог члана пружи потребну помоћ.

Врсте помоћи

Члан 182.

(1) Након извршења кривичне санкције надлежни орган старатељства у контакту и сарадњи са надлежним министарствима и другим владиним и невладиним организацијама, институцијама, предузећима и појединцима малољетнику пружа помоћ око изналажења смјештаја и средине у којој ће живјети, довршетка започетог образовања и стручног оспособљавања, лијечења ради заштите његовог физичког и душевног здравља, при проналажењу запослења, обезбјеђењу исхране, одјеће и финансијских средстава за друге нужне потребе ради омогућавања његовог поновног интегрисања у друштвену заједницу.

(2) Предмет посебне бриге органа старатељства у складу са ставом 1. овог члана су малолетници без икаквог старања и породичног окружења, они који су без одговарајућег родитељског старања, као и друге осјетљиве групе дјете.

Брига о малолетнику без родитељског старања

Члан 183.

(1) Надлежни орган старатељства дужан је послје отпуштања малолетника са извршења заводске мјере или казне малолетничког затвора посебно да брине о малолетнику без родитеља, као и о малолетнику чије су породичне и материјалне прилике несређене.

(2) Ова брига подразумијева нарочито смјештај, исхрану, набавку одјеће, лијечење, помоћ у сређивању породичних прилика, окончање стручног оспособљавања и запошљавање малолетника.

VI - КРИВИЧНА ДЈЕЛА НА ШТЕТУ ДЈЕЦЕ И МАЛОЉЕТНИКА

Општа одредба

Члан 184.

(1) Судија за малолетнике, односно вијеће којим председава судија за малолетнике или судија који има посебна знања суди и пунољетним учиниоцима за кривична дјела прописана Кривичним законом, када се у кривичном поступку као оштећени појављује дијете и малолетно лице, као што су кривична дјела:

- а) убиство,
- б) тешко убиство,
- в) убиство дјетета при порођају,
- г) навођење на самоубиство и помагање у самоубиству,
- д) тешка тјелесна повреда,
- ђ) отмица,
- е) противправно лишење слободе,
- ж) злостављање,
- з) силовање,
- и) обљуба над немоћним лицем,
- ј) полно насиље над дјететом,
- к) обљуба злоупотребом положаја,
- л) задовољавање полних страсти пред другим,
- љ) трговина људима ради вршења проституције,
- м) искористићавање дјете или малолетних лица за порнографију,
- н) производња и приказивање дјечије порнографије,
- њ) родоскрвљење,
- о) ванбрачна заједница са малолетним лицем,
- п) одузимање малолетног лица,
- р) запуштање и злостављање малолетног лица,
- с) насиље у породици или породичној заједници,
- т) кршење породичних обавеза,
- ћ) избјегавање давања издржавања,
- у) омогућавање уживања опојних дрога,
- ф) разбојништво и
- х) разбојничка крађа.

(2) Тужилац покреће и поступак против пунољетних учинилаца других кривичних дјела прописаних кривичним законом, сагласно одредбама овог дијела закона, ако опијени да је то потребно ради посебне заштите личности дјете и малолетних лица која као оштећени учествују у кривичном поступку.

Спровођење кривичног поступка

Члан 185.

(1) Кривични поступак против учинилаца кривичних дјела из члана 184. овог закона води се према одредбама Закона о кривичном поступку, с тим да се не примјењују одредбе које се односе на казни налог.

(2) Истрагу води тужилац који је стекао посебна знања из области права дјетета и кривичноправне заштите малолетних лица.

(3) У истражним радњама поступају специјализована овлашћена службена лица која су стекла посебна знања из области права дјетета и кривичноправне заштите малолетних лица.

Поступање

Члан 186.

(1) Код поступања у кривичним предметима против учинилаца кривичних дјела на штету дјете и малолетника, при спровођењу процесних радњи посебно обазриво се односи према дјетету или малолетнику на чију штету је учињено кривично дјело, имајући у виду његов узраст, особине његове личности, образовање и прилике у којима живи, како би се избјегле могуће штетне последице на његов будући живот, васпитање и развој. Саслушање дјетета или малолетника се у правилу обавља уз помоћ педагога, психолога или другог стручног лица.

(2) Ако се као свједок саслушава дијете или млађи малолетник оштећен кривичним дјелом из члана 184. овог закона, саслушање се може спровести највише два пута. Тужилац или овлашћено службено лице саслушава свједока путем техничких уређаја за пренос слике и звука, а без присуства тужиоца или овлашћеног службеног лица у просторији гдје се свједок налази. Саслушање дјетета или малолетника се у правилу обавља уз помоћ педагога, психолога или другог стручног лица.

(3) Дијете или млађе малолетно лице може се саслушати у свом стану или другом простору у коме борави или центру за социјални рад. При саслушању свједока поступа се у складу са ставом 2. овог члана.

(4) Суд саслушава дијете или малолетника као свједока оштећеног кривичним дјелом из члана 184. овог закона, у складу са ставом 2. овог члана, тако да суд, странак у поступку и бранилац могу постављати питања, а да не буду присутни у истој просторији са свједоком. Саслушање дјетета или малолетника се обавља тако да се питања постављају посредством суда, а по потреби уз помоћ педагога, психолога или другог стручног лица.

(5) У сврху заштите дјете и малолетника оштећених кривичним дјелом из члана 184. овог закона, примјењују се и друге одговарајуће одредбе Закона о заштити свједока у кривичном поступку ("Службени гласник Републике Српске", број 48/03).

(6) Одредбе овог члана се примјењују и онда када се саслушава дијете или малолетник који је свједок-очевидец учињеног дјела из члана 184. овог закона.

(7) Одредба члана 84. овог закона примјењује се у кривичном поступку против учинилаца кривичних дјела на штету дјете и малолетника.

Забрана суочења

Члан 187.

Ако се као свједок саслушава дијете или малолетник који је озбиљно физички или психички трауматизован околностима под којима је извршено кривично дјело или пати од озбиљних психичких поремећаја који га чине посебно осјетљивим, забрањено је вршити његово суочење са осумњиченим, односно оптуженим.

Препознавање осумњиченог, односно оптуженог

Члан 188.

Ако препознавање осумњиченог, односно оптуженог врши малолетник оштећен кривичним дјелом, или је очевидац учињеног кривичног дјела, такво препознавање у свим фазама поступка врши се на начин који у потпуности онемогућава да осумњичени, односно оптужени, види малолетно лице.

Надлежност и састав суда

Члан 189.

У погледу надлежности и састава суда који суди пунољетним учиниоцима кривичних дјела на штету дјете и малолетника, сходно се примјењују одредбе Закона о

кривичном поступку, ако овим законом није другачије прописано.

Хитност поступања

Члан 190.

Кривични поступак за дјела из члана 184. овог закона је хитан.

VII - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Важење правоснажно изречених васпитних мјера

Члан 191.

(1) Васпитна мјера појачаног надзора родитеља, усвојоца или староца, појачаног надзора у другој породици и појачаног надзора надлежног органа социјалног старања која је правоснажно изречена до дана ступања на снагу овог закона не може трајати дуже од времена прописаног овим законом.

(2) Заводска васпитна мјера упућивања у васпитну установу, упућивања у васпитно-поправни дом и упућивања у посебну установу за лијечење и оспособљавање која је правоснажно изречена до дана ступања на снагу овог закона не може трајати дуже од времена предвиђеног овим законом.

(3) Заводска васпитна мјера правоснажно изречена до дана ступања на снагу овог закона пунољетном лицу које је починило кривично дјело као старији малолетник, а у вријеме суђења није навршило 23 године живота, замијењује се васпитном мјером појачаног надзора надлежног органа социјалног старања.

Правоснажно изречена казна малолетничког затвора

Члан 192.

Казна малолетничког затвора правоснажно изречена до дана ступања на снагу овог закона у трајању дужем него што би се могла изрећи по одредбама члана 51. став 1. овог закона смањује се према одредбама овог закона.

Поступање у односу на застарјелост извршења казне

Члан 193.

Одредбе члана 56. овог закона примјењују се за застарјелост извршења казне малолетничког затвора и када је пресуда изречена прије ступања на снагу овог закона, уколико застарјелост већ није наступила.

Рехабилитација

Члан 194.

Одредбе члана 60. овог закона о рехабилитацији учинилаца кривичних дјела осуђених на казну малолетничког затвора примјењују се и у односу на осуђене прије ступања на снагу овог закона, уколико рехабилитација већ није наступила.

Досадашњи кривични поступци

Члан 195.

(1) Кривични поступак који је покренут прије ступања на снагу овог закона наставиће се по овом закону, ако овим законом није другачије одређено.

(2) Предмети из става 1. овог члана који се налазе у фази припремног поступка доставиће се одмах тужилаштву, а ако је у току извршење појединих истражних радњи, у року од осам дана од дана ступања на снагу овог закона.

(3) Ако је до ступања на снагу овог закона донесена одлука против које је по одредбама Закона о кривичном поступку и другим законским прописима из ове области дозвољен правни лијек, а та одлука није достављена лицима која имају право на правни лијек или ако је правни лијек поднесен, али о њему још није одлучено у погледу права на правни лијек и поступак по правном лијеку, примјењују се одредбе Закона о кривичном поступку.

Рачунање рокова

Члан 196.

(1) Ако је на дан ступања на снагу овог закона у предметима из његове надлежности био у току какав рок, тај

рок се рачуна према одредбама овог закона, осим ако је рок по досадашњим прописима био дужи.

(2) Одредбе чл. 100, 101. и 102. овог закона о рокови-ма трајања притвора примјењују се у предметима започетим након ступања на снагу овог закона.

Едукација

Члан 197.

(1) О стицању посебних знања и континуираном стручном оспособљавању и усавршавању судија и тужилаца из области дјечијих права, преступништва младих и њихове кривичноправне заштите брине се Центар за едукацију судија и тужилаца Републике Српске, и то под надзором Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине.

(2) Министарство, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство унутрашњих послова, Удружење медијатора БиХ и Адвокатска комора Републике Српске брину о стручном усавршавању лица која раде на пословима преступништва младих и кривичноправне заштите дјете, овлашћених службених лица, социјалних радника, медијатора, адвоката, и радника запослених у установама и заводима, путем сарадње са Центром за едукацију судија и тужилаца Републике Српске, научним установама, професионалним удружењима и невладиним организацијама, кроз стручна савјетовања, семинаре, провере знања и друге облике додатног оспособљавања стручних лица која раде на тим пословима, а према Програму едукације који доноси министар.

(3) Центар за едукацију судија и тужилаца Републике Српске обезбјеђује тужиоцима и судијама увјерења или сертификате о стручној оспособљености за обављање послова из области преступништва младих и њихове кривичноправне заштите.

(4) Стручно оспособљавање лица из претходног става, овлашћених службених лица, социјалних радника, медијатора, адвоката и радника запослених у установама и заводима обезбједиће се најдаље у року од 10 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Савјет за праћење и унапређење рада органа кривичног поступка и извршење кривичних санкција

Члан 198.

(1) Министар оснива Савјет за праћење и унапређење рада органа кривичног поступка и извршење кривичних санкција према малолетницима (у даљем тексту: Савјет), који ће донијети Пословник о раду у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Чланови Савјета именују се из реда истакнутих судија, тужилаца, овлашћених службених лица, адвоката и стручних лица органа старатељства која су у дужем временском периоду радила или раде на кривичним предметима дјете и малолетника, као и лица која се баве науком и која су признати стручњаци у области преступништва младих и кривичноправне заштите дјете и малолетника.

(3) Приликом избора чланова Савјета води се рачуна о равноправној заступљености оба пола.

(4) Савјет подноси Министарству иницијативе, приједлоге, мишљења и анализе које се односе на преступништво младих и кривичноправну заштиту дјете и малолетника, на поступање са њима према одредбама овог закона, као и на друге правце рада са овом популацијом.

Доповење подзаконских аката

Члан 199.

(1) У року од шест мјесеци од дана објављивања овог закона:

а) министар ће донијети Правилник о примјени посебних обавеза према малолетним учиниоцима из члана 35. став 9. овог закона и Правилник о примјени васпитних препорука из члана 124. став 2. овог закона, Правилник о дисциплинској одговорности из члана 153. став 1. овог закона и Програм едукације из члана 197. став 2. овог закона,

б) министар здравља и социјалне заштите донијеше упутство о начину вођења евиденција о изреченим васпитним мјерама из члана 49. став 1. овог закона и

в) министар унутрашњих послова донијеше правилник о примјени мјере полицијског упозорења из члана 124. став 1. овог закона.

(2) Правилник о кућном реду за извршење васпитне мјере упућивања у васпитно-поправни дом ("Службени гласник Републике Српске", број 63/07) усагласиће се у року из става 1. овог члана са овим законом.

Престанак важења

Члан 200.

До ступања на снагу овог закона ускладиће се одредбе Кривичног закона, Закона о кривичном поступку и Закона о извршењу кривичних санкција и одредбе других прописа из области заштите права дјете и малолетника са овим законом.

Ступање на снагу

Члан 201.

Овај закон објавиће се у "Службеном гласнику Републике Српске", а ступа на снагу 1. јануара 2011. године.

Број: 01-101/10
25. јануара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр **Игор Радојичић**, с.р.

237

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ НА РАДУ

Проглашавам Закон о измјенама и допуни Закона о заштити на раду, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесет петој сједници, одржаној 25. и 26. јануара 2010. године - а Вијеће народа 8. фебруара 2010. године потврдило да усвојеним Законом о измјенама и допуни Закона о заштити на раду није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-111/10
10. фебруара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др **Рајко Кузмановић**, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНИ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ НА РАДУ

Члан 1.

У Закону о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", број 1/08) у члану 5. став 1. мијења се и гласи:

"(1) Економско-социјални савјет оснива Одбор за заштиту и здравље на раду Републике Српске, од представника социјалних партнера и представника Републичке управе за инспекцијске послове из области рада, Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске, Завода за медицину рада и спорта Републике Српске и Института за заштиту здравља Републике Српске."

Послије става 1. додаје се нови став 2., који гласи:

"(2) Одбор за заштиту и здравље на раду Републике Српске броји девет чланова."

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.

Члан 2.

У члану 14. став 2. брише се.

Члан 3.

У члану 18. ст. 4, 7. и 8. бришу се, а остали ст. помјерају се.

Став 5. мијења се и гласи:

"(5) Испуњеност прописаних услова из области заштите и здравља на раду за привредна друштва и предузетнике утврђује Министарство рада и борачко-инвалидске заштите (у даљем тексту: Министарство) на захтјев послодавца, након отпочивања дјелатности."

Став 6. мијења се и гласи:

"(6) Министар ће правилником прописати услове и поступак утврђивања испуњености услова из области заштите и здравља на раду."

Члан 4.

У члану 37. став 5. брише се, а став 6. постаје став 5.

Члан 5.

У члану 42. став 2. мијења се и гласи:

"(2) Податке о повредама на раду, професионалним обољењима и болести у вези са радом послодавца доставља:

- а) Министарству рада и борачко-инвалидске заштите,
- б) Фонду здравственог осигурања Републике Српске,
- в) Институту за заштиту здравља Републике Српске,
- г) Фонду за пензијско-инвалидско осигурање Републике Српске,
- д) доктору код којег се обољели лијечи и
- ђ) повријеђеном, обољелом од професионалног обољења и обољења у вези са радом."

Став 3. брише се, а остали ст. помјерају се.

Члан 6.

Члан 49. мијења се и гласи:

"(1) Министар издаје лиценцу:

а) физичком лицу за обављање послова заштите и здравља на раду са завршеном вишом и високом стручном спремом техничке струке,

б) одговорном лицу у правном лицу за обављање прегледа и испитивања опреме за рад и потписивање стручних налаза,

в) одговорном лицу у правном лицу за обављање послова за испитивање услова радне средине и потписивање стручних налаза,

г) правном лицу за обављање послова заштите и здравља на раду, прегледа и испитивање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду,

д) правном лицу за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења) и микроклиме и

ђ) овлашћеној организацији за обављање послова из члана 40. овог закона која има радника са високом стручном спремом одговарајуће струке, положеним стручним испитом из члана 48. закона и најмање три године радног искуства на тим пословима.

(2) Министар правилником прописује услове за издавање лиценци."

Члан 7.

Члан 50. брише се, а остали чл. помјерају се.

Члан 8.

Члан 51. мијења се и гласи:

"(1) Министар може одузети лиценцу из члана 49. овог закона рјешењем уколико у поступку надзора инспектор утврди да се послови обављају супротно овом закону.

(2) У случају одузимања лиценце, захтјев за поновно добијање лиценце може се поднијети по истеку двије године од дана њеног одузимања."

Члан 9.

Чл. 56. и 57. бришу се, а остали чл. помјерају се.

Члан 10.

У члану 74. ст. 2. и 3. бришу се, а став 4. постаје став 2.

Члан 11.

Чл. 75. и 77. бришу се, а остали чл. помјерају се.

Члан 12.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-99/10
25. јануара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр Игор Радојичић, с.р.

238

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЈЕЛАТНОСТИ

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о научноистраживачкој дјелатности, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесет петој сједници, одржаној 25. и 26. јануара 2010. године - а Вијеће народа 8. фебруара 2010. године потврдило да усвојеним Законом о измјенама и допунама Закона о научноистраживачкој дјелатности није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-122/10
10. фебруара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др Рајко Кузмановић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЈЕЛАТНОСТИ

Члан 1.

У Закону о научноистраживачкој дјелатности - Пречишћени текст ("Службени гласник Републике Српске", број 112/07) у члану 1. ријеч: "установа" замјењује се ријечју: "организација".

Члан 2.

Члан 5. мијења се и гласи:

"Оспособљавање младих кадрова за научни и истраживачки рад, у смислу овог закона, подразумијева увођење студената другог и трећег циклуса високог образовања у научноистраживачки рад кроз израду завршних радова, у складу са законом који регулише област високог образовања, као и рад младих надарених кадрова у својству младих истраживача."

Члан 3.

Члан 8. мијења се и гласи:

"Министар Правилником о публикавању научних публикација утврђује начин и услове објављивања научних часописа, научних књига и монографија."

Члан 4.

У члану 10. у ставу 1. у тачки 5. ријечи: "оспособљавања и" бришу се, у тачки 6. ријеч: "подстицања" замјењује се ријечју: "оспособљавања", а у тачки 7. ријечи: "из иностранства" замјењују се ријечима: "као и електронских научних база података".

У ставу 3. ријеч: "министарство" замјењује се ријечју: "министар".

Члан 5.

У члану 11. став 1. мијења се и гласи:

"Програме из члана 10. став 1. овог закона могу остваривати: Академија наука и умјетности Републике Српске, високошколске установе, институти, научноистраживачки центри, научна и стручна друштва."

Послије става 1. додају се нови ст. 2. и 3., који гласе:

"Програме из члана 10. став 1. овог закона могу остваривати и физичка лица за израду магистарског рада у другом циклусу високог образовања и докторског рада на завршетку трећег циклуса високог образовања, за објављивање научних књига и научно-стручне одласке у иностранство.

Остваривање програма лица из ст. 1. и 2. овог члана врше на начин и под условима утврђеним овим законом, Правилником о критеријумима и мјерилима за остваривање и финансирање програма, Правилником о суфинансирању научноистраживачких пројеката и Правилником о оспособљавању младих за научни и истраживачки рад, које доноси министар."

Досадашњи став 2. постаје став 4.

Члан 6.

У члану 12. последије ријечи: "Српске" брише се запета, а ријечи: "универзитета и факултета" замјењују се ријечима: "и високошколских установа".

Члан 7.

У члану 14. у ставу 1. ријеч: "установа" замјењује се ријечју: "организација".

Послије става 1. додаје се нови став 2., који гласи:

"Институт се може основати као установа или као привредно друштво, у складу са законом."

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Члан 8.

У члану 22. ријеч: "Установе" замјењује се ријечју: "Организације".

Члан 9.

У члану 24. у ставу 2. ријеч: "установа" замјењује се ријечју: "организација".

Члан 10.

У члану 28. у ставу 1. последије ријечи: "дјелатност" додају се ријечи: "ради остваривања општег интереса из члана 10. овог закона".

У истом ставу у тачки 2. ријеч: "шест" замјењује се бројем: "16", а ријеч: "три" замјењује се ријечју: "осам" и додаје се нова тачка 5., која гласи: "је уписан у Регистар из члана 43. овог закона".

У ставу 2. ријечи: "друштвених и" бришу се, бројеви: "1, 3. и 4." замјењују се бројевима: "1, 3, 4. и 5.", ријеч: "пет" замјењује се ријечју: "осам", а ријеч: "три" замјењује се ријечју: "пет".

Члан 11.

Члан 30. мијења се и гласи:

"Организација и рад научноистраживачког института у саставу Академије наука и умјетности Републике Српске регулише се законом који уређује Академију наука и умјетности Републике Српске и Статутом Академије наука и умјетности Републике Српске.

Општи интерес из члана 10. овог закона научноистраживачки институт из претходног става остварује под условом да је уписан у Регистар из члана 43. овог закона."

Члан 12.

Члан 31. мијења се и гласи:

"Организација и рад научноистраживачког института у саставу универзитета регулише се законом који уређује област високог образовања и статутом универзитета.

Општи интерес из члана 10. овог закона научноистраживачки институт из претходног става остварује под условом да је уписан у Регистар из члана 43. овог закона.”.

Члан 13.

Члан 32. брише се.

Члан 14.

Члан 33. брише се.

Члан 15.

У члану 35. тачка 1. мијења се и гласи:

“1. има програм истраживачко-развојног рада.”.

Члан 16.

У члану 40. у ставу 3. последије ријечи: “вијећа у” додаје се ријеч: “истраживачко-развојном”.

Члан 17.

У члану 42. у ставу 4. последије ријечи: “институте” додаје се запета и ријечи: “истраживачке центре”.

Члан 18.

Послије члана 42. додаје се глава Ша и нови чл. 42а, 42б. и 42в., који гласе:

“Ша - ИСТРАЖИВАЧКИ ЦЕНТРИ

Члан 42а.

Истраживачки центар (у даљем тексту: центар) оснива се као научноистраживачка, односно истраживачко-развојна организациона јединица правног лица која обавља основна, примјенљива и развојна истраживања.

Организација, рад и органи управљања центра утврђују се статутом правног лица у чијем је саставу.

Члан 42б.

Центар може обављати научноистраживачку дјелатност ради остваривања општег интереса из чл. 9. и 10. овог закона, под условом да има:

1. програм научноистраживачког рада;

2. у радном односу са пуним радним временом најмање три истраживача компетентна за истраживање и развој из области истраживања која су од интереса за правно лице у чијем је саставу центар, од којих најмање један истраживач у научно звању и најмање два истраживача у звању истраживач - сарадник или вишем звању;

3. простор, опрему и друга потребна средства за остваривање програма и пројекта;

4. да је уписан у Регистар из члана 43. овог закона.

У центру се може образовати научно вијеће под условима који су одређени овим законом за научно вијеће у институту.

Члан 42в.

Испуњеност услова из члана 42б. овог закона утврђује Министарство.”.

Члан 19.

У називу главе: “IV - РЕГИСТАР НАУЧНО-СТРАЖИВАЧКИХ УСТАНОВА” ријеч: “УСТАНОВА” замјењује се ријечју: “ОРГАНИЗАЦИЈА”.

Члан 20.

У члану 43. став 1. мијења се и гласи:

“Министарство води Регистар института и истраживачких центара који испуњавају услове за обављање научноистраживачке дјелатности у складу са овим законом, те института у саставу Академије наука и умјетности Републике Српске и института у саставу универзитета (у даљем тексту: Регистар).”.

Члан 21.

У чл. 44. и 45. ријеч: “институт” замјењују се ријечима: “организација” у одговарајућем падежу.

Члан 22.

У члану 51. у ставу 1. последије ријечи: “резултата” додају се ријечи: “трансфера технологије, иновационих активности”.

Став 2. брише се.

Члан 23.

У члану 59. ријеч: “универзитету” замјењује се ријечима: “високом образовању”.

Члан 24.

Члан 60. мијења се и гласи:

“Истраживачи у научноистраживачким звањима: научни сарадник, виши научни сарадник и научни савјетник могу учествовати у остварењу дијела наставе на високошколској установи, у складу са Законом о високом образовању и статутом високошколске установе.”.

Члан 25.

Члан 61. мијења се и гласи:

“Научноистраживачко и истраживачко звање може се стећи, у складу са одредбама овог закона и Критеријума за стицање научноистраживачких звања, у институту или центру за научну област која је основна дјелатност института или центра, односно на универзитету за научну област за коју универзитет организује други и трећи циклус високог образовања.”.

Члан 26.

У члану 62. у ставу 2. ријечи: “института или факултета” замјењују се ријечима: “научноистраживачке организације или универзитета”.

Члан 27.

У члану 64. у ставу 3. ријечи: “института, односно факултета” мијењају се ријечима: “научноистраживачке организације, односно универзитета”.

Члан 28.

У члану 68. ријеч: “институту” замјењује се ријечима: “научноистраживачкој организацији”.

Члан 29.

У члану 69. ријеч: “установама” замјењује се ријечју: “организацијама”.

Члан 30.

У члану 76. у ставу 1. последије ријечи: “научноистраживачких пројеката”, додају се ријечи: “Правилник о публикацији научних публикација, Правилник о оспособљавању младих за научни и истраживачки рад”, а ријеч: “Министарство” замјењује се ријечју: “министар”.

Члан 31.

У члану 77. у ставу 4. ријеч: “Институт” замјењује се ријечима: “Научноистраживачка организација”.

Члан 32.

У члану 79. ријеч: “Установа” замјењује се ријечју: “Организација”, а ријечи: “Правилником о остваривању и финансирању програма од општег интереса” замјењују се ријечима: “Правилником о критеријумима и мјерилима за остваривање и финансирање програма”.

Члан 33.

У члану 82. у тачки 2. ријечи: “предлаже Министарству” замјењује се ријечима: “даје мишљење министру на”, последије ријечи: “пројеката”, додаје се запета и ријечи: “Правилник о оспособљавању младих за научни и истраживачки рад”, а у тачки 5. ријечи: “и умјетничким” бришу се.

Члан 34.

У члану 87. у ставу 1. ријеч: “институт” мијења се ријечима: “научноистраживачка организација” у одговарајућем падежу.

Члан 35.

Послије члана 92. додаје се нови члан 92а., који гласи:

“Члан 92а.

Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети Правилник о оспособљавању младих за научноистраживачки рад.”.

Члан 36.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-112/10
26. јануара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр Игор Радојичић, с.р.

239

На основу тачке 2. Амандмана XL на Устав Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 28/94), доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА НА СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о спречавању насиља на спортским приредбама, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесет петој сједници, одржаној 25. и 26. јануара 2010. године - а Вијеће народа 8. фебруара 2010. године потврдило да усвојеним Законом о измјенама и допунама Закона о спречавању насиља на спортским приредбама није угрожен витални национални интерес конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-123/10
10. фебруара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Републике,
Др Рајко Кузмановић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА НА СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА

Члан 1.

У Закону о спречавању насиља на спортским приредбама (“Службени гласник Републике Српске”, број 14/04) члан 5. мијења се и гласи:

“На питања која нису уређена овим законом примјењиваће се одредбе Закона о јавном окупљању (“Службени гласник Републике Српске”, број 118/08) и Закона о спорту (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 4/02, 66/03, 73/08 и 102/08).”.

Члан 2.

У члану 21. у ст. 2. и 3. ријечи: “или казном затвора до шездесет дана” бришу се.

Члан 3.

У члану 22. у ставу 1. послје броја: “600” додају се ријечи: “КМ”, а ријечи: “или казном затвора од 30 до 60 дана” бришу се.

Послије става 1. додаје се нови став 2., који гласи:

“Физичком лицу коме је изречена казна за прекршаје из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мјера забрана присуствања спортским приредбама у трајању од шест мјесеци до једне године.”.

Члан 4.

У члану 23. у ставу 1. ријечи: “Казном затвора од 30 до 60 дана” замјењују се ријечима: “Новчаном казном од 1.000 КМ до 3.000 КМ”, а послје тачке 5. додаје се нова тачка 6. која гласи:

“6. присуствује спортској приредби за вријеме трајања заштитне мјере забрана присуствања спортским приредбама”.

Послије става 1. додаје се нови став 2., који гласи:

“Физичком лицу коме је изречена казна за прекршаје из става 1. овог члана изриче се заштитна мјера забрана присуствања спортским приредбама у трајању од шест мјесеци до двије године.”.

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-113/10
26. јануара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр Игор Радојичић, с.р.

240

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08 и 11/09) и члана 18. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, број 118/08), Влада Републике Српске, на сједници од 19. фебруара 2010. године, донијела је

ОДЛУКУ

О ОДРЕЂИВАЊУ ПРИОРИТЕТНИХ ПРОЈЕКТА ИЗ ПРОГРАМА ЈАВНИХ УЛАГАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ИЗ БУЏЕТА У 2010. ГОДИНИ, СА РАСПОДЈЕЛОМ СРЕДСТАВА

I

Одређују се приоритетни пројекти за финансирање из буџета Републике Српске у 2010. години и додјељују средства за њихово финансирање са позиције 821800 - јавне инвестиције, у оквиру остале буџетске потрошње (организациони код 0923), у укупном износу од 30.000.000,00 КМ, како слиједи:

1. Административни центар Владе - пословна зграда, носилац Пројекта Генерални секретаријат Владе Републике Српске, вриједност Пројекта 10.022.660,00 КМ;

2. Административни центар Владе - стамбено-пословна зграда, носилац Пројекта Генерални секретаријат Владе Републике Српске, вриједност Пројекта 5.419.894,00 КМ;

3. Набавка пословног простора за потребе Републичке управе за инспекцијске послове - Управа Инспектората Бања Лука, носилац Пројекта Републичка управа за инспекцијске послове, вриједност Пројекта 8.903.660,00 КМ;

4. Набавка пословног простора за потребе Републичке управе за инспекцијске послове - Подручно одјељење Бања Лука, носилац Пројекта Републичка управа за инспекцијске послове, вриједност Пројекта 4.353.786,00 КМ;

5. Набавка пословног простора за Окружни и Виши привредни суд, носилац Пројекта Министарство правде, вриједност Пројекта 1.300.000,00 КМ.

II

Задужују се надлежна министарства (институције) да сачине финансијске планове за утрпак одобрених буџетских средстава у 2010. години за финансирање пројеката из тачке I ове одлуке и доставе их Министарству финансија, као и да редовно прате и контролишу утрпак средстава и реализацију пројеката, те о томе квартално извјештавају Министарство финансија.

III

За реализацију ове одлуке задужују се Генерални секретаријат Владе Републике Српске, Републичка управа за инспекцијске послове, Министарство правде и Министарство финансија.

IV

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 04/1-012-2-170/10
19. фебруара 2010. године
Бања Лука

Предсједник
Владе,
Милорад Додик, с.р.

241

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), члана 31. Закона републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08 и 11/09), члана 5. став 2. Закона о извршењу буџета Републике Српске за 2009. годину ("Службени гласник Републике Српске", број 126/08) и Одлуке о распоређивању средстава представништвима Републике Српске у иностранству за 2009. годину ("Службени гласник Републике Српске", број 12/09), Влада Републике Српске, на сједници од 11. фебруара 2010. године, донијела је

ОДЛУКУ**О РАСПОРЕДУ СРЕДСТАВА ПРЕДСТАВНИШТВУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У РУСКОЈ ФЕДЕРАЦИЈИ ЗА IV КВАРТАЛ 2009. ГОДИНЕ****I**

Представништву Републике Српске у Руској Федерацији са сједиштем у Москви (у даљем тексту: Представништво) распоређују се средства са позиције 614100 - намјенска издвајања за финансирање рада представништава Републике Српске у иностранству, у оквиру Министарства за економске односе и регионалну сарадњу (организациони код 2159), у износу од 45.200,00 КМ, ради набавке основних средстава за опремање пословног простора представништва.

II

Представништво из тачке I ове одлуке обавезно је доставити Министарству за економске односе и регионалну сарадњу извјештај о утрошеним средствима за ову намјену у року од 15 дана по извршеној набавци истих.

III

За свој рад Представништво из тачке I ове одлуке одговара председнику Републике Српске и Влади Републике Српске.

IV

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-160/10
11. фебруара 2010. године
Бања Лука

Председник
Владе,
Милорад Додик, с.р.

242

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), члана 31. Закона републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08 и 11/09), члана 5. став 2. Закона о извршењу буџета Републике Српске за 2009. годину ("Службени гласник Републике Српске", број 126/08) и Одлуке о распоређивању средстава представништвима Републике Српске у иностранству за 2009. годину ("Службени гласник Републике Српске", број 12/09), Влада Републике Српске, на сједници од 11. фебруара 2010. године, донијела је

ОДЛУКУ**О РАСПОРЕДУ СРЕДСТАВА ПРЕДСТАВНИШТВУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У РУСКОЈ ФЕДЕРАЦИЈИ ЗА IV КВАРТАЛ 2009. ГОДИНЕ****I**

Представништву Републике Српске у Руској Федерацији са сједиштем у Москви (у даљем тексту: Представништво) распоређују се средства са позиције 614100 - намјенска издвајања за финансирање рада представништава Републике Српске у иностранству, у оквиру Министарства за економске односе и регионалну сарадњу (организациони код 2159), у износу од 88.125,00 КМ, ради остваривања редовне дјелатности за четврти квартал 2009. године.

II

Представништво из тачке I ове одлуке обавезно је доставити Министарству за економске односе и регионалну

сарадњу извјештај о оствареним програмским активностима и утрошеним средствима за четврти квартал, у року од 15 дана по његовом истеку.

III

За свој рад Представништво из тачке I ове одлуке одговара председнику Републике Српске и Влади Републике Српске.

IV

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-161/10
11. фебруара 2010. године
Бања Лука

Председник
Владе,
Милорад Додик, с.р.

243

На основу члана 5. став 2. Закона о извршењу буџета Републике Српске за 2009. годину ("Службени гласник Републике Српске", број 126/08) и члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на сједници од 11. фебруара 2010. године, донијела је

ОДЛУКУ**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПЛАН УТРОШКА СРЕДСТАВА ЗА КАПИТАЛНА УЛАГАЊА****I**

Даје се сагласност на План утрошка средстава за капитална улагања Министарству саобраћаја и веза (организациони код 1648001), са позиције 821700 - нематеријална улагања, у износу од 47.432,83 КМ, за период 1. јануар - 31. децембар 2009. године, за плаћање ПДВ-а за преузети апликативни софтвер и лиценце без накнаде, од изабране стручне институције, из области техничких прегледа возила.

II

Вриједност преузетог софтвера и лиценци без ПДВ-а износи 279.016,64 КМ, а вриједност ПДВ-а који треба платити износи 47.432,83 КМ.

III

За реализацију ове одлуке задужују се Министарство саобраћаја и веза и Министарство финансија.

IV

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-162/10
11. фебруара 2010. године
Бања Лука

Председник
Владе,
Милорад Додик, с.р.

244

Министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, на основу члана 2. тачка р) Закона о заштити на раду ("Службени гласник Републике Српске", број 1/08) и Рјешења број: 16-04/3-17-61/08, од 11. јануара 2010. године, издаје

ЛИЦЕНЦУ

"Превентива" д.о.о. за пројектовање, инжењеринг и техничко савјетовање Бања Лука, ул. Мирка Ковачевића бр. 13а, Бања Лука, испуњава услове за обављање послова испитивања услова радне средине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења) и микроклиме.

Ова лиценца се издаје на период од четири године, и то од 11. јануара 2010. године до 11. јануара 2014. године, а протеком тог рока подијеже обавезном обнављању.

Лиценца се објављује у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број регистра: 01/10
11. јануара 2010. године
Бања Лука

Министар,
Раде Ристовић, с.р.

Пореска управа Републике Српске

На основу члана 22. Правилника о регистрацији и идентификацији пореских обвезника ("Службени гласник Републике Српске", бр. 104/03 и 129/06), Пореска управа Републике Српске објављује

СПИСАК

ПОРЕСКИХ ОБВЕЗНИКА КОЈИМА ЈЕ У ПЕРИОДУ од 16. децембра до 31. децембра 2009. године
ИЗДАТА ПОТВРДА О ОДЈАВИ

Р. бр.	ЛИБ	Обвезник	Организациона јединица	Датум одјаве	Овлашћена лица	Назив статуса обвезника
1	2	3	4	5	6	7
Организациона јединица: Бања Лука						
1	4502458370001	СУР АС	Бања Лука	16.12.2009.	Радман Марина	одјављен
2	4502626420001	Апотека "Гален"	Бања Лука	16.12.2009.	Павлић Мира	одјављен
3	4506423210007	СОД "Грбић"	Бања Лука	16.12.2009.	Грбић Раденко	одјављен
4	4507040760000	СТР "Љиљана"	Бања Лука	16.12.2009.	Милојчић Љиљана	одјављен
5	4507196260007	СР "Чаролија"	Бања Лука	17.12.2009.	Чато Николина	одјављен
6	4940040050008	Милићевић Михаило	Бања Лука	17.12.2009.		одјављен
7	4400856370022	ДОО "Мега шпед" - ПЈ складиште Градишка	Бања Лука	17.12.2009.	Савић Слободан	одјављен
8	4502716840000	СОТД "Сана"	Бања Лука	17.12.2009.	Радић Бране	одјављен
9	4502746830157	СТР "Ина" - ИПП	Бања Лука	17.12.2009.	Курица Рената	одјављен
10	4506629340039	СТР "Мира" - ИПП	Бања Лука	17.12.2009.	Лазичић Мира	одјављен
11	4400992120064	"Trade DIS komerc" д.о.о. Бања Лука - ПЈ Маркет "Адам Б-3"	Бања Лука	17.12.2009.	Арамбашећ Апо	одјављен
12	4503118560007	СТР "Трнски мост"	Бања Лука	18.12.2009.	Станић Гордана	одјављен
13	4502322800002	СУР "Martell"	Бања Лука	18.12.2009.	Анчић Милка	одјављен
14	4505892340004	СЗР "С-klas"	Бања Лука	18.12.2009.	Живковић Владо	одјављен
15	4940025500005	Ковачевић Гордана	Бања Лука	21.12.2009.		одјављен
16	4401585610037	ДОО "Велики број" Продавница бр. 3	Бања Лука	21.12.2009.		одјављен
17	4401678620717	Синдикат шумарства, прераде дрвета и папира РС - СО "Инцел-холдинг" а.д.	Бања Лука	21.12.2009.	Ђерман Недељко	одјављен
18	4402155140009	ДОО "Анима"	Бања Лука	21.12.2009.	Мајкић Душанка	одјављен
19	4400833160004	ДОО "Слога импекс"	Бања Лука	21.12.2009.	Сумоња Новак	одјављен
20	4400867570031	ДОО "Light-electric" ПЈ Бања Лука	Бања Лука	21.12.2009.	Кесић Дариа, Вудраг Мишо	одјављен
21	4400867570040	ДОО "Light-electric" ПЈ Бања Лука	Бања Лука	21.12.2009.	Вудраг Мишо	одјављен
22	4401631740021	"ПИП '92" д.о.о. Бања Лука - ПЈ Гацко	Бања Лука	21.12.2009.	Каурин Мирослав	одјављен
23	4940017570002	Адамовић Љубиша	Бања Лука	21.12.2009.		одјављен
24	4940034150009	Вукосављевић Татјана	Бања Лука	22.12.2009.		одјављен
25	4402682600298	"Game queen" д.о.о. Бања Лука - ПЈ бр. 25 Бања Лука	Бања Лука	23.12.2009.	Обрадовић Бранко	одјављен
26	4502282070006	Електронски сервис "Tea"	Бања Лука	23.12.2009.	Бузација Винко	одјављен
27	4502318360006	СТР "Плави киоск"	Бања Лука	23.12.2009.	Солдат Гојко	одјављен
28	4502498590004	СТР "Синхро-декор"	Бања Лука	23.12.2009.	Вукадиновић Бојан	одјављен
29	4940035510009	Бодарев Дмитриј	Бања Лука	23.12.2009.		одјављен
30	4940036860003	Blok Victoria	Бања Лука	23.12.2009.		одјављен
31	4507197580005	СУР "Пекотека Круна"	Бања Лука	23.12.2009.	Алимпих Бојан	одјављен
32	4507111020002	СР "Недођија"	Бања Лука	23.12.2009.	Лукић Мирјана	одјављен
33	4507185060006	СТР "Месница Лукић"	Бања Лука	23.12.2009.	Лукић Владимир	одјављен
34	4507433570008	СУР "Пигал"	Бања Лука	23.12.2009.	Пајић Драгана	одјављен
35	4506240210008	СЗР "Ева"	Бања Лука	23.12.2009.	Матерић Николина	одјављен
36	4506448470003	СУР "Paris"	Бања Лука	23.12.2009.	Ковачевић Милена	одјављен
37	4505521950004	СОТД "Милена"	Бања Лука	23.12.2009.	Дардић Милена	одјављен
38	4505563360002	СТР "Spaces"	Бања Лука	23.12.2009.	Ђук Милка	одјављен

1	2	3	4	5	6	7
39	4504957280008	СТР "Анђела"	Бања Лука	24.12.2009.	Копрена Дарко	одјављен
40	4506605240009	СЗР "Studio West"	Бања Лука	24.12.2009.	Мочевих Драган	одјављен
41	4506194270009	СУР "Нена"	Бања Лука	24.12.2009.	Лекић Радмила	одјављен
42	4940035500003	Соболева Ирина	Бања Лука	24.12.2009.		одјављен
43	4960003140006	Заједница етажних власника	Бања Лука	24.12.2009.	Ковачевић Дамир, Јеринић Петко	одјављен
44	4502472440055	СТР "Дамјан" - ИПП	Бања Лука	24.12.2009.	Тотић Златибор, Талић Зорана	одјављен
45	4401299360015	"Зеленгора" д.о.о. Бања Лука - ПЈ	Бања Лука	24.12.2009.	Ковачевић Славица	одјављен
46	4400902580002	"Маком" д.о.о.	Бања Лука	25.12.2009.	Марјановић Александар	одјављен
47	4505911580003	СТР "Вања"	Бања Лука	25.12.2009.	Вучић Сњежана	одјављен
48	4505572510009	СУР "Циа"	Бања Лука	25.12.2009.	Гатарих Дијана	одјављен
49	4505889630000	Апотека "Plus-pharm"	Бања Лука	28.12.2009.	Арџина Росана	одјављен
50	4505087060003	СУР "Ледо"	Бања Лука	28.12.2009.	Сепшвер Љубомир	одјављен
51	4506844150003	СТР "Лана"	Бања Лука	28.12.2009.	Пеулић Љубица	одјављен
52	4506852920004	СОД "General consulting"	Бања Лука	28.12.2009.	Томић Љубица	одјављен
53	4506906440003	СТР "Хит"	Бања Лука	28.12.2009.	Будимир Србица	одјављен
54	4940043320006	Микуш Душан	Бања Лука	28.12.2009.		одјављен
55	4940043330001	Штрмајер-Планиншек Есма	Бања Лука	28.12.2009.		одјављен
56	4502292030002	Аутопревозник	Бања Лука	28.12.2009.	Летић Миленко	одјављен
57	4502604450004	СТР "Рале"	Бања Лука	28.12.2009.	Бобар Раденко	одјављен
58	4400958880548	UniCredit Bank а.д. Бања Лука - Филијала Угљевик - агенција Лопаре	Бања Лука	28.12.2009.	Марковић Рацо	одјављен
59	4400958880491	UniCredit Bank а.д. Бања Лука Филијала Зворник - агенција Козлук	Бања Лука	28.12.2009.	Матић Миле	одјављен
60	4400886010047	"Уником унисат" д.о.о. Бања Лука ПЈ продавница бр. 2. Пръавор	Бања Лука	29.12.2009.	Михаљчићин Владо, Бабић Сапа	одјављен
61	4940043430006	Ерјавец Славољуб	Бања Лука	30.12.2009.		одјављен
62	4940023750004	Петровић Силвана	Бања Лука	30.12.2009.		одјављен
63	4502611230001	СУР "Бумеранг"	Бања Лука	30.12.2009.	Кутић Бошко	одјављен
64	4504744700003	СУР "Орао"	Бања Лука	30.12.2009.	Блаженовић Александар	одјављен
65	4502492980013	СТР АБД	Бања Лука	30.12.2009.	Јанус Невенка	одјављен
66	4502321660045	СТР "Депи" - ИПП	Бања Лука	30.12.2009.	Сесар Милованка	одјављен
67	4507271810000	СОД "Естетик"	Бања Лука	30.12.2009.	Вујиновић Дејан	одјављен
68	4507273860004	ЗУР "Роштиљ код Брке"	Бања Лука	30.12.2009.	Михајловић Данијел, Аћимовац Александар	одјављен
69	4507301580004	СТР "Хао хао"	Бања Лука	30.12.2009.	Стојчевић Весна	одјављен
70	4506978510006	СОТД "Драгана"	Бања Лука	30.12.2009.	Смилчић Драгана	одјављен
71	4506040710006	СУР "Big Ben"	Бања Лука	30.12.2009.	Тадић Зоран	одјављен
72	4506284180009	СОТД "С и Ј"	Бања Лука	30.12.2009.	Лекић Радмила	одјављен
73	4505190150002	СОЗД "Дука"	Бања Лука	30.12.2009.	Гашић Душан	одјављен
74	4505321600009	СР "Oxford school"	Бања Лука	30.12.2009.	Иванчевић Гордана, Нинић Слободан	одјављен
75	4400825140029	"Тепен" ДОО - Пословна јединица Србац	Бања Лука	31.12.2009.	Вучковић Бојан	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Бања Лука: 75						
Организациона јединица: Бијељина						
76	4506045270004	Ветеринарска амбуланта са апотеком "Fenix"	Бијељина	16.12.2009.	Хујдуровић Едиб	одјављен
77	4501249590006	Самостална трговинска радња "Того"	Бијељина	16.12.2009.	Шавија Горан	одјављен
78	4501281990008	Агенција за пружање интелектуалних услуга "Камелија агенц"	Бијељина	16.12.2009.	Вановац Душан	одјављен
79	4507446470002	Фризерско-козметички салон "Лана"	Бијељина	16.12.2009.	Божић Зорана	одјављен

1	2	3	4	5	6	7
80	4505973180001	Самостална угоститељска радња бифе "Парк"	Бијељина	17.12.2009.	Цвијетиновић Рајко	одјављен
81	4507019300007	Самостална угоститељска радња - кафе бар "Scottish pub highlander 1"	Бијељина	17.12.2009.	Јовић Младен	одјављен
82	4506810090001	Апотека "Лаванда"	Бијељина	18.12.2009.	Копривица Данијела	одјављен
83	4501128880007	Самостална угоститељска радња кафе бар "Indeks"	Бијељина	18.12.2009.	Живановић Раденко и Радивоје	одјављен
84	4501221310008	Самостална трговинска радња "Цеца М"	Бијељина	18.12.2009.	Маринковић Светлана	одјављен
85	4400412900017	"Panaflex" а.д.	Бијељина	18.12.2009.	Мићић Драгољуб	одјављен
86	4400412900033	"Panaflex" а.д. Производња	Бијељина	18.12.2009.	Никић Боро	одјављен
87	4401903410018	"BN-plast" д.о.о.	Бијељина	18.12.2009.	Рикерт Дарко	одјављен
88	4400387520042	ДОО "Шу-ма пласт"	Бијељина	22.12.2009.	Маглић Един	одјављен
89	4400422020015	"Estera" д.о.о.	Бијељина	28.12.2009.	Ђукић Михајло	одјављен
90	4400422020023	"Estera" д.о.о.	Бијељина	28.12.2009.	Ђукић Михајло	одјављен
91	4400422020031	"Estera" д.о.о.	Бијељина	28.12.2009.	Ђукић Михајло	одјављен
92	4400307430013	"Shollex international" Бијељина Пословна јединица "Shollex vage" Бања Лука	Бијељина	28.12.2009.	Обреновић Ђојо	одјављен
93	4400427410016	ДОО "LS-commerce" Бијељина, Кафе бар "Flesh"	Бијељина	29.12.2009.	Симић Милан	одјављен
94	4501091510000	Самостална трговинска радња "Сека"	Бијељина	30.12.2009.	Мирковић Бранка	одјављен
95	4400363420004	"Еко-trans" д.о.о.	Бијељина	30.12.2009.	Цвијетић Зоран	одјављен
96	4402932720014	ДОО "Е.С." Бијељина	Бијељина	31.12.2009.	Омеровић Рефик	одјављен
97	4402932720022	ДОО "Е.С." Бијељина, Пословна јединица "Е.С. tech" Илиџа	Бијељина	31.12.2009.	Омеровић Елмир	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Бијељина: 22						
Организациона јединица: Билећа						
98	4401374240012	ДОО "Оис" - ПЈ	Билећа	29.12.2009.	Мајкић Оливера	одјављен
99	4401374240047	ДОО "Оис" - ПЈ	Билећа	29.12.2009.	Мајкић Оливера	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Билећа: 2						
Организациона јединица: Босански Брод						
100	4400064270004	Синдикат радника органа управе-Општина	Босански Брод	18.12.2009.	Нинић Љубо	одјављен
101	4506242690007	СУР Fast food "Попај"	Босански Брод	25.12.2009.	Којић Нада	одјављен
102	4504612970001	СТР Покретни сто "Бране"	Босански Брод	29.12.2009.	Маслић Ружица	одјављен
103	4500475630014	СУР Кафе бар "Монд", издвојена пословна просторија 2	Босански Брод	31.12.2009.	Дуроња Горан	одјављен
104	4500501570017	Апотека "Видић"-Апотека "Центар Брод"	Босански Брод	31.12.2009.	Видић Весна	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Босански Брод: 5						
Организациона јединица: Братунац						
105	4505980630004	СТР "Ријад"	Братунац	24.12.2009.	Хусејиновић Мирсад	одјављен
106	4500841080006	СТР "Пингвин"	Братунац	25.12.2009.	Николић Владан	одјављен
107	4506188890003	СЗР "Техником"	Братунац	30.12.2009.	Жугић Даница	одјављен
108	4400262070045	ДОО "Дамал промет" ПЈ	Братунац	31.12.2009.	Лазић Дарко	одјављен
109	4400262070061	ДОО "Дамал-промет" ПЈ	Братунац	31.12.2009.	Лазић Дарко	одјављен
110	4400262070070	ДОО "Дамал-промет"	Братунац	31.12.2009.	Лазић Дарко	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Братунац: 6						
Организациона јединица: Вишеград						
111	4400495500015	ДОО "Сиж"-Продавница 1	Вишеград	23.12.2009.	Крسمановић Коса	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Вишеград: 1						

1	2	3	4	5	6	7
Организациона јединица: Власеница						
112	4400271140013	ДОО “Дин-Марк” ПЈ	Власеница	31.12.2009.	Ђурић Душан	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Власеница: 1						
Организациона јединица: Гацко						
113	4503684750000	ЗР “Реа”	Гацко	17.12.2009.	Миловић Ђорђо	одјављен
114	4503687930009	СТР “Плеј-оф комерц”	Гацко	17.12.2009.	Поповић Божић	одјављен
115	4503694980003	Стаклорезачка занатска радња “Кристал”	Гацко	17.12.2009.	Голубовић Милан	одјављен
116	4506202040000	ЗТР “Сарагоса”	Гацко	21.12.2009.	Мучибабић Сања	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Гацко: 4						
Организациона јединица: Градишка						
117	4504783780006	СТР “Fenix”	Градишка	16.12.2009.	Стојановић Љиљана	одјављен
118	4504783780014	Промет робе на мало на тезги број: VI-6	Градишка	16.12.2009.	Стојановић Љиљана	одјављен
119	4504783780022	Промет робе на мало на тезги број VI-6	Градишка	16.12.2009.	Стојановић Љиљана	одјављен
120	4506801770008	Кафе “Ловац”	Градишка	17.12.2009.	Вуковић Ђорђе	одјављен
121	4502913240014	Пекотека “Лукић”	Градишка	22.12.2009.	Лукић Саша, Лукић Сњежана	одјављен
122	4502927110008	СТР “Боба”	Градишка	23.12.2009.	Француз Борјана	одјављен
123	4505078740000	Промет робе на мало, тезга бр. 2-1	Градишка	23.12.2009.	Рапић Драженко	одјављен
124	4502791030005	Промет робе на мало на тезги број: XXI-8	Градишка	23.12.2009.	Томас Невенка	одјављен
125	4505342940004	СЗТР “Месница Раца”	Градишка	28.12.2009.	Раца Михајло	одјављен
126	4502793750005	Промет робе на мало-Тезга XIX-3	Градишка	29.12.2009.	Малеш Коса	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Градишка: 10						
Организациона јединица: Дервента						
127	4500647940002	Погребно услужна дј. “Божур 2”	Дервента	17.12.2009.	Микеревић Косана	одјављен
128	4400155070016	СТП “Дервента” д.о.о. Дервента, Кафе бар “АС 1” Дервента	Дервента	24.12.2009.	Чолић Петар	одјављен
129	4400155070024	СТП “Дервента” д.о.о. Дервента, “АС 2” Дервента	Дервента	24.12.2009.	Чолић Петар	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Дервента: 3						
Организациона јединица: Добој						
130	4500199180000	СА “Књиговодствено-рачуновод. биро”	Добој	21.12.2009.	Пејић Славица	одјављен
131	4506176450008	СПД ЗИ “Лучић”	Добој	21.12.2009.	Лучић Жељко	одјављен
132	4506273220009	СУР Бифе “Ас”	Добој	21.12.2009.	Божић Драган	одјављен
133	4506579810004	СУР Кафе бар “Тегола”	Добој	21.12.2009.	Давидовић Новко	одјављен
134	4506196560004	Самостална цвјечарско-погребна радња “Лукић”	Добој	24.12.2009.	Лукић Жељка	одјављен
135	4500258700004	СЗР “В& Design”	Добој	28.12.2009.	Томановић Сузана	одјављен
136	4950132410006	Монтажа Мајсторовић, друштво за монтажу и сервис д.о.о. Марибор	Добој	28.12.2009.	Мајсторовић Љубиша	одјављен
137	4500369950018	Апотека “Гален II”	Добој	29.12.2009.	Арсид Јела, Иванчевић Маја	одјављен
138	4500205840009	СТР Мјешовите робе “Веси”	Добој	31.12.2009.	Мишић-Дорфер Моника	одјављен
139	4500233620006	СТД бубља пијаца штанд 145	Добој	31.12.2009.	Тргић Далибор	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Добој: 10						
Организациона јединица: Доњи Жабар						
140	4501412090016	СТР “Младост” - 2	Доњи Жабар	31.12.2009.	Дујаковић Мара	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Доњи Жабар: 1						
Организациона јединица: Зворник						
141	4500829030001	ТР “Боћо”	Зворник	16.12.2009.	Текић Илинка	одјављен

1	2	3	4	5	6	7
142	4500776910004	СУР ЗД	Зворник	16.12.2009.	Видовић Данијела	одјављен
143	4500767760008	СТР "МД-дисконт"	Зворник	17.12.2009.	Савић Љуба	одјављен
144	4506851100003	Трговинска радња ММ	Зворник	18.12.2009.	Вукосављевић Милена	одјављен
145	4500831950002	ЗР Аутопраонница "Сјај"	Зворник	21.12.2009.	Новаковић Драшко	одјављен
146	4506855780009	Трговинска радња "Марија"	Зворник	22.12.2009.	Ступаревић Милева	одјављен
147	4506553850008	УР "Fast food"	Зворник	23.12.2009.	Куцурски Сања	одјављен
148	4505111030005	ТР "Маја"	Зворник	23.12.2009.	Цвијановић Маја	одјављен
149	4500754190008	СТР "Бразда"	Зворник	23.12.2009.	Аћимовић Ранко	одјављен
150	4500821560036	ТР-комисион "Сим" ИПП "Сим-3"	Зворник	25.12.2009.	Челић Раденка	одјављен
151	4506540790006	Трговинска радња "Оги"	Зворник	29.12.2009.	Мичић Зоран	одјављен
152	4500736370007	СЗР "Хемос"	Зворник	30.12.2009.	Гајић Зоран	одјављен
153	4400239920015	ДОО "Борекс"	Зворник	31.12.2009.	Миловановић Борисав	одјављен
154	4400240930059	ДОО "Etranger" - Продавница бр. 9	Зворник	31.12.2009.	Митровић Бојан	одјављен
155	4505113750005	ТР "Tobacco"	Зворник	31.12.2009.	Спасојевић Бранислав	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Зворник: 15						
Организациона јединица: Источно Сарајево						
156	4504357500004	СЗТР "Mobilland"	Источно Сарајево	18.12.2009.	Ерић Владимир	одјављен
157	4501590430009	СТР "Јела"	Источно Сарајево	25.12.2009.	Аврам Милосав	одјављен
158	4506233780001	СЗФР "Јелис"	Источно Сарајево	29.12.2009.	Елчић Миломирка	одјављен
159	4400537860017	ДОО "Нектарина" ПЈ	Источно Сарајево	31.12.2009.	Сушић Стоја и Јован	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Источно Сарајево: 4						
Организациона јединица: Кнежево						
160	4505164580007	СТР Бутик "Наташа"	Кнежево	30.12.2009.	Брборовић Марица	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Кнежево: 1						
Организациона јединица: Костајница						
161	4504482580028	СТД "Тадић" - Издвојене пословне просторије бр. 2 Костајница		31.12.2009.	Тадић Љиљана	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Костајница: 1						
Организациона јединица: Котор Варош						
162	4503506730003	СУР "Rock caffe"	Котор Варош	16.12.2009.	Шкорић Радован	одјављен
163	4505070920009	Апотека "7. април"	Котор Варош	18.12.2009.	Тешић Жељко	одјављен
164	4505808570008	СЗР Моделарско столарска "Голендер"	Котор Варош	18.12.2009.	Новаковић Боро	одјављен
165	4505790930028	Апотека "Делгамедик"	Котор Варош	28.12.2009.	Савић Александар	одјављен
166	4503996300001	СУР "Наташа"	Котор Варош	30.12.2009.	Вучановић Милован	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Котор Варош: 5						
Организациона јединица: Лакташи						
167	4401167020037	ДОО "Orbico" ПЈ	Лакташи	17.12.2009.	Саво Пејић	одјављен
168	4402102290009	ДОО "Vis export import"	Лакташи	17.12.2009.	Гашић Савка	одјављен
169	4401159510009	Синдикат општине Лакташи	Лакташи	23.12.2009.	Шкорић Милош и Милекић Ненад	одјављен
170	4505562800009	ПУО "Код комше"	Лакташи	28.12.2009.	Станишљевић Радослав	одјављен
171	4506873760007	ПЗР стакларски радови "A&S-glas"	Лакташи	29.12.2009.	Јокић Милорад	одјављен
172	4507153880001	ПУР Кафе-посластичарница "Интермецо"	Лакташи	29.12.2009.	Малетић Бранка	одјављен
173	4504068220001	Самостални превозник	Лакташи	29.12.2009.	Кнежевић Раде	одјављен
174	4503084480017	ЗПТР "Стил" - ПЈ	Лакташи	30.12.2009.	Чађо Драгана	одјављен
175	4401161920010	ДОО "Адић-компани" ПЈ "Exterra"	Лакташи	31.12.2009.	Адић Драган	одјављен
176	4401157140247	"Royal Vegas" д.о.о. ПЈ Аутомат клуб "Сана"	Лакташи	31.12.2009.	Радановић Живко	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Лакташи: 10						
Организациона јединица: Лопаре						
177	4400467120045	ДОО "Кристин-мод" Пословна јединица Челолек	Лопаре	31.12.2009.	Лабудовић Видан, Саковић Ратко	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Лопаре: 1						

1	2	3	4	5	6	7
Организациона јединица: Милићи						
178	4500937780009	СТР “МГ”	Милићи	16.12.2009.	Голић Велемир	одјављен
179	4500939560006	СТР “Блиц”	Милићи	16.12.2009.	Вујадиновић Зорица	одјављен
180	4506185100001	СУР - невабциница “Карибик”	Милићи	16.12.2009.	Аврамовић Марко	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Милићи: 3						
Организациона јединица: Модрича						
181	4400208290064	ОШ “Свети Сава” синд. орг.	Модрича	25.12.2009.	Секуповић Радислав	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Модрича: 1						
Организациона јединица: Мркоњић Град						
182	4505577400007	СЗР видео студио “Делта”	Мркоњић Град	22.12.2009.	Томић Миља	одјављен
183	4506831330002	Салон забавних игара “Гагарин”	Мркоњић Град	22.12.2009.	Жупић Југослав	одјављен
184	4505189730003	СЗР “Радић”	Мркоњић Град	23.12.2009.	Радић Радомир	одјављен
185	4503160760008	СТР “Топ тренд”	Мркоњић Град	29.12.2009.	Латиновић Радмила	одјављен
186	4506750410001	Јавни превоз лица (такси превоз) Малица Драган	Мркоњић Град	29.12.2009.	Малица Драган	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Мркоњић Град: 5						
Организациона јединица: Невесиње						
187	4401398850067	ОД “Додра” Кафе бар “Јелен”	Невесиње	30.12.2009.	Ковачевић Добриша	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Невесиње: 1						
Организациона јединица: Нови Град						
188	4506691810009	СТР “Тинсјер”	Нови Град	17.12.2009.	Бабић Хелена	одјављен
189	4504307230006	Керамичар “Никола”	Нови Град	23.12.2009.	Билић Никола	одјављен
190	4400769480032	ДОО “АЦ-комерц” ПЈ	Нови Град	30.12.2009.	Ступар Бошко	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Нови Град: 3						
Организациона јединица: Пале						
191	4501704540004	СЗТР “Ризница”	Пале	23.12.2009.	Самац Марина, Ђорем Мирослав	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Пале: 1						
Организациона јединица: Приједор						
192	4506823740005	“Терзић” - ровокопач	Приједор	16.12.2009.	Терзић Шефик	одјављен
193	4503852300023	СУР “Нада 1” ПЈ	Приједор	22.12.2009.	Грубан Миленко	одјављен
194	4501860320006	СТР “Драгана”	Приједор	23.12.2009.	Тривић Вукица	одјављен
195	4504861500007	УР Брза припрема хране “Баки”	Приједор	24.12.2009.	Стојановић Драгица	одјављен
196	4506446340005	УР кафе бар “Аморе”	Приједор	29.12.2009.	Вукојевић Милан	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Приједор: 5						
Организациона јединица: Прњавор						
197	4506725570002	СУР Ноћни бар “Клуб Трокадеро”	Прњавор	16.12.2009.	Липовчић Славен	одјављен
198	4503242060004	Фризерски салон “Мира”	Прњавор	18.12.2009.	Бундало Мира	одјављен
199	4402603580015	ЗЗ “Агропром” п.о. - Продавница бр. 2	Прњавор	28.12.2009.	Вујасиновић Добрина	одјављен
200	4504185960016	Апотека “Агролек 3” - Апотека “Агролек 3 А”	Прњавор	29.12.2009.	Стругар Татјана	одјављен
201	4504448300016	СТР “Весна” Продавница бр. 1	Прњавор	31.12.2009.	Липовчић Боро	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Прњавор: 5						
Организациона јединица: Рогатица						
202	4501732910003	Јавни превоз Миличевић Радомир	Рогатица	22.12.2009.	Миличевић Радомир	одјављен
203	4501716550005	СЗР “Мид 18”	Рогатица	23.12.2009.	Средојевић Милован	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Рогатица: 2						
Организациона јединица: Рудо						
204	4504405320005	Аутопревозник	Рудо	22.12.2009.	Пецикоза Миленко	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Рудо: 1						

1	2	3	4	5	6	7
Организациона јединица: Соколац						
205	4401453380008	Синдикат општине Соколац	Соколац	16.12.2009.	Петрушић Данило	одјављен
206	4401453380016	СО Земљорадничка задруга Гласинац Соколац	Соколац	16.12.2009.	Ећимовић Вера	одјављен
207	4401453380024	СО Установа за ПВИО	Соколац	16.12.2009.	Караџић Младена	одјављен
208	4401453380032	СО АД "Романинка Спринд"	Соколац	16.12.2009.	Делић Борка	одјављен
209	4401453380067	СО АД КТК "Алхос" Соколац	Соколац	16.12.2009.	Лалић Жељка	одјављен
210	4401453380083	СО Развојна банка АД Бања Лука Филијала Соколац	Соколац	16.12.2009.	Чопрић Нада	одјављен
211	4401453380113	СО Центар за унапређење пољопривреде	Соколац	16.12.2009.	Вуковић Дејана	одјављен
212	4401453380130	АД "Романија" синдикална организација	Соколац	16.12.2009.	Каповић Драган	одјављен
213	4401453380156	СО АД "Фатес"	Соколац	16.12.2009.	Ђерић Драган	одјављен
214	4401453380164	Дом здравља Соколац - синдикална организација	Соколац	16.12.2009.	Петрић Солојко	одјављен
215	4401453380172	АД "Ромасок" - синдикална организација	Соколац	16.12.2009.	Боровчанин Јагода	одјављен
216	4401453380199	Синдикална организација СО Соколац	Соколац	16.12.2009.	Крсмановић Вељко	одјављен
217	4401972810010	ДОО "Господин"	Соколац	30.12.2009.	Јоловић Жељко	одјављен
218	4401597540085	ДОО "Мис-стамал"	Соколац	31.12.2009.	Мишић Александар	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Соколац: 14						
Организациона јединица: Србац						
219	4503324540004	СТР "Словарица"	Србац	22.12.2009.	Игњатић Витомир	одјављен
220	4503325780017	СТР "Нешо" Издвојена пос. просторија Бања Лука	Србац	22.12.2009.	Бојић Тања, Владимир Божић	одјављен
221	4503345620008	Аутопревозник	Србац	28.12.2009.	Божић Горан	одјављен
222	4503321520029	СУР Грил "Код Зоке 2" Издвојена пословна просторија	Србац	29.12.2009.	Ђурђевић Зоран	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Србац: 4						
Организациона јединица: Сребреница						
223	4500974040007	СУР Кафе бар "Дон"	Сребреница	17.12.2009.	Цвјетиновић Слава	одјављен
224	4506068640003	СТР "Теа"	Сребреница	17.12.2009.	Марковић Александра	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Сребреница: 2						
Организациона јединица: Теслић						
225	4503410110004	СТР "Пуљић"	Теслић	21.12.2009.	Пуљић Стојан	одјављен
226	4401289300014	ПП АД "Кооператива" Теслић - месница бр. 2	Теслић	24.12.2009.	Секулић Мончило	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Теслић: 2						
Организациона јединица: Требиње						
227	4505298270004	Адвокатска канцеларија	Требиње	16.12.2009.	Војиновић Даница	одјављен
228	4505299830003	СЗТР "Бразил"	Требиње	16.12.2009.	Краљевић Невенка	одјављен
229	4505301830008	СУР Кафе бар "Студио 54"	Требиње	16.12.2009.	Драшковић Игор	одјављен
230	4401353080023	ДОО "Коректус" Пољопривредна аптека	Требиње	17.12.2009.	Бакоч Мирослав	одјављен
231	4503634060002	Ауто маркетинг "Раја"	Требиње	25.12.2009.	Бокић Рајко	одјављен
232	4401370760046	ДОО "Зевс" Требиње, ПЈ бутик "Jagger"	Требиње	29.12.2009.	Вучуревић Жељко	одјављен
233	4503605710049	СТР "Орбит бр. 2"	Требиње	29.12.2009.	Кудуз Милојка	одјављен
234	4401353080040	ДОО "Коректус" Продавница бр. 3	Требиње	31.12.2009.	Бакоч Мирослав	одјављен
235	4401353080015	ДОО "Коректус" ПЈ Продавница Ластва	Требиње	31.12.2009.	Бакоч Мирослав	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Требиње: 9						

1	2	3	4	5	6	7
Организациона јединица: Угљевик						
236	4400453330012	ДОО "Театар" фото-копирница "Агенција Стевановић"	Угљевик	31.12.2009.	Љубојевић Јован	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Угљевик: 1						
Организациона јединица: Челинац						
237	4504005490009	СТР "Дукат"	Челинац	25.12.2009.	Тривић Небојша	одјављен
238	4506641120001	СУР Кафе бар "Монца"	Челинац	29.12.2009.	Катана Слободан	одјављен
239	4503504010003	СУР "Ловачки дом"	Челинац	30.12.2009.	Сарић Миладин	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Челинац: 3						
Организациона јединица: Шамац						
240	4501454410002	СЗР "ФТ-3"	Шамац	16.12.2009.	Тодић Васо	одјављен
241	4501454410029	СЗР "ФТ-2" ПЈ	Шамац	16.12.2009.	Тодић Васо	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Шамац: 2						
Организациона јединица: Шековићи						
242	4506175990009	СТР "Бојана"	Шековићи	16.12.2009.	Маловић Ален	одјављен
243	4506175990017	СТР "Бојана" издвојена пословна просторија	Шековићи	16.12.2009.	Маловић Ален	одјављен
244	4505135050007	СТР "Комета"	Шековићи	16.12.2009.	Дукић Славиша	одјављен
245	4506114000006	ТР "Алекса"	Шековићи	25.12.2009.	Пантић Даринка	одјављен
246	4506904580002	СУР Диско-бар "Валентино" вл. Драгић Драгутин	Шековићи	25.12.2009.	Драгић Драгутин	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Шековићи: 5						
Организациона јединица: Шипово						
247	4401851600026	ДОО "ГТ-group" - ПЈ Бетонара	Шипово	28.12.2009.	Тошић Радован	одјављен
248	4504084000003	Јавни превоз	Шипово	31.12.2009.	Ђукла Хајрудин	одјављен
Укупан број одјављених обвезника за организациону јединицу Шипово: 2						
Укупан број одјављених обвезника: 248						

Број: 06/1.01/0401/050-1/10
4. јануара 2010. године
Бања Лука

В.д. директора,
Миле Баника, с.р.

Државна регулаторна комисија за електричну енергију

На основу члана 4.8. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03 и 76/09), члана 14. Статута ("Службени гласник БиХ", бр. 41/03 и 59/04) и члана 13. Правилника о тарифном поступку ("Службени гласник БиХ", број 44/05), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 29. децембра 2009. године, донијета је

ОДЛУКА

О ПРОДУЖЕЊУ ВАЖЕЊА ОДЛУКЕ О ОДРЕЂИВАЊУ ТАРИФА ЗА ПОМОЋНЕ УСЛУГЕ

(1) До доношења нове одлуке о помоћним услугама продужава се важење раније донијете Одлуке Државне регулаторне комисије за електричну енергију о одређивању тарифа за помоћне услуге ("Службени гласник БиХ", бр. 25/09 и 50/09).

(2) Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број: 04-28-5-425/09
29. децембра 2009. године
Тузла

Председавајући
Комисије,
Мр Владимир Докић, с.р.

На основу чл. 4.2, 4.7. и 7. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и

Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03 и 76/09), члана 33. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и чл. 16. и 38. Правилника о лиценцама ("Службени гласник БиХ", број 38/05), Државна регулаторна комисија за електричну енергију, на сједници одржаној 29. децембра 2009. године, донијела је

ОДЛУКУ

О ИЗДАВАЊУ ЛИЦЕНЦЕ ЗА ДЈЕЛАТНОСТ МЕЂУНАРОДНЕ ТРГОВИНЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

1. Издаје се лиценца Друштву "Руднап" д.о.о. Бања Лука за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.

2. Лиценца из тачке 1. ове одлуке издаје се за период од 1. фебруара 2010. године до 31. јануара 2015. године.

3. Саставни дио лиценце су Услови за коришћење лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.

4. Ова одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Образложење

"Руднап", д.о.о. Бања Лука (у даљем тексту: подносилац захтјева) поднио је Државној регулаторној комисији за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК) захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности међународне

трговине електричном енергијом, запримљен под бројем: 05-28-270/09, од 27. августа 2009. године.

Подносилац захтјева је власник почетне, односно привремене лиценце за обављање дјелатности међународне трговине, уписане у Регистар лиценци код ове комисије под регистарским бројем: 05-28-378-21/07, од 30. јануара 2008. године, чије трајање ће истећи 31. јануара 2010. године. Сходно члану 38. Правилника о лиценцама ("Службени гласник БиХ", број 38/05), не касније од 180 дана прије истека привремене лиценце или од рока који ДЕРК пропише посебном одлуком, власник лиценце је у обавези поднијети захтјев за издавање нове лиценце. О овом захтјеву одлучује се у складу са интерним правилима и прописима ДЕРК-а и сходно члану 7. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03 и 76/09).

Захтјев је поднијет благовремено, на прописаним обрасцима, са доказом о претходно извршеној уплати накнаде за рјешавање захтјева и релевантним документима који су, поднијети уз захтјев или предочени накнадно на захтјев ДЕРК-а, омогућили ДЕРК-у да разумије, размотри и одлучи о поднијетом захтјеву. У овом смислу, у складу са чланом 8. став 2. Правилника о лиценцама, ДЕРК је обавијестио подносиоца захтјева својим актом број: 05-28-270-4/08, од 7. октобра 2009. године.

По прегледу и провјери свих формалних елемената захтјева ДЕРК је најприје, у складу са обавезом из члана 10. Правилника о лиценцама, 10. октобра 2009. године објавио у дневним новинама и на својој интернет страници кратко обавјештење за јавност сумирајући захтјев за лиценцу и одредио рок до 24. октобра 2009. године за достављање коментара јавности на поднијети захтјев за издавање лиценце.

ДЕРК констатује да нису достављани коментари јавности у вези са поднијетим захтјевом за додјелу лиценце, нити је на јавни позив ДЕРК-а било које лице кандидовало свој интерес да учествује у поступку у својству умјешача.

Подносилац захтјева неспорно испуњава све критеријуме, услове и стандарде прописане законом и правилима и прописима ДЕРК-а да обавља међународну трговину електричном енергијом.

Његове техничке, правне и финансијске могућности перманентно су потврђиване претходне двије године коришћења привремене лиценце у току којих је доказивао да дјелатност међународне трговине електричном енергијом обавља у складу са Законом о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у БиХ, придржавајући се важних међународних споразума и уговора чији је потписник БиХ, а који се односе на међународну трговину, поштујући Тржишна правила и Мрежни кодекс, техничке и комерцијалне стандарде, односећи се према учесницима на тржишту на фер и недискриминишући начин, не спроведећи било какве антиконкурентне активности, не злоупотребљавајући тржишну моћ и не вршећи манипулације тржиштем електричне енергије, примјењујући у трансакцијама прописане тарифе и уредно плаћајући регулаторну накнаду.

Надзор свих аспеката усклађености дјеловања подносиоца захтјева са условима почетне, односно привремене лиценце у току њене примјене пружио је доказе ДЕРК-у да може приступити припреми почетне Услови за коришћење нове лиценце за обављање дјелатности међународне трговине која би важила пет година. Овај документ је од 2. новембра 2009. године учињен доступним подносиоцу захтјева, као и свим другим заинтересованим члановима јавности, а омогућена им је прилика да изнесу своје коментаре и на општој расправи обављеној 11. новембра 2009. године у сједишту ДЕРК-а у Тузли, уз претходно објављивање одговарајућег обавјештења у дневним новинама и објављивање документа на интернет страници ДЕРК-а.

Како су на одржаној општој расправи изостали било чији коментари који су могли утицати да неки од услова за коришћење лиценце буду уређени на другачији начин, припремљен је приједлог да се затражена лиценца изда и достављен подносиоцу захтјева актом ДЕРК-а, број: 05-28-270-17/09, од 12. новембра 2009. године. Ни у остављеном року до 20. новембра 2009. године, подносилац захтјева није истакао било какав коментар, па је било основано закључити да приједлог сматра сачињеним у складу са Законом о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини и подзаконским прописима који регулишу предметну материју.

Прегледом статуса примјене свих компоненти које су одлучујуће за додјелу лиценце, ДЕРК је добио увјерљиве показатеље да подносилац захтјева има обезбијеђене ресурсе, организоване услове и утврђене професионалне стандарде да настави обављати исту дјелатност.

На основу свега изложеног, те респектујући и доказ да је подносилац захтјева претходно исходио дозволу Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске за обављање дјелатности трговине и снабдијевања електричном енергијом на територији Босне и Херцеговине, број: 01-707-04-1723-1/09, од 4. децембра 2009. године, ДЕРК је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

У складу са чланом 9.2 Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини, против ове одлуке може се покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине подношењем тужбе у року од 60 дана од дана објављивања ове одлуке.

Број: 05-28-270-20/09
29. децембра 2009. године
Тузла

Председавајући
Комисије,
Мр Владимир Докић, с.р.

На основу члана 27. Статута Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", бр. 41/03 и 59/04), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 23. децембра 2009. године, донијета је

ОДЛУКА

О ИЗМЈЕНАМА СТАТУТА ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ

Члан 1.

У Статуту Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", бр. 41/03 и 59/04) у чл. 5., 6. и 7. ријечи: "шефови сектора" замјењују се ријечима: "руководиоци сектора", а ријечи: "шеф заједничких послова" замјењују се ријечју: "секретар" у одговарајућем падежу.

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ" и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број: 02-02-2-410/09
23. децембра 2009. године
Тузла

Председавајући
Комисије,
Мр Владимир Докић, с.р.

Уставни суд Босне и Херцеговине

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија у предмету број АП 814/07, рјешавајући апелацију Дарка Параноса, на основу члана VI/3.6) Устава Босне и Херцеговине, члана 59. став 2. алинеја 2, члана 61. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 60/05, 64/08 и 51/09), у саставу:

- Миодраг Симовић, председник,
- Валерија Галић, потпредседница,
- Сеада Палаврић, потпредседница,
- Мато Тадић, судија и
- Крстан Симић, судија,

на сједници одржаној 14. октобра 2009. године, донио је

ОДЛУКУ

О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

У сваја се апелација Дарка Параноса.

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у вези са одлучивањем у разумном року. Такође, утврђује се и повреда права на дом из члана П/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Одјељењу за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја Града Бања Лука да по хитном поступку донесе одлуку поводом апелантовог захтјева поднесеног ради доношења рјешења које замјењује уговор о коришћењу стана, односно ради утврђивања трајног и несметаног коришћења стана у Бањој Луци, у складу са чланом П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, чланом П/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и чланом 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

У складу са чланом 74. став 5. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се Одјељењу за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја Града Бања Лука да, у року од 90 дана од достављања ове одлуке, обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама са циљем да се изврши ова одлука.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

Образложење

I - Увод

1. Дарко Паранос (у даљем тексту: апелант) поднио је 16. јануара 2007. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) против управних органа и судова због недоношења одлуке у његовом предмету и неизвршења Одлуке Уставног суда број У 160/03 од 23. јула 2004. године.

II - Поступак пред Уставним судом

2. Апелант је раније поднио апелацију Уставном суду против Пресуде Врховног суда број У-11/02 од 2. јула 2003. године. Уставни суд је донио Одлуку број У 160/03 од 23. јула 2004. године, објављену у "Службеном гласнику БиХ" број 43/04. Уставни суд је утврдио да је повријеђено апелантово право из члана П/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција). Уставни суд је укинуо пресуду Врховног суда и наредио да се по хитном поступку донесе нова одлука у складу са чланом П/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и чланом 8. Европске конвенције.

3. Апелант је поднио апелацију 16. јануара 2007. године. Уставни суд је 5. јануара 2009. године позвао апеланта да прецизира и допуни апелацију. Апелант је 26. јануара 2009. године Уставном суду доставио прецизирану и допуњену апелацију.

4. На основу члана 22. став 1. Правила Уставног суда, од Врховног суда Републике Српске (у даљем тексту: Врховни суд), Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске (у даљем тексту: Министарство) и Одјељења за комуналне и стамбене послове (у даљем тексту: Одјељење) затражено је 16. априла 2009. године да доставе одговор на апелацију.

5. Врховни суд је доставио одговор на апелацију 6. маја 2009. године, а Одјељење 30. априла 2009. године. Министарство није доставило одговор на апелацију.

6. На основу члана 26. став 2. Правила Уставног суда, одговор на апелацију достављен је апеланту 24. септембра 2009. године.

III - Чињенично стање

7. Чињенице предмета које произилазе из навода апелације, достављене документације и чињеница утврђених у Одлуци Уставног суда број У 160/03 од 23. јула 2004. године могу да се сумирају на следећи начин.

8. Апелант је 19. фебруара 1997. године у надлежним органима покренуо управни поступак ради преноса станарског права са умрлог носиоца станарског права (апелантовог дједа) на себе и ради доношења рјешења које замјењује уговор о коришћењу стана. У поступку поводом апелантовог захтјева Врховни суд је донио Пресуду број У-11/02 од 2. јула 2003. године. Том пресудом је коначно и правоснажно утврђено да апеланту не припада пра-

во на пренос станарског права јер се унук у моменту смрти носиоца станарског права, сходно у то вријеме важећим прописима, није сматрао чланом породичног домаћинства дједа и баке (Закон о измјенама и допунама Закона о стамбеним односима Републике Српске, "Службени гласник Републике Српске" бр. 19/93 и 22/93).

9. Уставни суд је донио Одлуку број У 163/06 од 23. јула 2004. године, те је утврдио да је повријеђено апелантово право из члана П/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције. Уставни суд је укинуо пресуду Врховног суда и наредио да се по хитном поступку донесе нова одлука у складу са чланом П/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и чланом 8. Европске конвенције.

10. Врховни суд је донио Пресуду број У-1226/04 од 24. новембра 2004. године којом је укинуо рјешење Министарства и предмет вратио овом органу на поновно одлучивање. У образложењу пресуде Врховни суд је навео да је Уставни суд утврдио да је апелант покренуо управни поступак у вријеме када је укинута одредба да унук не може да се сматра чланом породичног домаћинства дједа и баке, те су унуци поново обухваћени у члану 6. став 2. Закона о стамбеним односима. Врховни суд је навео да, с обзиром на утврђене околности (заједничку живота апеланта са баком и дједом), у апелантовом случају треба да се примијени члан 6. став 2. Закона о стамбеним односима.

11. Министарство је донијело Рјешење број 01-372-830/2001 од 4. априла 2005. године. Министарство је тим рјешењем поништило рјешење Одјељења од 19. јула 2001. године и спис вратило првостепеном органу на поновно одлучивање.

12. Одјељење је донијело Рјешење број 05-372-635/2000 од 14. новембра 2005. године. Рјешењем је утврђено да апелант нема право да настави са коришћењем стана након смрти носиоца станарског права. Апелант је изјавио жалбу против овог рјешења.

13. Министарство је донијело Рјешење број 01-372-830/2001 од 17. марта 2006. године којим је поништило рјешење Одјељења од 14. новембра 2005. године и утврдило да апелант има право да настави са коришћењем стана након смрти носиоца станарског права. Против рјешења Министарства Н.Б. и Министарства унутрашњих послова Републике Српске су покренули управни спор.

14. Окружни суд у Бањој Луци (у даљем тексту: Окружни суд) донио је Пресуду број 011-0-У-06-000 337 од 22. фебруара 2007. године којом је тужбу усвојио, оспорени акт поништио и предмет вратио другостепеном органу на поновни поступак.

15. Министарство је донијело Рјешење број 01-372-830/03 од 25. априла 2007. године којим је жалба изјављена против рјешења Одјељења од 14. новембра 2005. године усвојена, рјешење од 14. новембра 2005. године поништило и предмет враћен првостепеном органу на поновни поступак.

16. Против рјешења Министарства од 25. априла 2007. године Н.Б. и Министарство унутрашњих послова Републике Српске су покренули управни спор. Окружни суд је донио Пресуду број 011-0-У-07-000 481 од 14. фебруара 2008. године којом је тужбе одбио као неосноване. Н.Б. и Министарство унутрашњих послова Републике Српске су поднијели захтјев за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда од 14. фебруара 2008. године. Врховни суд је Пресудом број 118-0-Увп-08-000 113 од 6. марта 2009. године одбио захтјев као неоснован.

IV - Апелација

а) Наводи из апелације

17. Апелант се жали на повреду права на дом из члана П/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције. Апелант истиче да надлежни органи намјерно опструишу одлуку Уставног суда и поступак стално враћају на почетак. Апелант истиче да су он и његова породица "остављени на улици и уз налог да им се стан врати у посјед". Апелант се жали на то да је стан у међувремену продат због незаконитог поступања управних органа и суда.

б) Одговор на апелацију

18. У одговору на апелацију Врховни суд је навео да је поступио у складу са Одлуком Уставног суда број У 160/03. Након тога, управни органи су, у складу са одлуком Врховног суда, поништили своја рјешења и предмет је враћен на поновни поступак. С обзиром на наведено, Врховни суд је предложио да се апелација одбије као неоснована.

19. Одјељење је у одговору на апелацију навело да нису прекршена права која апелант наводи и да није повријеђено апелантово право на правичан поступак због дужине трајања поступка. Такође, Одјељење је навело да апелант није станао у предметном стану па није повријеђено ни право на имовину.

V - Релевантни прописи

20. У Закону о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02 и 87/07) релевантне одредбе гласе:

Члан 6.

При вођењу поступка и рјешавању у управним стварима органи су дужни да странкама омогуће да што лакше заштите и остваре своја права, водећи при томе рачуна да остваривање њихових права не буде на штету права других лица, нити супротно јавном интересу.

(...)

Члан 7.

Када органи рјешавају у управним стварима, дужни су да обезбиједи успјешно и квалитетно остваривање и заштиту права и правних интереса појединаца, правних лица и других странака.

Члан 14

Поступак треба да се води брзо и са што мање трошкова за странку и друге учеснике у поступку, али тако да се прибаве сви докази потребни за правилно утврђивање чињеничног стања и за доношење законитог и правилног рјешења.

(...)

Члан 230.

(1) Ако другостепени орган утврди да су у првостепеном поступку чињенице непотпуно или погрешно утврђене, да се у поступку није водило рачуна о правилима поступка која би утицала на рјешење ствари, или да је диспозитив оспореног рјешења нејасан или је противрјечан образложењу, он ће да употпуни поступак и отклони изложене недостатке било сам, било преко првостепеног органа или ког другог замољеног органа, а ти органи дужни су да поступи по тражењу другостепеног органа. Ако другостепени орган нађе да се на основу чињеница утврђених у употпуњеном поступку ствар мора ријешити другачије него што је ријешена првостепеним рјешењем, он ће својим рјешењем да поништи првостепено рјешење и сам ријешити ствар.

(2) Ако другостепени орган нађе да ће недостатке првостепеног поступка брже и економичније да отклони првостепени орган, он ће својим рјешењем да поништи првостепено рјешење и врати предмет првостепеном органу на поновни поступак. У том случају, другостепени орган је дужан својим рјешењем да укаже првостепеном органу у ком погледу треба употпунити поступак, а првостепени орган је дужан у свему да поступи по другостепеном рјешењу и без одгађања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема предмета, да донесе ново рјешење. Против новог рјешења странка има право жалбе.

Члан 231.

(1) Ако другостепени орган утврди да су у првостепеном рјешењу погрешно оцијенени докази, да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања, да је погрешно примјенjen правни пропис на основу ког се рјешава ствар, да је у истој управној ствари већ једном поништено првостепено рјешење, а посебно ако првостепени орган није у свему поступио по другостепеном рјешењу или ако нађе да је на основу слободне оцјене требало донијети другачије рјешење, он ће својим рјешењем да поништи првостепено рјешење и сам ријешити ствар.

(2) Ако другостепени орган утврди да је рјешење правилно у погледу утврђених чињеница и у погледу примјене закона, али да циљ због ког је рјешење донесено може да се постигне и другим средствима повољнијим за странку, измијенит ће првостепено рјешење у том смислу.

21. Закон о управним споровима ("Службени гласник Републике Српске", број 109/05) у релевантном дијелу гласи:

Члан 50.

Када суд поништи оспорени управни акт или оспорени и првостепени акт, предмет се враћа у стање у ком се налазио прије него што је поништени акт донесен. Ако према природи ствари која је била предмет спора треба умјесто поништеног управног акта донијети нови управни акт, надлежни орган је дужан да га донесе без одгађања, а најкасније у року од 30 дана од дана достављања пресуде. Надлежни орган је при томе везан правним схватањем суда и примједбама суда у погледу поступка.

VI - Допустивост

22. У складу са чланом VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

23. У складу са чланом 16. став 1. Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о последњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

24. Апелант се жали на то да му је понашањем надлежних органа и судова повријеђено право на дом, јер одлучивање о његовом предмету траје неразумно дуго. Даље, истиче да ни уз одлуку Уставног суда предмет није коначно ријешен, већ се поступак стално враћа на почетак, па је, у смислу члана 16. став 3. Правила Уставног суда, предметна апелација допуштена.

25. У складу са чланом 16. став 3. Правила Уставног суда, Уставни суд може изнимно да разматра апелацију и када нема одлуке надлежног суда, уколико апелација указује на озбиљна кршења права и основних слобода које штите Устав Босне и Херцеговине или међународни документи који се примјењују у Босни и Херцеговини.

26. Имајући у виду одредбе члана VI/3.б) и члана 16. ст. 1. и 3. Правила Уставног суда, Уставни суд закључује да предметна апелација испуњава услове у погледу допуштивости.

VII - Меритум

27. Апелант се жали на то да му је повријеђено право на дом из члана II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције. Из навода апелације, такође, произилази да се апелант жали и на повреду права на правично суђење у разумном року из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције, будући да надлежни органи не доносе одлуку о његовом захтјеву.

Право на правично суђење у разумном року

28. Члан II/3. Устава Босне и Херцеговине гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободу из става 2. овог члана, што укључује:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

29. Члан 6. став 1. Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. (...)

VII.1. Релевантни принципи

30. Члан 6. став 1. Европске конвенције гарантује свакоме право на коначну одлуку у разумном року у поступку утврђивања његових грађанских права и обавеза. На Босни и Херцеговини је да свој правни систем организује тако да њени судови могу да испуне овај захтјев (види Европски суд за људска права, *Rugliese (II)* против Италије, пресуда од 24. маја 1991. године, серија А, број 206-А, стр. 10. и 11., став 19.). Уставни суд наглашава да свако непотребно одуговлачење практично лишава појединца његових права чиме се доводе у питање ефикасност правног система и правна сигурност појединаца.

31. Сходно конзистентној пракси Европског суда за људска права (у даљем тексту: Европски суд) и Уставног суда, разумност дужине трајања поступка мора да се оцјењује у оквиру околности појединог предмета. При томе мора да се води рачуна о критеријумима успостављеним праксом Европског суда, а нарочито о сложености предмета, понашању страна у поступку и надлежног суда или других јавних власти, те о значају који конкретна правна ствар има за апеланта (види Европски суд, *Микулић против Хрватске*, апликација број 53176/99 од 7. фебруара 2002. године, Извјештај број 2002-1, став 38).

VII.1.а) Период који се узима у обзир

32. Предметни поступак покренут је у фебруару 1997. године. Након Одлуке Уставног суда број У 160/03 апелантов предмет се рјешава више од пет година. Дакле, целокупан поступак поводом апелантовог захтјева траје 12 година и осам мјесеци.

VII.1.б) Сложеност предмета

33. Сложеност поступка мора да се разматра у оквиру чињеничног и правног аспекта парничног поступка, тј. доказа које суд треба да изведе и процијени у оквиру правне природе спора. Уставни суд указује на то да је у својој Одлуци број У 160/03 утврдио да се ради о апелантовом дому, те да је потребно да се донесе одлука у вези са утврђеном повредом. Уставни суд сматра, имајући у виду цјелокупну ситуацију у предмету, да конкретни поступак не може да се сматра нарочито сложеним.

VII.1.c) Анализа разумности трајања поступка

34. У конкретном случају се ради о поступку који је покренут поводом апелантовог захтјева у ком је тврдио да је био члан породичног домаћинства свог дједа (носиоца станарског права) и да је живио у предметном стану. Апелант тражи да се донесе рјешење које замјењује уговор о коришћењу стана и да му се омогући трајно и несметано коришћење стана. У складу са наведеним, Уставни суд је у Одлуци број У 160/03 утврдио да спорни стан представља апелантов "дом" у смислу члана 8. Европске конвенције, те је наложио Врховном суду да по хитном поступку донесе нову одлуку у складу са чланом II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и чланом 8. Европске конвенције. Уставни суд примјењује да је након Одлуке број У 160/03 поново покренут поступак поводом апелантовог захтјева.

35. Уставни суд подсјећа на конзистентну праксу Европског суда сходно којој дужина трајања поступка, на одређеним инстанцама посматраним појединачно, може да буде сматрана разумном. Међутим, морају да се узму у обзир поступак у цијелости и дужина трајања поступка на свим инстанцама заједно, као и сви остали критеријуми који се оцјењују при одлучивању о томе да ли је овај стандард из члана 6. став 1. прекршен (види Европски суд, *Rotundo* против Италије, пресуда од 27. фебруара 1992. године, серија А, број 230-Д, став 99). Такође, Уставни суд подсјећа и на праксу Европског суда и сопствену јуриспруденцију сходно којима је дужност државе да организује свој правни систем тако да омогући судовима и јавним властима да се повинују захтјевима и условима из Европске конвенције (види Европски суд, *Zanghi* против Италије, пресуда од 19. фебруара 1991. године, серија А, број 194, став 21; и Уставни суд, Одлука број АП 1070/05 од 9. фебруара 2006. године, став 34). У том смислу, Уставни суд указује на то да, узето у цијелини, нема разложног оправдања зашто поступак у наведеном предмету траје преко пет година и није окончан ни након што је Уставни суд донио Одлуку број У 160/03.

36. Уставни суд примјењује да су након Одлуке Уставног суда број У 160/03 управни органи и суд донијели осам одлука, а да је поступак још увијек у току пред првостепеним органом (према посљедњим информацијама које Уставни суд има) и да није одлучено о апелантовом захтјеву. Дале, Уставни суд примјењује да је предмет четири пута враћен са вишег на нижи орган. Уставни суд примјењује да, иако су прописани законски рокови у којима надлежни органи одлучују у управном поступку и спору, у конкретном случају одлучивање траје дуже.

37. Уставни суд сматра да одговлачењу поступка највише доприноси чињеница да се предмет стално враћа, као и чињеница да и уз јасна упутства виших органа нижи органи у поновним поступцима не сlijеде добијене инструкције. С тим у вези, Уставни суд подсјећа на то да стално укидање и враћање на поновни поступак не представља увијек најбољи начин да појединци остваре и реализују своја права пред надлежним органима и редовним судовима. Уставни суд мора да нагласи да је за правни систем од фундаменталне важности вођење поступка у оквиру разумног времена. Наиме, свако непотребно одговлачење, као и враћање предмета од вишег суда ка нижем, често доводи до, *de facto*, лишавања појединца његових права и губитка дјелотворности и повјерења у правни систем.

38. Због свега наведеног, Уставни суд сматра да не постоји разумно и објективно оправдање за овакво дјеловање надлежних органа и судова. Такође, сматра да период одлучивања у поступку поводом апелантовог захтјева ради остваривања права на дом који траје пет година и три мјесца (од доношења Одлуке број У 160/03), односно више од 12 година од доношења захтјева (још увијек није окончан), не може да се сматра "разумним" у смислу члана 6. став 1. Европске конвенције.

39. Уставни суд сматра да апелант није допринио неразумној дужини поступка.

40. С обзиром на чињеницу да поступак поводом апелантовог захтјева ради остваривања права на дом, које му је признато Одлуком број У 160/03, траје више од пет година и да за тако дуго трајање поступка одговорност може, у цијелости, да се припише надлежним управним органима и судовима, Уставни суд сматра да дужина конкретного поступка не задовољава захтјев "разумности" из члана 6. став 1. Европске конвенције. Такође, Уставни суд сматра да постоји кршење права на "суђење у разумном року" као једног од елемената права на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

Право на поштовање дома

41. Члан II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободе из става 2. овог члана што укључује:

(...)

ф) Право на приватни и породични живот, дом и преписку.

42. Члан 8. Европске конвенције гласи:

1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

2. Јавна власт се не мијеша у вршење овог права сем ако је такво мијешање предвиђено законом и ако је то неопходна мјера у демократском друштву у интересу националне безбједности, јавне безбједности, економске добробити земље, спречавања нереда или спречавања злочина ради заштите здравља и морала, или заштите права и слобода других.

43. У вези са кршењем права на дом, апелант се жали на то да због неодлучивања надлежних органа и сталног враћања предмета није у могућности да оствари своје право на дом.

44. Уставни суд, прије свега, примјењује да је у Одлуци број У 160/03 утврдио да се ради о апелантовом дому.

45. У вези са питањем да ли је било мијешања у апелантово право на поштовање дома у смислу члана 8. Европске конвенције, Уставни суд указује на праксу Европског суда, сходно којој битна сврха члана 8. Европске конвенције, односно да се појединци заштите од произвољног мијешања јавних власти, не значи само "пуку обавезу државе да се суздржи од таквог мијешања: уз ову негативну обавезу, могу да постоје и позитивне обавезе, својствене дјелотворном поштовању апелантових права заштићених овим чланом" (види, *mutatis mutandis*, Европски суд, *Пиберник* против Хрватске, пресуда од 12. фебруара 2004. године, апликација број 75139/01; *Votta* против Италије, пресуда од 24. фебруара 1998. године, Извјештаји 1998-1).

46. С тим у вези, Уставни суд подсјећа на свој став изражен у Одлуци број АП 1070/05 од 9. фебруара 2006. године (објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 45/06) у којој је разматрао апелантове наводе о томе да му је повријеђено право на дом јер доношење и неизвршење првостепеног рјешења у поступку ради повраћања стана апеланту траје неразумно дуго. У предмету број АП 1070/05 Уставни суд је утврдио повреду права на правично суђење због неразумне дужине трајања поступка и закључио да, сем тога, постоји и повреда права на дом из члана II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције. Повреду тог права Уставни суд види у ситуацији када апелант није у могућности да у дугом временском периоду ужива у свом праву на дом зато што надлежне власти нису испуниле позитивне обавезе које имају према члану 8. Европске конвенције, а с циљем дјелотворног поштовања апелантових права из наведеног члана.

47. Имајући у виду праксу Европског суда, као и закључак Уставног суда у предмету број АП 1070/05, Уставни суд сматра да и у конкретном предмету може да се примени исти принцип, односно да се испита да ли су јавне власти, поступајући поводом апелантовог захтјева, у периоду који не представља "разуман рок" из члана 6. Европске конвенције, прекршиле и своју позитивну обавезу из члана 8. Европске конвенције.

48. С обзиром на закључак Уставног суда да се ради о апелантовом дому, као и на закључак о повреди права на правично суђење, за што су одговорни надлежни органи и судови, а које траје дуже од пет година, Уставни суд сматра да је овакво поступање надлежних органа и судова створило или барем омогућило ситуацију у којој је апелант у дугом временском периоду, односно дуже од пет година од доношења Одлуке Уставног суда број У 160/03, спречен да ужива у свом дому.

49. С обзиром на наведено, Уставни суд сматра да надлежни управни органи и судови нису испунили своју позитивну обавезу сходно члану 8. Европске конвенције, односно нису апеланту обезбиједили поштовање његовог дома. Стога, Уставни суд сматра да је прекршено право из члана II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције.

VIII. Закључак

50. Уставни суд закључује да је у предметном поступку, односно у поступку у ком дуже од пет година није донесена коначна одлука и у ком се предмет стално враћа са вишег на нижи орган, услјед чега апелант не може да реализује своје право на стан, повријеђено апелантово право на правично суђење у разумном року из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције. Због тога, Уставни суд сматра да је повријеђено и апелантово право на дом из члана II/3.ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције.

51. На основу члана 61. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

52. Сходно члану VI/4. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда БиХ,
Др **Милдрог Симовић**, с.р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијешу од пет судија у предмету број АП 3971/08, рјешавајући апелацију Слободана Пејића, на основу члана VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59. став 2. алинеја 2. и члана 61. ст. 1. и 2. и члана 76. став 2. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине ("Службени гласник Босне и Херцеговине", бр. 60/05, 64/08 и 51/09), у саставу:

- Миодраг Симић, председник,
- Валерија Галић, потпредседница,
- Сеада Палаврић, потпредседница,
- Мато Тадић, судија и
- Крстан Симић, судија,

на сједници одржаној 22. октобра 2009. године, донио је

ОДЛУКУ

О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација Слободана Пејића.

Утврђује се повреда члана П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода у односу на право на правично суђење у разумном року у предмету Основног суда у Бањој Луци број 71 0 Мал. 040630 92 Мал.

Налаже се Основном суду у Бањој Луци да без даљег одлагања оконча поступак у предмету број 71 0 Мал. 040630 92 Мал. у складу са чланом П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Основном суду у Бањој Луци да, у складу са чланом 74. став 5. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које су предузете с циљем да се изврши ова одлука.

У складу са чланом 76. став 2. Правила Уставног суда налаже се Влади Републике Српске да Слободану Пејићу, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке, исплати износ од 900 КМ на име накнаде нематеријалне штете због недоношења одлуке у разумном року.

Налаже се Влади Републике Српске да, у складу са чланом 74. став 5. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке, обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које су предузете с циљем да се изврши ова одлука.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине".

Образложење

I - Увод

1. Слободан Пејић (у даљем тексту: апелант) из Бање Луке, кога заступа Ранко Дукић, адвокат из Бање Луке, поднио је 29. децембра 2008. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) због дужине трајања поступка који је покренут тужбом пред Основним судом у Бањој Луци (у даљем тексту: Основни суд) 6. априла 1992. године.

II - Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 22. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда, од Основног суда је 10. марта 2009. године затражено да достави одговор на апелацију.

3. Основни суд је одговор на апелацију доставио 30. марта 2009. године.

4. На основу члана 26. став 2. Правила Уставног суда, одговор Основног суда је достављен апеланту 14. априла 2009. године.

III - Чињенично стање

5. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената који су предочени Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

6. Апелант је тужбом заведеном под бројем П-724/92 од 6. априла 1992. године покренуо парницу против "Крајина осигурања" д.д. Бања Лука, претходно ЗОИЛ "Сарајево-осигурање" д.д. Филијала Бања Лука (у даљем тексту: тужена), ради исплате осигуране суме, због тога што је наступио осигурани случај из уговора о осигурању који су апелант и тужена раније закључили.

7. У периоду од 15. јуна 1992. године до 22. фебруара 1994. године Основни суд је заказао девет рочишта, од чега је одржано само једно, и то 23. октобра 1992. године, на које је приступио апелантов пуномоћник. На остала рочишта нису приступили ни-

ти апелант, нити његов пуномоћник, због тога што није било могуће да се изврши уредна достава позива. У исто вријеме тужена је пропустила само рочиште заказано за 1. јул 1993. године.

8. На рочишту које је заказано за 22. фебруар 1994. године на које је приступио тужени, али не и апелант, нити је достава исказана, суд је донио рјешење да се расправа одлаже на неодређено вријеме.

9. Основни суд је рјешењем од 19. марта 1999. године поступио у предмету П-742/92 обуставио. У образложењу рјешења суд је истакао да је Закључком грађанско-привредно-управног одјељења Окружног суда у Бањој Луци (у даљем тексту: Окружни суд) од 10. априла 1998. године заузето становиште да се у предметима накнаде штете против свих правних слободника ЗОИЛ "Сарајево-осигурање", по полисама осигурања закљученим до 4. априла 1992. године, поступци прекину док се не оконча дробни биланс у вези са разграничењем имовине, права и обавеза предника и слободника. С обзиром да се у конкретном случају радило о уговору о осигурању закљученом 1990. године, овај суд је сагласно наведеном закључку, а у складу са чланом 213. став 1. тачка 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци рјешења.

10. Апеланту и туженој наведено рјешење је уручено 29. марта 1999. године.

11. Против овог рјешења апелант је изјавио жалбу Окружном суду 2. априла 1999. године, истичући да је прекид поступка учињен супротно чл. 212 и 213 Закона о парничном поступку. Апелант је истакао да Окружни суд, као ни Влада Републике Српске, не могу да мијењају одредбе наведеног закона, те да је у Статуту тужене, и то у чл. 7 и 8 предвиђено да тужена преузима сва права и обавезе које је створила бивша ЗОИЛ "Сарајево-осигурање" Филијала Бања Лука.

12. Окружни суд је Рјешењем број Гж-541/99 од 16. фебруара 2000. године апелантову жалбу одбио као неосновану и потврдио рјешење Основног суда. У образложењу рјешења суд је истакао да се у жалби неосновано указује да је, сходно Статуту, тужена преузела сва права и обавезе које је створила бивша ЗОИЛ "Сарајево-осигурање" Филијала Бања Лука, због тога што, у смислу закључка Окружног суда, релевантним субјектом има да се сматра ЗОИЛ "Сарајево-осигурање", као осигуравајућа организација, а не пословна јединица.

13. Апеланту је рјешење Окружног суда уручено 9. марта 2000. године.

14. Апелант је 25. јуна 2002. године затражио од Основног суда да настави поступак у предмету П-724/92, након чега је Основни суд заказао рочиште за 15. октобар 2002. године.

15. На рочишту које је одржано 15. октобра 2002. године апелант је предложио да вјештак финансијске струке тужбени захтјев исказан у динарима прерачуна у конвертибилне марке као важећу валуту. Тужени је истакао да сматра да није и не може да буде странка у поступку, односно да његов досадашњи ангажман не може да се третира као мијешање на страни тужене, јер за то нема никакав интерес. С обзиром да апелант није измјенио свој тужбени захтјев, изнио је стајалиште да би позиви и тужба требали да буду достављени "Сарајево-осигурању" д.д. Сарајево. Суд је донио рјешење да се расправа одлаже на неодређено вријеме, те наложио апеланту да се у року од осам дана очитује на наведено тужене, те да уреди тужбени захтјев, тј. да га искаже у складу са важећим средством плаћања.

16. Поднеском од 15. децембра 2005. године апелант је од Основног суда затражио да се закаже расправа, с обзиром да је поднеском од 29. јуна 2005. године тужба уређена у складу са одредбама Закона о парничном поступку.

17. У складу са дневном наредбом од 21. децембра 2005. године, предмет је, с обзиром на вриједност предмета спора, требало да се заведе у Мал. уписник и након тога одмах закаже припремно рочиште. Припремно рочиште је заказано за 10. април 2006. године.

18. На припремном рочишту одржаном 10. априла 2006. године апелант је истакао да је поступак у овом предмету прекинут рјешењем овог суда од 19. марта 1999. године, па сматра да је потребно да се донесе рјешење о наставку поступка. Тужена је изјавила да сматра да може да се одржи припремно рочиште јер је оно одржано 15. октобра 2002. године иако није донијето рјешење о наставку прекинутог поступка, што је узроковало и потребу да се тужба уреди. Суд је донио рјешење да ће о приговорима странака одлучити у року од 15 дана рјешењем које ће им бити достављено.

19. Основни суд је 13. јула 2006. године донио Рјешење број 071-0-П-06-000 095 (новоодређени број за предмет П-724/92) којим се наставља поступак у овој правној ствари, прекинут рјешењем од 19. марта 1999. године. У образложењу рјешења је истакнуто да питање дробног биланса између ЗОИЛ "Сарајево-

осигурање” и тужене није ријешено и да нема наговјештаја ско-рог рјешења овог питања. Суд се позвао на гаранције које су установљене чланом 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), те указао да о апелантовом тужбеном захтјеву није одлучено, па је одлучно да поступак у овом предмету настави, како апеланту не би било ускраћено право на суђење у разумном року.

20. Рјешење је достављено апеланту 19. јула 2006. године, а туженој 1. августа 2006. године.

21. Против овог рјешења тужена је изјавила жалбу 4. септембра 2006. године истичући да нису престали разлози због којих је поступак прекинут, односно да апелант није понудио доказе у том правцу.

22. Окружни суд је рјешењем од 28. септембра 2006. године жалбу тужене одбацио као неблаговремену. У образложењу рјешења је истакнуто да, према приложеним доставницама у спису, произилази да је пуномоћник тужене оспорено рјешење примио 1. августа 2006. године, да је жалба предата Пошти Бања Лука 4. септембра 2006. године, а да ју је Основни суд за примио 7. септембра 2006. године. С обзиром да је рок за подношење жалбе против оспореног рјешења 30 дана, Окружни суд је, на основу наведеног, закључио да жалба није поднијета у законском року, односно да је неблаговремена.

23. Апелант се у периоду од 2. марта 2007. године па до 25. децембра 2008. године четири пута обраћао ургенцијама Основном суду ради наставка поступка.

24. У складу са дневном наредбом од 14. априла 2008. године предмет је заведен у Мал. уписник под бројем 71 0 Мал. 040630 32 и додијељен у рад стручном сараднику, али ни до дана доношења ове одлуке није окончан.

IV - Апелација

a) Наводи из апелације

25. Апелант сматра да му је избјегавањем доношења одлуке у меритуму након 17 година од подношења тужбеног захтјева повријеђено право на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције, те право на имовину из члана II/3.к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Наводе о повреди ових права апелант је поткријели хронологијом предметног поступка, како је већ изнесено у дијелу ове одлуке означеном као Чинишнице предмета. Апелант је затражио “одштету за све патње и штету које је претрпιο.”

b) Одговор на апелацију

26. Износећи хронологију предметног поступка у одговору на апелацију Основни суд је истакао да су апелантови наводи о повреди наведених права неосновани. Даље, истакнуто је да су Основни и Окружни суд у протеклом периоду предузимали низ радњи, да су доношене одлуке, те да је дужину поступка узроковао и сам апелант јер је неке процесне радње предузимао тек након протеча више од три године. Најзад, у одговору је истакнуто да је предмет додијељен стручном сараднику у рад на основу дневне наредбе од 14. априла 2008. године, да је предмет заведен у ЦМС програм и аутоматски му је додијељена евиденција за 2. март 2009. године, те да, у складу са одлуком Уставног суда Републике Српске од 29. октобра 2008. године (“Службени гласник Републике Српске”, број 105/08), стручни сарадници немају овлашћења да поступају самостално у првостепеном судском поступку.

V - Релевантни прописи

27. Закон о парничном поступку (“Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77, 36/80, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 29/90, 27/90 и 35/91, “Службени гласник Републике Српске”, бр. 17/93, 14/94, 32/94) у релевантном дијелу гласи:

“Члан 10.

Суд је дужан да настоји да се поступак спроведе без одуговлачења и са што мање трошкова и да онемогући сваку злоупотребу права која странкама припадају у поступку.”

28. Закон о парничном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 58/03, 86/03, 74/05, 63/07 и 49/09) у релевантном дијелу гласи:

“Члан 10.

Суд је дужан да поступак проведе без одуговлачења и са што мање трошкова и да онемогући сваку злоупотребу права која странкама припадају у поступку.

Члан 213.

Неблаговремену, непотпуну или недопуштenu жалбу, одбациће рјешењем првостепени суд без одржавања рочишта.

Жалба је неблаговремена ако је поднесена након протеча законског рока за њено подношење.

(...)

VI - Допустивост

29. У складу са чланом VI/3.б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

30. У складу са чланом 16. став 1. Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

31. Апелант сматра да му је у парничном поступку поводом његове тужбе, који ни након 17 година, у тренутку подношења апелације није окончан, повријеђено право на правично суђење из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције, те право на имовину из члана II/3.к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију. У вези с овим наводима, Уставни суд указује да, у смислу члана 16. став 3. Правила Уставног суда, Уставни суд може изузетно да разматра апелацију и када нема одлуке надлежног суда уколико апелација указује на озбиљна кршења права и основних слобода које штити Устав Босне и Херцеговине или међународни документи који се примјењују у Босни и Херцеговини, па је у конкретном случају апелација у овом дијелу допуштена. Даље, Уставни суд указује на свој став према ком у Босни и Херцеговини не постоји дјелотворан правни лијек који би омогућио апелантима да се жале због неразумно дугог трајања поступка (види, *inter alia*, Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број АП 2873/06 од 4. септембра 2008. године, доступна на веб страници Уставног суда www.ustavnisud.ba). На крају, апелација у овом дијелу испуњава и услове из члана 16. ст. 2. и 4. Правила Уставног суда, јер није очигледно (*prima facie*) неоснована, нити постоји неки други формални разлог због којег апелација није допуштена.

VII - Меритум

32. Из навода изнесених у апелацији произилази да апелант сматра да му је, због недоношења коначне одлуке о његовој тужби ради исплате осигуране суме, повријеђено право на правично суђење у односу на доношење одлуке у разумном року из члана II/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

33. Члан II/3. Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

“Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2. овог члана, а она обухватају:

(...)

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.”

34. Члан 6. став 1. Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

“1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристраним, законом установљеним судом. (...)”

Релевантни принципи

35. Сходно конзистентној пракси Европског суда и Уставног суда, разумност дужине трајања поступка мора да се цијени у свјетлу околности појединог предмета, водећи рачуна о критеријумима који су успостављени судском праксом Европског суда, а нарочито о сложености предмета, понашању страна у поступку и надлежном суду или других јавних власти, те о значају који конкретна правна ствар има за апеланта (види Европски суд, Микулић против Хрватске, апликација број 53176/99 од 7. фебруара 2002. године, Извјештај број 2002-1, став 38).

Период који се узима у обзир

36. Уставни суд запажа да је поступак поводом апелантове тужбе покренут 6. априла 1992. године. Период који, *ratione temporis*, улази у надлежност Уставног суда не почиње тада већ од 14. децембра 1995. године, као датума од када је Устав Босне и Херцеговине ступио на правну снагу. Међутим, у оцјењивању разумности дужине поступка на који се апелант жали, Уставни суд ће узети у обзир стадијум поступка који је достигнут до 14. децембра 1995. године (*loc. cit.*, пресуда Микулић, став 35). Даље, Уставни суд запажа да, у вријеме подношења апелације, као и у

тренутку доношења ове одлуке, поступак пред Основним судом није окончан. У вези с наведеним, Уставни суд ће размотрити дужину поступка у конкретном случају од заснивања надлежности Уставног суда па до доношења ове одлуке, дакле, период од 13 година и девет мјесеци. Међутим, Уставни суд запажа да, узимајући у обзир и стадијум поступка који је достигнут до дана заснивања надлежности Уставног суда, поступак у овој правној ствари укупно траје 17 година и пет мјесеци.

Анализа разумности трајања поступка

37. У конкретном случају се ради о поступку у ком је апелант тражио исплату осигуране суме због наступања осигураног случаја, на основу уговора о осигурању који су закључили апелант и тужена. Тужена је оспоравала ваљаност овог уговора, истичући да је он раскинут, те да не може да буде странка у поступку, већ да то може да буде једино њен предник, али је све вријеме предузимала радње у поступку. На основу наведеног, Уставни суд није могао да закључи да се радило о нарочито сложеном поступку, односно о нарочито сложеним чињеничним и правним питањима која је суд требао да размотри.

38. Након заснивања надлежности Уставног суда, Основни суд је рјешењем од 19. марта 1999. године, тј. након готово три године, обуставио поступак. Апелант је на ово рјешење изјавио жалбу Окружном суду 2. априла 1999. године, који је о њој одлучио рјешењем од 16. фебруара 2000. године, тј. након 11 мјесеци. Апеланту је ово рјешење достављено 9. марта 2000. године.

39. Даље, апелант је поднеском од 25. јуна 2002. године затражио да се поступак у овој правној ствари настави. Суд је заказао и одржао рочиште 15. октобра 2002. године, на ком је расправу наредбом од 14. априла 2008. године додијелио стручном сараднику који, у складу са одлуком Уставног суда Републике Српске од 29. октобра 2008. године, не може самостално да поступа у првостепеном поступку.

40. Од заснивања надлежности Уставног суда, 14. децембра 1995. године па до 19. марта 1999. године када је донијето рјешење о обустављању поступка, дакле у периоду од три године и три мјесеца, Основни суд није предузео нити једну радњу у апелантовом предмету. У одговору на апелацију Основни суд није дао нити један разлог који би могао да се сматра разумним и објективним оправдањем за неактивност у наведеном периоду. Даље, након што је апелант поднеском од 25. јуна 2002. године затражио да се поступак настави, суд је заказао и одржао рочиште 15. октобра 2002. године. Након тога, наредно рочиште заказано је тек за 10. април 2006. године, односно након више од три године, по апелантовом поднеску од 16. децембра 2005. године, из ког произилази да је уређена тужба, у складу са новим Законом о парничном поступку, поднесена 29. јула 2005. године. Тек након рочишта одржаног 10. априла 2006. године суд је 13. јула 2006. године, након два одржана рочишта, донио рјешење да се поступак наставља. Даље, Основни суд је пропустио да утврди да је жалба тужене, заprimљена у суду 7. септембра 2006. године против рјешења које је туженој достављено 1. августа 2006. године неправовремена, па је спис проследио Окружном суду, који је по жалби одлучио 28. септембра 2006. године, након чега суд није предузео нити једну радњу. На другој страни, Уставни суд примјењује да је апелант уређену тужбу поднио тек 29. јула 2005. године и тако и сам допринио да између рочишта одржаног 15. октобра 2002. године па до рочишта одржаног 10. априла 2006. године протекне готово три године. Међутим, имајући у виду све наведено, Уставни суд сматра да је дужини поступка у највећој мјери допринио Основни суд својом неактивношћу, те начином на који је руководио поступком у конкретном предмету.

41. Отјенујући све наведено, као и критеријуме који су изнесени у претходним ставовима ове одлуке, укључујући закључак о сложености предмета, његов статус 14. децембра 1995. године, односно укупну дужину поступка од 17 година и пет мјесеци, од чега у надлежности Уставног суда 13 година и девет мјесеци, као и одговорност Основног суда за неактивност у периоду од готово три године и три мјесеца, те трајање настављеног поступка пред овим судом, у тренутку доношења ове одлуке, у времену од шест година и седам мјесеци, Уставни суд сматра да у конкретном случају дужина поступка не задовољава захтјев разумности из члана 6. став 1. Европске конвенције.

42. Имајући у виду изнесено, Уставни суд сматра да у конкретном случају постоји кршење права на суђење у разумном року као једног од елемената права на правично суђење из члана П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

Остали наводи

43. У свјетлу закључка о повреди права на правично суђење Уставни суд сматра да није потребно да посебно разматра наводе о повреди права на имовину из члана П/3.к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију који су засновани на истом чињеничном основу, као и наводи о повреди права на правично суђење из члана П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције.

Питање накнаде нематеријалне штете

44. Апелант је затражио да му се накнади штета због дужине трајања парничног поступка. Сходно члану 76. став 2. Правила Уставног суда, Уставни суд може изузетно, на апелантов захтјев, да одреди накнаду за нематеријалну штету. Међутим, Уставни суд подсећа да, за разлику од поступка пред редовним судовима, накнаду нематеријалне штете одређује у одговарајућем износу у односу на утврђено кршење људских права, те да се овако одређена накнада обрачунава према критеријумима које је успоставио Европски суд, прилагођено економској ситуацији у БиХ.

45. У вези с наведеним, Уставни суд упућује на утврђени принцип одређивања висине накнаде штете у оваквим случајевима (види Уставни суд, Одлука број АП 938/04, објављена у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", број 20/06, ст. 48-51). Сходно том принципу, апеланту би за сваку годину одгађања доношења одлуке требало да се исплати приближно 150,00 КМ, а уколико се ради о хитном поступку, 300,00 КМ.

46. Имајући у виду чињеницу да је дио парничног поступка поводом апелантове тужбе који улази у оквир надлежности Уставног суда, *ratione temporis*, трајао 13 година и девет мјесеци, од чега је трајање поступка од шест година и седам мјесеци, у тренутку доношења ове одлуке у највећој мјери допринио Основни суд, и у ком дијелу поступак и није задовољио захтјев за суђење у разумном року, апеланту је одређена накнада у висини од 900 КМ. Овај износ апеланту је дужна да исплати Влада Републике Српске.

VIII - Закључак

47. Уставни суд закључује да је повријеђено право на правичан поступак у односу на доношење одлуке у разумном року из члана П/3.е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1 Европске конвенције када се трајање поступка од заснивања надлежности Уставног суда од 13 година и девет мјесеци, од чега шест година и седам мјесеци може у потпуности да се стави на терет надлежног редовног суда, те када тај суд није дао било какве разлоге који би могли да сматрају разумним и објективним оправдањем за овако дуго трајање поступка.

48. На основу члана 61. ст. 1. и 2. и члана 76. став 2. Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

49. Сходно члану VI/4. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда БиХ,
Др Миодраг Симовић, с.р.

САДРЖАЈ

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- 236 Закон о заштити и поступању са дјецом и малолетницима у кривичном поступку1
- 237 Закон о измјенама и допуни Закона о заштити на раду27
- 238 Закон о измјенама и допунама Закона о научноистраживачкој дјелатности28
- 239 Закон о измјенама и допунама Закона о спречавању насиља на спортским приредбама .30

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- 240 Одлука о одређивању приоритетних пројеката из програма јавних улагања Републике Српске за финансирање из буџета у 2010. години, са расподелом средстава30
- 241 Одлука о распореду средстава Представништву Републике Српске у Руској Федерацији за IV квартал 2009. године, број: 04/1-012-2-160/10 ...31
- 242 Одлука о распореду средстава Представништву Републике Српске у Руској Федерацији за IV квартал 2009. године, број: 04/1-012-2-161/10 ...31
- 243 Одлука о давању сагласности на План утрошка средстава за капитална улагања, број: 04/1-012-2-162/1031

МИНИСТАРСТВО РАДА И БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ

- 244 Лиценца број регистра: 01/1031

ПОРЕСКА УПРАВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

- Списак пореских обвезника којима је у периоду од 16. децембра до 31. децембра 2009. године издата потврда о одјави32

ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ

- Одлука о продужењу важења Одлуке о одређивању тарифа за помоћне услуге, број: 04-28-5-425/0939

- Одлука о издавању лиценце за дјелатност међународне трговине електричном енергијом, број: 05-28-270-20/0939

- Одлука о измјенама Статута државне регулаторне комисије за електричну енергију, број: 02-02-2-410/0940

УСТАВНИ СУД БиХ

- Одлука о допустивости и меритуму, број АП 814/0740

- Одлука о допустивости и меритуму, број АП 3971/0844

Обавјештавамо претплатнике да је у продаји
**ПРИРУЧНИК ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА РАД У ЈАВНОЈ УПРАВИ
 ЗА ВИШУ И ВИСОКУ ШКОЛСКУ СПРЕМУ**

Издавачи:

Агенција за државну управу
 ЈУ Службени гласник Републике Српске

Аутори:

проф. др Петар Кунић
 Игор Давидовић
 мр Боро Бован
 Драгомир Кутлија
 Јово Ерцег

Обим књиге је 588 страна, формат Б5,
 повез тврди, корице пластифициране.

Цијена: **55,00 КМ**,
 са ПДВ-ом + трошкови ПТТ

Наручилац:

(назив, адреса, телефон)

Матични број _____

ПДВ обвезник ДА НЕ

ИБ (УИО) _____

Жиро-рачун _____

Претплатнички број _____

Добављач:

**ЈУ СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
 РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Велка Млађеновића бб, Бања Лука

Матични број 1854798

ЈИБ 4400929270005

ИБ (УИО) 400929270005

жиро-рачуни: 551-001-00029639-61

562-099-00004292-34

567-162-10000010-81

571-010-00001043-39

НАРУЧБЕНИЦА број _____

Овим неопозиво наручујем укупно _____ примјерака **ПРИРУЧНИКА
 ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА РАД У ЈАВНОЈ УПРАВИ ЗА ВИШУ И
 ВИСОКУ ШКОЛСКУ СПРЕМУ.**

Наручбеницу доставити на адресу добављача.

У прилогу наручбенице доставити копију ИБ (УИО) за купце који раније нису доставили ИБ (УИО), а за оне купце који нису ПДВ обвезници у рубрици - ПДВ обвезник - обавезно заокружити НЕ.

М.п. и потпис

У _____ 20__ године

.....